

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnstvu prejeman:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svoje izdajanje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnstvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnštvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Važna preuredba „Slovenskega Naroda“.

Razvoj vseh naših razmer in stalno napredovanje Slovencev v narodnem in v političnem, v gospodarskem, socialnem in kulturnem oziru nalaga vsemu narodnemu časopisu, zlasti pa »Slovenskemu Narodu« vedno nove in večje dolžnosti, katerih vestno in točno, duhu in razmeram časa primerno izpolnjevanje je bistvenega pomena za ves narod.

Nas list se je vedno zavedal teh svojih dolžnosti v polni meri in se je vsak čas z verno trudil, da jim zadosti kolikor je le sploh mogoče. V zgodovini našega lista se zreali vsa zgodovina slovenskega naroda; usoda obeh je tesno spojena in bo to tudi ostala, kajti načela, ki jih zastopa naš list, so življenjski pogoji slovenskega naroda.

Naš list je bil prvi slovenski časopis, ki je začel izhajati dnevno. V najlepših razmerah, v najhujših časih in borec se z največjimi političnimi in finančnimi težavami, si je ustvaril naš list trdno stališče in si pridobil največjo veljavo pri nasprotnikih in prijateljih.

Dolgo časa je ostal »Slov. Narod« edini slovenski dnevnik. Činilj se je utrjevalo slovenstvo in naša veljavnost njegova — v veliki meri po zaslugi našega lista — toliko več se je porodilo novih časopisov in nastali so tudi novi dnevniki, a vse to ni zmanjšalo ne pomena »Slovenskega Naroda«, ne obsega njegovih nalog.

Nasprotno! Navzlic vedno večjemu številu drugih časopisov so se množile naloge »Slov. Naroda« tako, da je bilo tekom dvajsetih let štirikrat potrebno list povečati, da se je dobilo več prostora in da je mogel list svojim čitateljem nuditi več in raznovrstnejšega beriva.

Kdor primerja današnji »Slovenski Narod« z onim iz prvih časopisov, spozna šele popolnoma velikanski napredek v vsakem oziru. Dandanes »Slov. Narod« na eni sami strani skoro ravno toliko gradiva, kakor nekdanj na vseh treh straneh.

A življenje ne počiva. Vsak dan prinese časopisu nove naloge in te so tako mogočeno narasle, da se je »Narodna tiskarna«, ta trdnjava slovenstva in naprednosti, odločila za veljavno preuredbo našega lista.

S 1. julijem t. l. začne „Slovenski Narod“ izhajati po dvakrat na dan.

Moderni čas zahteva kar mogoče hitro in kar mogoče natančno informiranje o vseh dogodkih. V prejšnjih časih to ni bilo mogoče, ker so bila običajna sredstva preveč slaba in ker informacijska služba ni bila tako organizirana in koncentrirana, kakor je dandanes. Z izkoriščanjem modernih sredstev, kakor so brzojav in telefon ter z uporabo novodobnih informacijskih birojev, je poslalo mogoče obveščati občinstvo o vseh važnejših dogodkih vprav čudovito hitro. Kakšen prevrat je svoj čas povzročil »Slov. Narod« v vsem slovenskem časopisju z uvedbo telefonskih poročil, vsled česar je bil n. pr. v položaju, da je o umoru cesarice Elizabete poročal že dobro uro po storjenem zločinu in da je o srbski revoluciji, ki je Obrenovičev vrgla s prestola, že par ur pozneje mogel napraviti posebno izdajo.

Zdaj se zgodi nov važen korak v razvoju našega lista. Za naše čase in naše razmere ne zadostuje več, da izhaja »Slov. Narod« samo enkrat na dan, in pri enkratni izdaji ima tudi že premalo prostora za izpolnjevanje vseh svojih nalog.

Veliki listi velikih narodov izhajajo že davno po dvakrat na dan, a na vsem slovenskem jugu je bil doslej en sam list, ki je dnevno dvakrat izhajal, namreč zagrebški »Obzor«.

Zdaj stopi na njegovo stran tudi »Slovenski Narod«. Dnevno dvakratno izdajanje »Slov. Naroda« je bil dolgo let naš ideal, za katerim smo stremili in čigar uresničenje je občinstvo nujno in iskreno želelo.

Zdaj se ta ideal uresniči; kaj to pomeni za vse slovenstvo, da bo imel dvakrat na dan izhajajoč list, pač ni treba šele razlagati, saj mora to vsakdo uvideti.

V bodoče bo torej izhajal »Slov. Narod« dnevno dvakrat in sicer bo izhajal večerni list kakor sedaj, jutranji list pa tako rano, da ga bodo po vsi slovenski domovini že zjutraj lahko imeli v rokah.

Večerna izdaja bo izhajala v dosedanjem obsegu in po dosednji ceni, jutranji list bo pa seveda manjši in bo vsled tega tudi cenejši.

Naj za danes zadostuje to kratko naznanilo, ki bo brez dvoma vzradvalo vse prijatelje narodne in napredne misli. Kar so za države njihove armade in vojne ladje, to so za narode in stranke časopisi. Z dnevno dvakratno izdajo postane »Slov. Narod« prvi slovenski dreadnought.

Dnevno dvakratno izdajanje »Slov. Naroda« je seveda združeno z ogromnimi izdatki in zato apeliramo že danes na vse slovensko občinstvo, naj nam z duševno in materialno podporo, s sodelovanjem, naročenjem in inseriranjem omogoči, da bomo v stanu dobro in častno izpolnjevati velike in težke naloge, ki smo si jih naložili, saj bo to v korist in v čast vsemu slovenskemu narodu.

Domišljavost „Mira“.

Nedavno je bilo čitati v koroškem tedniku »Miru«, da je »najboljši branitelj meje« in to istočasno, ko je z vso srditostjo nastopal proti C. M. družbi.

Sicer pa dokazujejo kvaliteto tega branitelja meje neuspehi koroške politike, ki so v zadnjih letih naravnost smrtonosni za koroške Slovence — Nadalje se je imenovalo v »Miru« dr. Brejca, ki je nekakšen šefredakter lista, »najboljšega odvetnika na Koroškem« in to z ozirom na slučaj, o katerem dr. Brejca samemu ni bilo prav ničesar znano, ker je bil slučajno za nekaj tednov iz Celovca odsoten in v katerem slučaju je njegova pisarna — podlegla. — Poslednje se sicer lahko zgodi najboljšemu odvetniku vsak dan parkrat, a v tem slučaju ilustrira to dejstvo, kako ceneno se prodajajo pompozne pohvale pri »Miru«. Skoraj v vsaki številki je čitati nekaj takih neokusnih, kmečkih baharij, s kakršnimi ne operira nobeden drug slovenski časopis.

V zadnjih številkah se ponavlja zaporedoma ponašanje, da je bil shod »Katal. pol. društva« tako silnega vtisa, da se liberalci, njim na čelu dr. Gosak, niso upali govoriti. — Mi smo smatrali to pisarjenje za prazno baharijo in smo dolgo časa molčali. Ker pa le ni miru, moramo domišljajnim gospodom povedati resnico.

Važna vprašanja so se razpravljala pri tajnem posvetovanju, in je dr. Brejca takoj po vstopu dr. Gosaka, ki je v prepričanju, da je zborovanje že javno, stopil prerano v dvorano, klical reditelje na pomoč. — To je bilo seveda nepotrebno, ker se

dr. Gosak gotovo ni nameraval utihotapiti, ampak je bil samo napačno podoben od enega izmed rediteljev, ki mu je dejal, da »se že sme notri«. Značilno pa je za dr. Brejca, ki je imel toliko slabo vest, da je alarmiral takoj svoje policiste, da ne bi slišal njegovih besed mož, ki bi jih dal pod kritično lupo.

Pri javnem zborovanju pa je hotel dr. Brejca pojasniti o sledečih točkah:

1. Kedo je v konzorciju »Korošca«; 2. kaj se namerava pred vsem ukreniti v najbližji bodočnosti v napredni struji na Koroškem in 3. je hotel imeti na shodu škandal, navidezno povzročen po liberalnem govorniku dr. Gosaku. Dr. Brejčev nastop je bil na javnem shodu tako izjavajoč, njegovo kopiranje po senza ciji tako veliko, da je bil njegov namen dr. Gosaku takoj očiten.

Dr. Gosak, ki pozna tehniko klerikalnih shodov, je prav dobro vedel, da bi ob prvi malenkosti insceniralo vodstvo shoda razburjenje »katoliških«, na shodu zbranih mož (saj je bilo več kot 2/3 duhovnikov) in potem bi kričalo vse časopisje: Glejte, kakšni so liberalci, na mirno, resno in važno posvetovanje uglednih »vernih« mož so prišli razgrajati, ali niso res taki, kakor smo vam jih prej slikali v govorih!!!

Slo se je torej za to, kdo bo »notri padel« ali dr. Gosak, če bi se dal speljati na govorniško tribuno, da tam izpove tajnosti nasprotnega tabora, ter se mu potem z »ogorčenjem« (!) (!) vsled nečuvstvenih napadov na vero!!! onemogoči z velikim truden nadaljevanje govora ali pa dr. Brejca, ako se mu ta finta ne posreči.

Blamiral pa se je dr. Brejca, ker se je dr. Gosak temu prozornemu manevru na shodu mirno smejal, ter na stroške klerikalnih prenapetev sijajno zabaval; potem pa odšel, ne da bi ustregel nujnim željam dr. Brejca in sodrugov.

»Mir« je že sam enkrat priznal, da so »ravnali liberalci modreje, ker niso govorili«, a zopet prihaja s solznimi očmi in videti mu je, da nikakor ne more preboleti bolesti te ponesrečene finte. Fiducit.

Oskrbništvo Haasberga — kooperator Südmarke.

V zadnjih dveh ali treh letih, odkar je preminul v Planini prej-

nji oskrbnik kneza Windischgrätza, pokojni Hanusch, se je pri nas marsikaj izpremenilo. O notranjem, gospodarskem preobratu nečemo tukaj pisati, ker nas niti za las ne tangira. To je stvar drugih oseb. Pogledati pa moramo, kako se v nacionalnem oziru ravna s Slovenci; saj smo imeli itak predolgo zaprte oči. Slišali smo življajoči bič krivice, ki je v tujevi roki udrihal po nas na naši zemlji, a nismo si upali stegniti rok, zaklicati v javnost in se postaviti v bran.

Prišel je nekje od Loškega potoka novi oskrbnik, gozdni mojster Körbl. Nova metla, pravijo, dober pomet. Tudi ta mladi mož je začel pravo pridno pometati s tem, da je poslal v pokoj stare, izkušene logarje, ki so bili pri našem knezu v službi že takrat, ko je bil gospod Körbl še solarček. Kaj je bilo temu vzrok, ne moremo direktno povedati. Trdili pa bi skoro apodiktčno, da nemško-nacionalna zagrozenost, ako pomislimo, da so bili na mesta starih logarjev — Čehov, poklicani sami — Nemci. Če niso mogli drugače dobiti nemških uslužbencev, so jih šli iskat celo na Bavarsko, kar bi znal povedati gospod geometer Joahim. Lahko bi se dalo mnogo, mnogo pisati, ali zadostuje naj, da konstatiramo: »Knez Windischgrätzov oskrbnik, Körbl, v Planini je blagajnik nemške »Südmarke« in svoje »delovanje« uravnava kot tak!!

Nedavno tega je, ko je iskala graščina novega ribiča. In čujte in strmite! Slovencu, domačinu, so ponudili mesečno 36 K, tujeju, Nemcu iz Solnograda pa so dali 90 K! Kje je tu pravica?! Se li ne pravi to, domačine za nos voditi? Kje so dandanes oni uradniki, ki so bili slovanske narodnosti?! — Veseli morajo biti kmetje, ako jim kak grajski uradnik odzdravi v popačeni slovenščini! — Imamo dokaz, gospoda, jasen dokaz, da hočete zadnjega Slovana iz službe odstraniti! Radovedni smo le, če se vam to i nadalje posreči. Mi še vedno zaupamo v pravičnost Njegove Svätlosti, kneza Windischgrätza, in upamo, da ne bode pripustil dalje, da bi bilo njegovo oskrbnništvo igrača v rokah nepoklicanih oseb. Prepričani smo, da bi niti tako daleč ne prišlo z izpodirvanjem Slovencev v njegovi graščini, ako bi bil le boljše informiran. Prosperirali ste, ker ni bilo človeka, ki bi vašo dejanja natančneje opazoval! Pokojni knez,

LISTEK.

Juristinja v strahu.

S kakimi občutki sem se odpravila po dobro prestanem zrelostnem izpitu na Dunaj, tega vam nisem vstanu povedati, zenski občutki to niso bili, ampak nekaj nenaraven ponos pomešan z burševsko drznostjo in samozavestjo. Zdelo se mi je, da mi je ves svet pokoren, da sem vzvišena nad vse. Strahu nisem poznala in domotožje sem pustila doma.

Na Dunaju sem se seznanila z medicinko Ivanka in sem sklenila z njo najtesnejše prijateljstvo. Bila je že 26 let stara, polnega života, črnih las in finih manir, bila je pa tudi na vse pretege pretkana. Dostikrat sem imela priliko opazovati, da je ugnala v kozji rog celo omizje juristov in juristinj.

Ko sem napravila prvi državni izpit iz rimskega prava, pandekt, nemškega prava, kanonskega prava in avstrijske zgodovine, sem si domišljala, da že nekaj razumem. Rada sem bila v družbi mladih doktorjev, s katerimi sem se kaj rada prerekala o juridičnih vprašanjih, posebno če so bili gospodje doktorji mladi in lepi. Ob takih prilikah je bila Ivanka vedno zraven in mi je pomagala

stopati gospodom na juridična kurja očesa.

Med tem sem se pridno učila kazenskega zakona in sem ga premlela že do prestopkov. Kar dobim brzojav od svojega brata Joška, ki je bil takrat šele 20 let star in državni uradnik, da me poseti za kakih 14 dni, ker ima radi nekega izpita daljši dopust.

Vzradostila sem se te vesti, ki sem jo še gorko prinesla prijateljici Ivanka. Vsedli sve se na tramvaj z rdečim znakom in se peljali bratu naproti na kolodvor. Prve ceremonije predstavljanja so bile kmalu končane in začel se je vesel čas. Jaz in Ivanka sve prenehali študirati, krok se je vrstil za krokom, izlet za izletom. Minilo je 14 dni, a brat Joško ni mislil na odhod, temveč ostal na Dunaju in se veselil z nama. Ivanka je bila ves ta čas vedno pri nama in se niti za trenotek ni ločila od naju, kar se mi pa ni zdelo nič sumljivega, saj sve bili preje tudi skoraj vedno skupaj.

Nekega večera smo vsi trije prav pošteno krokali v predmestni restavraciji, kar pride v gostilniško sobo dama, docela podobna moji materi. Naravnost k naši mizi je šla in po kratkem pozdravu začela mene in brata kregati, češ: lepo delata, mesto da bi se učila vsak za svoj izpit, pa krolata po Dunaju brez konca in kraja. Nazadnje je povedala, da ji je

bilo po otrokih tako dolgčas doma, da ni mogla več vztrajati in nas je prišla obiskat. Bila je namreč vdova in sva bila jaz in Joško edina otroka, ki sva imela svoj čas podedovati njeno precejšnjo premoženje.

Dober teden dni je bila mati pri nama na obisku. Čez dan smo si ogledovali različne zanimivosti, za večer pa je naročila Ivanka na našem stanovanju večerjo za vse štiri, češ, da se ji gabi večno popivanje po gostilni.

Imenitna večerja je bila in pili smo buteljske: Feslavca, Gumpoldskirchnerja in mozeljsko vino. Ko smo postali židane volje in je tudi mati rada in veliko govorila, vstane brat Joško in v začudenje nas vseh pove — da se je med tem z Ivanka zaročil. Strmeli smo vsi, vendar takrat ni nihče ne odobral in ne odgovarjal. Čudili smo se pa vsi, ker je bila Ivanka vendar starejša in ker se nam o tem še sanjalo ni.

Drugi dan je bil brat brzojavno pozvan v službo. Spremila ga je Ivanka, ki je vzela s seboj tudi svoj kovček. Moja mati, ki je bila praktična kakor vse matere in bi bila rada videla, da Joško kaj priženi, ni Ivanka prav verjela, ko je trdila ta, da ima še 4000 K dote v hranilnici in da ima v kovčegu nad 500 K gotovine in hranilno knjižico za 4000 K. Pri Ivanka odhodu ji je hudo mučno rekla, če sme vzeti iz kovčega

kak stotak, če bi ji »slučajno« zmanjkalo denarja, Ivanka je v to takoj privolila in dala ključ od kovčega, češ, da bo ostal kovček dober teden na kolodvoru, dokler ne pošlje ona železnici svojega naslova. Docela je bila prepričana, da ne bo stikal nihče po njenem kovčku. Toda nvesta obrača, tašča in spe pa obrne. Komaj je odpiskal vlak, je rekla, da gre domu v sobo, ker ima migreno, meni pa je izročila ključ od Ivanka-nega kovčka z izrecnim naročilom, da naj odpre kovček in pogledam, če ima Ivanka res hranilno knjižico z vlogo 4000 K in gotovine 500 K. Ugovarjala sem materi, ki je imela precej zastarele nazore, da je nedostojno stikati po tujih kovčkih, da me je sram itd. Toda mati je ugovarjala, češ da ji je Ivanka celo dovolila, da sme nekaj denarja vzeti in da stori manje nego sme, če samo pogleda v kovček. Oporekala sem ji, da naj bi bila storila to preje, ko je bila Ivanka še navzoča, ne pa zdaj, ko se je odpeljala. Toda mati me odločno odvrne: »Če hočeš, poglej ti v kovček, če ne, grem sama s postreščkom.« Videč, da ne pomaga noben ugovor in da mogoče vsebina kovčega vendar ni za vsako profano postreščkovo oko, sem vzela ključ in se napotila v shranjevališče prtljage. Ko sem povedala, da je kovček moj, da sem nekaj v njem posabila, kar hočem sedaj vzeti in ko sem se legi-

timovala s ključem, je ukazal službojoči uradnik dvema uslužbencema, naj me peljeta v shranjevališče, kjer imam sama pokazati dotični kovček, uslužbenca pa naj pazita, če bo pokazani ključ tudi res odprl dotični kovček. Šla sem in pokazala najslabjši in najgršji kovček, ki sem ga dobro poznala. Bil je tak kakršnega nese vojak, dosluživši 3 dolga vojaška leta, ves vesel na kolodvor in ga, vedoč da ga ni škoda, spotoma od samega veselja trešči ob tla.

dobrohoten mož in kavalir prve vrste, bi se v grobu obrnil, če bi videl ta preobrat, kako se Slovence prezira.

Korakali ste preko nas in zidali nemški most do Adrije v družbi z Drago Schrautzerjem, ki je v vaših očeh tako velik German, kakor v naših — odpadnik! V nadalje pa bode morali iti čez nas! Naše oko bo vedno pazilo na vsak vaš korak in pravična kritika vam je zagotovljena v javnosti. Za danes dovolj. Mogoče drugi kaj več jako zanimivih podrobnosti; gradiva, žalibog, imamo dovolj!

Državna podpora šolskim družbam.

Socialno-demokratski poslanci so v današnji seji poslanske zbornice vložili ta - le predlog:

Vlada se pozivlja, naj nemudoma predloži poslanski zbornici načrt zakona, ki ima izvesti ta - le temeljna načela:

I. Do končne zakonite rešitve o snovanju, organizaciji in učenju načrtno predložijo poslanski zbornici načrt zakona, ki ima izvesti ta - le temeljna načela:

1. za podporo občin, ki so zakonito obvezane, da vzdržujejo manjšinske šole;

2. za podporo družb, ki imajo po svojih pravih nalogah, snovati manjšinske šole izključno za pripadnike njihove narodnosti.

Ta znesek se ima dati v proračun ministrstva za nauk in bogočastje.

II. Ta znesek se ima razdeliti med osem narodnosti, ki bivajo v državi, v razmerju njihove številnosti.

To razmerje določi statistična centralna komisija po vsakem splošnem ljudskem štetju, ministrstvo za nauk in bogočastje pa je razglasila.

III. Zastopniki vsakega naroda v poslanski zbornici odločujejo o uporabi kvote, ki pripada njihovi narodnosti. Narodni oddelki poslanske zbornice, ki so sestavljeni v to svrhu, morajo o tem sklepati pred začetkom proračunskega leta in morajo svoje sklepe naznaniti naučnemu ministru.

Minister ima te sklepe izvesti, v kolikor odgovarjajo določbam tega zakona. Ako se del dotičnega narodu nakazane kvote ne porabi, lahko dotični narodni odbor v prihodnjem letu odredi uporabo onega zneska v smislu določb tega zakona.

IV. V svrhu izvedbe tega zakona se ima poslanska zbornica razdeliti v osem narodnih odsekov, in sicer: v nemški, češki, poljski, maloruski, slovenski, italijanski, srbohrvatski in romunski.

Zbornični predsednik ima dolžnost, vsakega poslanca uvrstiti v odsek njegove narodnosti. Ako se dvomi o narodnosti kakega poslanca, ali ako ne pripada nobeni izmed osmih narodnosti, potem se ga naj uvrsti v odsek one narodnosti, kateri pripada večina prebivalcev njegovega volilnega okraja. Odseki si sestavijo v vsaki volilni periodi svoj poslovnik.

Ta predlog bo v današnji seji poslanske zbornice utemeljeval predsednik socialno-demokratskega kluba, dr. Viktor Adler.

K temu predlogu pripominja »Arbeiter Zeitung«, glasilo socialno-demokratskega kluba:

»Predlog zahteva državno podporo za šolske družbe vseh narodov,

ki snujejo šole za narodne manjšine, kjer tega ne store občine.

Proti delovanju šolskih družb se lahko marsikaj ugovarja, ne da pa se tajiti, da te družbe v mnogih krajih vrše nalogo, ki bi jo sicer morala izvrševati javna uprava, oziroma dotične avtonomne narodnosti... Znesek, ki ga naj država uporabi za manjšinske šole, se ima po določenem ključu razdeliti med narodnosti, o uporabi kvote, ki je odkazana vsaki narodnosti, pa imajo samostojno odločevati poslanci dotičnega naroda.

Na ta način se vprašanje manjšinskih šol odtegne narodnostnim sporom. Narodnostni odseki poslanske zbornice, ki se jim ima poveriti ta naloga, ne bodo ničesar drugega, kakor narodni parlamenti: njih ustanovitev bi bil prvi korak h konstituiranju narodnosti, prvi korak k izvedbi narodne avtonomije.

Ta predlog, ki so ga vložili socialno - demokratski poslanci v poslanski zbornici, je vsekakor zanimiv in ima tudi na sebi mnogo dobrih, uvaževanja vrednih strani. Ker pa stvar sama še ni dozorela, ne kaže, da bi že sedaj precizirali svoje stališče nasproti socialno - demokratskemu predlogu.

Načrt novega kazenskega zakona.

Dr. Alojzij Kokalj.

XII.

Načrt ima pa tudi posebna določila za milejšje kaznovanje.

Ako je namreč storilec zakrivil kaznjivo dejanje telesne poškodbe v taki silni razburjenosti, ki se da po okolnostih upravičiti, potem pa dopušta načrt znatno milejšje kazni in sicer namesto težke ječe od 2 do 15 let ali namesto težke ali lahke ječe od 1 do 10 let lahko ječe od 3 mesecev do 5 let, namesto težke ječe od 1 leta do 5 let ali namesto lahke ječe od 3 ali 6 mesecev do 5 let lahko ječe od 4 tednov do 3 let, namesto lahke ječe ali zapor od 4 tednov do 3 let lahko ječe ali zapor od 1 tedna do 1 leta lahko ječe ali zapor od 6 mesecev, namesto lahke ječe ali zapor od 3 dni do 6 mesecev ali namesto denarne kazni od 20 do 2000 K zapor do 3 mesecev ali denarno kazno od 1000 K. Iz teh določil je razvideti, da načrt v polni meri upošteva takozvane olajšilne razloge in da pri tem pušča sodiščem zelo proste roke vsaj v tem, da ni ustanovil deloma celo nobenega najmanjšega kazenskega stavka.

Prihodnje kaznjivo dejanje je pa telesna poškodba s poškodovančevim dovoljenjem. Tega kaznjivega dejanja se pa okrivijo oni, ki drugemu v njegovim privoljenjem prizadene težko poškodbo na telesu ali težko škodo na zdravju. To kaznjivo dejanje se pa kaznuje z lahko ječo ali zaporom od 2 tednov do 2 let. To določilo je diktirala skrb za vojaški stan. V veljavnem kazenskem zakonu pa nimamo takega izrecnega določila. Pač pa se po brambenem zakonu kaznuje tako poškodovanje po določili splošnega kazenskega zakona kot težka telesna poškodba.

Kot sledeče kaznjivo dejanje pa navaja načrt pretep. O tem kaznjivem dejanju je pa tedaj možno govoriti, ako se je kdo udeležil takega pretepa ali skupnega napada, pri katerem je utrpel nekdo težko poškodbo na telesu, težko škodo na zdravju ali celo smrt, na ta način, da je iz njegove udeležbe utegnil nastati ta učinek, a se ni moglo dognati pro-

tel vse mnogobrojne indicije v neprodorno železno mrežo, v katero me je vedno bolj zapletal, kakor pajek muho in vedno očitneje so mu pritrjevali porotniki. Razlagala sem jim ves dogodek in naglašala, da je vzel te stvari lahko kdo drug, pa so se mi le neverjetno in pomilovalno smejali. Zagovorniku se ni posrečilo tudi ne na enem kraju prodreti mreže indicijev ter je končno le še prosil milostne sodbe.

Postala sem vsled takih misli malodane blazna.

Ko čakam četrty dan na kolodvoru tako iz navade poštnega vlaka, ne da bi bila le količkaj upala, da pride Ivanka, me izbudi iz sanjarjenja njen glasen, ljubezniv pozdrav. Pomlajena in srečna me je poljubovala in objemala ter začela izpraševati, kaj je na vseučilišču novega. Resno sem ji prekinila gostobesedno povpraševanje in sem ji povedala vse, ter strahom čakala obsodbe. Ivanka pa se na ves glas nasmehje in pravi: »Norica, saj nisem imela ne denarja ne knjižice, saj pa tudi ničesar ne rabim, saj imam svojega Joška«. Tedaj so se obrnile okoli sto in sto izstopivših potnikov na najo, ker sem iz peta vzdihnila oz. se od-dahnila in ker je padel s silnim ropotom na tla kamen, ki se mi je odvalil od srca.

M. G.

vevščitelja telesne poškodbe. To vrsto kaznjivo dejanje se pa kaznuje z lahko ječo ali zaporom od 2 tednov do 2 let.

Kaznjivega dejanja izpodbija se pa okrivijo oni, ki spravi otroka ali koga drugega, ki se radi svojega duševnega ali telesnega stanja ne more sam rešiti, v tak položaj, da je ogroženo njegovo življenje. Tako dejanje se pa kaznuje s težko ječo od 1 do 5 let ali pa z lahko ječo od 6 mesecev do 5 let. Ako se je pa to dejanje izvršilo pod posebno nevarnimi okolnostmi, potem je pa storilec kaznovati s težko ali lahko ječo od 1 do 10 let. Ako je pa to dejanje zagrešila mati na svojem novorojenem otroku pod vplivom s porodom združenih izprememb, v težki sili ali v namenu, da bi prikrija svojo sramoto, potem jo je pa obsoditi v lahko ječo od 4 tednov do 3 let. Milejšja kazni pri materah v teh slučajih se nam zdi popolnoma umestna.

Nastopno kaznjivo dejanje je pa ogroženje po spolni boleznici. Tega kaznjivega dejanja se pa ne okrivijo samo bolnik, temveč tudi oni, ki daje potihno takemu nevarnemu spolnemu občevarju. To kaznjivo dejanje se pa raztezuje tudi na vse bolne do jilje, ako vzlje svoji boleznici nastopilo svojo službo. To se nam zdi popolnoma pravilno in umestno, ker se je ravno vsled skrajne brezvestnosti takih do jilj že premnogokrat v polnoma zdrave rodbine zaneslo najgrše boleznici in s tem zakrivilo neopravičljivo škodo in gorje. Kaznjiva pa ni samo spolno bolna do jilja, ki v svoji brezvestnosti nastopi, dasi je bolna, službo kot do jilja, temveč tudi oni, kdor vzame zdravo do jiljo k spolno bolnemu otroku. Tudi to določilo je seveda popolnoma umestno in pravično. Oba slučajja se pa kaznujeta z lahko ječo od 4 tednov do 3 let. Kot kaznjivo dejanje se pa tudi označuje vsako ogroženje zakon-skega družeta s spolno boleznijo. Da pride do kazni, je pa pogoj, da ogro-žen zakonski družec nastopi pot za-sebne obtožbe.

S tem pa pridemo k dvoboju. Načrt označuje kot kaznjivo ne samo dvoboj kot tak, temveč tudi poziv k dvoboju, izzivanje k dvoboju in končno tudi kršenje pri dvoboju veljavni pravil. Pri opisu vseh teh kaznjivih dejanj bomo našli tako določila, katerim se mora nepogojno pritrčiti; našli bomo pa tudi take izjeme, katerih ne moremo odobravati; opazili bomo pa končno tudi pomanjkljivosti, katere bode treba odpraviti v onem slučaju, ako naj postane načrt zakon.

Kaznjivega dejanja poziva k dvoboju se pa okrivijo tako oni, kdor drugega k dvoboju pozove, kakor tudi oni, ki sprejme tak poziv k dvoboju. Kazen za to kaznjivo dejanje je lahka ječa ali zapor od 1 tedna do 1 leta. Poleg te kazni se pa lahko izreče vedno tudi denarna kazen do 10.000 K.

Kaznjivo dejanje dvoboja pa vidi načrt tedaj podano, ako je kdo pri dvoboju rabil orožje ali če se je dogovorilo, da ima boj trajati toliko časa, dokler eden ali drugi izmed obeh dvobojsnikov ne postane popolnoma nesposoben za nadaljni boj. V prvem slučaju se kaznuje dvoboj z lahko ječo ali zaporom od 2 tednov do 2 let, v drugem slučaju pa z lahko ječo ali zaporom od 4 tednov do 3 let. Kadar so pa pogoji dvoboja taki, da iz njih izhaja, da mora eden dvobojsnikov obležati mrtev, potem je pa izreči kazni lahke ječe od 6 mesecev do 5 let. V vseh slučajih se sme poleg poprej navedenih kazni obsoditi tudi v denarno kazno od 20.000 kron. Kakor je iz vseh teh določil razvidno in kakor izhaja posebno iz precej milostnih kazni, smatra načrt dvoboj kot nekako potrebno zlo.

Nadaljnega kaznjivega dejanja izzivanja k dvoboju se pa oni okrivijo, ki drugemu grozi z zaničevanjem v namenu, da bi ga izzval k dvoboju ali kdor drugemu kaže zaničevanje radi tega, ker svojega nasprotnika ni pozval k dvoboju ali ker ni sprejel dvoboja. To kaznjivo dejanje se pa kaznuje z lahko ječo ali zaporom od 1 tedna do 1 leta. Poleg te kazni je pa dopustna vselej tudi denarna kazn do 10.000 K.

Načrt pa navaja tudi izjeme, ki imajo za posledico ugasnjenje kaznjivosti. Te izjeme so pa sledeče.

Pri izzivanju k dvoboju ugasne kaznjivost za onega, ki odstopi od dvoboja prostovoljno in pred začetkom dvoboja. Sekundanti pa postanejo tedaj nekaznjivi, ako prostovoljno odstopijo in sicer še poprej, predno se je dvoboj dogovoril. Vsak drugi udeleženec pa postane tedaj nekaznjiv, ako se je potrdil, da ne bi prišlo do dvoboja in ako se potem tudi res ni udeležil dvoboja ali ako je dvoboj izostal vsled prostovoljnega odstopa. Končno je nekaznjiv tudi zdravnik, ki prisostvuje dvoboju.

Za svojo dolžnost pa smatramo, da okrito povemo, da se nam zdi poslednja izjema nekako nelegitima. V zagovor te izjeme se bode morda navedlo, da se vendar dvobojsnikov ne sme pustiti brez zdravniške pomoči, ker bi bilo to nečlovekoljubno. Tudi

se bode povdarjalo, da vendar ne gre kaznovati zdravnika, ki prisostvuje dvoboju, ker pri dvoboju nima drugega poila, kakor eventualno in za slučaj potrebe vrstiti svojo dolžnost kot zdravnik. Pripisujemo v polni meri, da se ta zagovor opira na navidešno vsega uvaževanja vredne razloge, vendar vseh teh razlogov ne moremo označiti za dovolj tehtne in močne, da bi upravičili zgoraj navedene izjeme za zdravniški stan. Zakonodajalec mora stati na neomajano načelnem stališču, ali smatra dvobojevanje za dopustno ali nedopustno. Kakor hitro pa smatra dvoboj s tem, da ga označuje kot kaznjivo dejanje, nedopustnim, potem mora raz to svoje načelno stališče označiti ne glede na stan in poklic kot kaznjivo vsako udeležbo pri dvoboju in torej tudi udeležbo od strani zdravnikov. Nadalje je zakonodajalec s tem, da je označil dvoboj kot kaznjivo dejanje in zagrozil s kaznimi vsem onim, ki se pregreše zoper prepovedi o dvoboju, jasno izrazil svoj namen preprečiti vsako dvobojevanje. Tega svojega namena pa zakonodajalec ne bode nikdar dosegel, ako bode nekaterim udeležnikom pri dvoboju priznal nekaznjivost. Dvobojevanje se bode samo tedaj uspešneje utesnjevalo in zatiralo, ako bode zakon vsakega udeleznika brez izjeme označil kot kaznjivega in posebej torej tudi sodelujoče zdravni-ke. Ako hoče torej zakonodajalec doseči svoj glavni namen glede dvoboja, moral bode črtati izjemo glede zdravnikov kot nelegitimo ali pa bode moral računati s tem, da bode v zvezi vsem prepovedim ostalo vse lepo pri starem in da se bodo ljudje še naprej dvobojevali, čeprav jim je zagrožena kazen.

Načrt označuje kot kaznjivo tudi kršenje pri dvoboju veljavni pravil. To kaznjivo dejanje je pa po načrtu tedaj podano, ako kdo krši od nekdaj pri dvoboju veljavna ali pa dogovorjena pravila, da bi usmrtil svojega nasprotnika ali mu prizadjal težko poškodbo. Kršitev teh pravil se kaznuje pa po predpisih o uboju in telesni poškodbi. Kakor razvidimo iz ravnokar navedenega določila razlikuje načrt med takozvanimi pravičnimi in nepravičnimi dvoboji, ker ustanavlja za pravilne dvoboje veliko milejšjo kazno nego za nepravilne. Tega razlikovanja pa se dobro nikakor ne more zagovarjati, ker se vendar nekako čudno sliši, ako zakonodajalec na eni strani vobče obsoja dvoboj kot kaznjivo dejanje, na drugi strani pa zopet govori o pravičih, katere se morajo spoštovati pri tem prepovedanem in kaznjivem dejanju. Ravno to razlikovanje dokazuje, da se načrt ne more povspeti do odločnega in načelnega stališča nasproti dvoboju. V tem je pa videti vsekako veliko in neopravičljivo hibo.

Načrt je pa končno glede dvoboja ustanovil tudi neko izjemo, kateri se mora pač vsak razsodni človek protiviti z največjo odločnostjo. Ta izjema pa obstoji v tem, da je načrt izrecno ustanovil, da menzure ne spadajo pod določila o dvobojih in telesnih pošodbah. Načrt določa namreč, da določil o dvoboju in telesni poškodbi ni uporabljati na udeležbo pri menzurah, pri katerih naj bi bila dogovorjena in s sočasno uporabo zavarovalnih sredstev izključena vsaka znatnejša poškodba. To je nedvomno velikanski poklon nemškemu dijaštvu, ki že itak po krivici uživa velike predprave na akademskih tleh in tudi drugod. Ta poklon velja onemu nemškemu dijaštvu, ki na naravnost brutalno, a skrajno dosledno nastopa proti svojim akademskim tovarišem drugih in posebno slovenskih narodnosti; ta poklon velja onemu nemškemu dijaštvu, ki je v nemar devajoče splošno veljavna načela občnega bratstva in enakovrednosti vseh narodov ustanovilo nove pojme o »narodnih gosposidih« in o »manjvrednih narodih«; ta poklon velja torej ravno onemu dijaštvu, ki bolje zasluži ime »divjaštvo« nego dijaštvo. Naravnost strmeli smo, ko smo čitali to izjemo v načrtu in kar nismo mogli verjeti svojim očem, da li čitamo prav ali ne.

Ta izjema se pač ne da z nobenim pametnim razlogom upravičiti, vsočas jo je tudi obsoditi kot ustanovitev absolutno nedopustnega, naravnost krivičnega in skrajno nevarnega privilegija v korist še itak preveč vročerkovne mladine, predvsem nemške narodnosti. Iz vseh teh razlogov moramo tudi z vso odločnostjo zahtevati, da se črta ta izjema iz načrta, ker pač ni nobenega pametnega razloga za to, da bi še itak preveč razširjeno pretepanje med nemškim dijaštvom še dobilo posebno zaščito in priznanje v zakonih. Tako daleč pa pač ne sme iti favoriziranje še itak preobčestnega in preveč nadutega dijaštva. Upamo, da so naši misli vsi razsodni državljani in da bodo naših misli tudi oni poslanci, ki bodo imeli svojedobno odločevati o usodi tega načrta kazenskega zakona.

Slovenski izlet v Belgrad v hrvatski luči.

Včerajšnji »Obzor«, eden najuglednejših in najboljših hrvatskih listov piše:

»Bratje Slovenci delujejo nemara med vsemi Slovenci največ na ideji narodnega edinstva Slovanov, zlasti pa jim je največ ležeče na čim najtesnejšem zblizanju južnih Slovanov.

V težki narodni borbi, ki jo imajo, da se ohranijo proti navalom ne-nasitnega nemškega »dranga«, ne pozabljajo nikdar ostalih Slovanov.

Samo svoji veliki žilavosti se imajo zahvaliti da jih nemški »drang« že ni pokopal pod sabo.

Zavedajo se dobro, kake važnosti je v takih borbah skupno delo, zato jih vidimo, kako stopajo sedaj rama ob rami s Čehi, da jim pomagajo v njihovi borbi proti Nemcem, a takoj za tem jih zremo, kako se bore roko v roki z nami za naše pravice.

A dolžnost nas ostalih Slovanov, zlasti balkanskih je, da podpiramo Slovence v njihovi borbi, zakaj boreč se proti nemškemu »drangu«, se ne vojskujejo samo za se, marveč v enaki meri tudi za nas.

Ako podležejo oni germanskemu naskoku, podlegli smo mu tudi mi.

Slovenci to dobro uvidevajo, zato tudi iščejo stikov z ostalimi balkanskimi Slovani.

Slovenci delajo na to, da bi se vsi med sabo spoznali, da se strnemo v krepko bojno vrsto, ki je ne bo mogel prodreti tujski naval.

V kratkem razdobju pretekla ni sta niti dva meseca — so Slovenci posetili nas Hrvate dvakrat. Bil je to njihov »Merkur«, ki je tako številno prišel v posete k našemu društvu »Merkur«.

Drugi impozanten poset je nam napravila »Glasbena Matica«, ki je nas očarala z milozvočnimi akordi ljubke slovenske pesmi.

Toda žilavi Slovenci ne odneha-jo, dokler svoje naloge popolnoma ne rešijo. Oni nadaljujejo započeti posel. Po posetih, ki so jih napravili nam Hrvatom, evo jih sedaj, ko se pripravljajo, da obiščejo tudi Srbe v Belgradu.

»Ljubljanski Zvon« se napoti 1. julija v Belgrad.

Sodeč po pripravah na obeh straneh, bo to prava manifestacija zblizanja južnih Slovanov.

Slovenci ne žaliyo niti stroškov, ne truda, da bi bil ta njihov izlet čim veličastnejši.

Na drugi strani se pripravlja Belgrad, da sprejme čim dostojneje svoje goste in da jim napravi bivanje v Belgradu čim prijetneje. Na čelo odbora za sprejem je stopil sam belgradski župan Kosta Glavinic.

Da bo sprejem Slovencev veličasten, naj služi kot dokaz to-le:

Te dni slavi belgradsko pevsko društvo »Stanković« razvite družstvene zastave. Ob tej priliki so se obrnili na župana za podporo, a ta je odgovoril, da vse rad stori za slavnost, a da mu je to pot glavna skrb, da čim najlepše sprejme drage Slovence, ki pridejo v Belgrad.

Gostje bodo v Belgradu imeli na razpolago poseben brezplačni vlak za izlet v Smederevo, odkoder se s parobrodom povrnejo v Belgrad. Vojaška godba belgradska bo svirala slovenske pesmi in koračnice, da ž njimi pozdravi Slovence ob prihodu.

Na Kalemegdanu prirede Srbi veliko ljudsko veselico na čast slovenskim gostom. Pripravljali odbor je naprosil Slovence, da pri slavnosti sodelujejo s petjem, da se da tako tudi širšim narodnim slojem možnost, da slišijo slovensko pesem. Na Kalemegdanu bodo Slovenci uživali čaroben pogled na vijugasto Donavo, na divno nepregledno slovansko in banatsko ravan.

Slovenci dospo v Beograd 2. julija okrog poldne, popoldne pa posetijo grob pokojne slovenske umetnice Vele Nigrinove. Na grobu svoje velike rojakinje bo »Ljubljanski Zvon« zapel dve žalostinki. Dne 3. julija prirede Slovenci koncert v narodnem gledališču, dne 4. julija pa izlete v Smederevo. — Tako piše o slovenskem izletu v Belgrad hrvatski list »Obzor«.

Slovenci! Srbi in Hrvatje pozdravljajo slovenski izlet v Belgrad z zadošenjem in navdušenjem, ali hočete vi ostati ravnodušni!!

Rodoljubni Slovenci in Slovenke, pohitite v čim največjem številu v Belgrad, ker napravite s tem veselje ne samo bratom Srbom, ki vas sprejme s odprtimi rokami, marveč tudi bratom Hrvatom, in ker s tem položite tudi mogočen kamen k zgradbi jugoslovanskega edinstva.

Prijave za izlet sprejema odbor »Ljubljanskega Zvona«, oziroma njegovega predsednika dr. Antona Švigelja, odvetnika v Ljubljani.

Po najnovejših poročilih zna-vojnja iz Zagreba v Belgrad in nazaj

v III. razredu samo 6 krom, v II. razredu pa 14 krom.
Točne podatke o tem priobčimo prihodnji teden.

Parlament.

Seja poslanske zbornice. — Proračunska debata. — Najni predlog o tkaleh.

Včerajšnja seja poslanske zbornice je trajala jako dolgo, namreč do polu 9. po noči. Toda klopi v zbornici so bile skoro prazne in debata sama ni nudila čisto nič zanimivega. V začetku seje je bila sprejeta 2. skupina proračuna. Zbornica je takoj nato prešla v razpravo o 3. skupini: ministrstvo za javna dela, poljedeljsko, trgovsko in železnično ministrstvo. Med dr. je govoril posl. Povše; zavračal je očitke proti poljedelcem kakor bi bili oni krivi druginje. — Med govorom posl. Palmeja (soc. dem.), ki se je pečal s položajem porcelanskih delavcev, je napravil posl. Malik nek medklie; soc. demokratje so ga zato napadli s klici »denuncijske«. Slednjič se je moral posl. Malik podati iz dvorane. — Posl. Krenn (kršč. socialce) povdarja da so zadnje vremenske katastrofe pokazale, da ne zadostujejo podpore ob slučajih do slučajev, temveč da je potrebno obligatorično zavarovanje proti vremenskim katastrofom. — Soc. demokrat Ausobsky govori o potrebi izpolnitve obrtnega nadzorstva in o potrebi razbremenitve obrtnih nadzornikov s tem, da se jim pridele pomožne izdatne pisarniške sile. Slednjič zahteva izdatne podpore za poplavljenec na Štajerskem. — Nemški radikalec Lössl pravi, da je najboljša pot k saniranju finančne štedenja; štediti pa se mora seveda le na pravem mestu. — Mladočehski poslanec Čech zahteva različne socialne reforme, s katerimi bi se odpravile težke razmere v trgovskem stanu. — Kršč. socialce Geissler govori o vzrokih druginje in povdarja, da vroka druginja ni iskati pri kmetih, temveč pri drugih faktorjih. — Posl. Benkovič govori o vprašanju tarifov za rjavi premog in o visokih tarifih južne železnice. Ko se bodo tarife znižali, naj vlada skrbi, da bodo tega deležne tudi alpske dežele. Govornik zahteva dalje izpolnitev telefonskega omrežja na Spodnjem Štajerskem in na Gorenjskem ter telefonsko zvezo teh krajev z Zagrebom. Urgira gradnjo železniške proge Polzela - Kamnik in belokranjske železnice. Nato govori o slovenski obstrukciji v štajerskem deželni zboru. Slovenci so bili k tej obstrukciji naravnost prisiljeni. Vlada in Nemci so v veliki zmoti, če mislijo, da bo njih ogorčenje zaradi obstrukcije Slovence kar uničilo. Obstrukcija je bila odgovor na zatiranje Slovencev. Slednjič se peča z nevdržljivimi namerami na državnem kolodvoru v Celovcu in pri ravnateljstvu drž. železnice v Beljaku ter končno izjavlja, da bo glasoval proti proračunu. — Nemški nacionalce Bernkopf izraza upanje, da bo vlada kmalu predložila zbornici svoje jezikovne predloge. Nemci bodo vedno pripravljene skleniti s Čehi sporazum, toda Čehi morajo staviti sprejemljive pogoje. Na to se debata prekine in nadaljuje razprava o nujnem predlogu poslance Lisega glede tkalcev na Češkem. — Govori minister Weiskirchner, ki pravi, da simpatično pozdravlja nujni predlog. Vlada bo storila, ker bo v njeni moči, da zmanjša budo tkalcev in sploh neugodne razmere delavcev, ki delajo doma. Predložila bo v jeseni potrebnih predloge.

Prihodnja seja danes dopoldne. Obrtni odtsek.

Pododsek obrtnega odtoka je v včerajšnji seji sklenil vlado pozvati, naj uredi delo v kaznilnicah po sledečem načrtu:

Obrtniško rokodelstvo v kaznilnicah naj se omeji na najmanjšo mero. Izdelki naj se event. naročnikom zaračunajo za tisto ceno, ki je v onem kraju navadna. Pred vsem naj se kaznilnice ozirajo pri tem na lastno potrebo. Kaznjenci naj se za to vporablja pri poljedelskih in melioracijskih delih, pri pogozdovanju Krasa itd., to pa le tam, kjer s tem ne škodujejo interesom drugih delavcev. Za državo naj kaznilnice sploh ne sprejemajo nobenih dobav. Vse to naj uredi država naredbenim potom.

Laška fakulteta.

Včeraj kot se podala posl. Ploj in Susteršič kot zastopnika obeh jugoslovanskih klubov k ministrskemu predsedniku. Baron Bienerth je obeh poslancev povedal kompromisni predlog glede laške pravne fakultete in je prosil z ozirom na to, da bo fakulteta v neslovenskem mestu, naj Jugoslovani temu kompromisnemu predlogu ne nasprotujejo. Poslanca sta izjavila, da so v tem vprašanju vsi Jugoslovani edini, da jemljeta vladno naznanilo o kompromisnem predlogu na znanje in ga bota predložila jugoslovanskemu vseučiliškemu odtoku. Mnenja sta, da bo odtsek sklenil brezpogojno obstrukcijo fakultetne predloge.

Slovenska deželna zbornica v Krakovu? Predsednik »Poljskega kluba« posl. Glombinski je imel daljši razgovor s baronom Bienerthom glede laške fakultete. V svoji s tem razgovorom se sliči, da bi »Poljski klub« ne nasprotoval zahtevi Slovencev za pripustitev slovenskih docentov na krakovski univerzi.

Bosansko-hercegovinski deželni zbor.

Vlada je predložila deželnemu zboru proračun za leto 1910. Izdatki so proračunjeni na 74.297.712 K, dohodki pa na 74.322.409 K.

Vabilo na

XXV. redno veliko skupščino

in obenem

jubiljejno slavnost

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

v nedeljo, 3. julija 1910 ob 10. dop. v Ljubljani, v veliki dvorani »Baročnega doma«.

SPORED.

1. Nagovor prvomestnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo nadzornišva.
5. Volitev članov v družbeno vodstvo.¹⁾
6. Volitev nadzornišva (5 članov).²⁾
7. Volitev razsodništva (5 članov).³⁾
8. Slučajnosti.

Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda«

v Ljubljani, dne 28. maja 1910.

¹⁾ Iz vodstva izstopijo letos gg.: Andrej Seneković, dr. Ivan Merhar, Fr. Pahernik, dr. Gregor Zerjav. Umrl je dr. Karel Bleiweis vitez Trsteniški, odpovedal pa se je radi premetitve g. prof. Fr. Vajda. Voliti je torej šest odbornikov, štiri za dobo treh let, dva za dobo dveh let.

V odboru ostanejo še gg.: Fr. Črnagoj, dr. Ernest Dereani, Gregor Einspieler, Aleksander Hudovernik, Luka Svetec, Ivan Vrhovnik.

²⁾ V nadzorništvu so bili gg.: dr. Fr. Ilešič, dr. Ferdo Müller, Matija Prosekar, dr. Vladimir Ravnihar, Miloš Stibler.

³⁾ V razsodništvu so bili gg.: dr. Vinko Hudelist, Jakob Kogej, Karel Šavnik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Karel Triller.

Dostavek: Dne 1. in 2. julija se priredi obrambni tečaj, h kateremu je dostop dovoljen samo proti osebni povabilu.

V soboto, dne 2. julija ob osmih zvečer bo prijateljski sestanek na vrtu »Narodnega doma«.

V nedeljo, dne 3. julija popoldne ob treh je pričetek velike ljudske slavnosti v Tivoli, katero prirede v korist družbi sv. Cirila in Metoda narodne dame iz vseh slovenskih pokrajin.

Dnevne vesti.

+ »Slovenska Enota« in Jugoslovani. Oba jugoslovanska kluba sta se zedinila zaradi skupnega nastopa glede italijanske pravne fakultete, ki jo hoče vlada s pomočjo svojih strank in s podporo socijalnih demokratov uveljaviti, ne da bi dala za to Jugoslovanom kakšno kompenzacijo. Če se ustanovi italijanska fakulteta, ne da bi se ob enem zagotovila ustanovitev enake slovenske fakultete, se razmerje moči na slovenskem jugu premene v znatni meri na korist Italijanom in na škodo Slovanom. Zaradi tega apeliramo na vse »Slovanski Enoti« zastopnike stranke, da so in ostanejo solidarne z Jugoslovani in da kakor en mož podpirajo slovensko in hrvatsko zahtevo. Gre se za življenjski interes Jugoslovancev, in bilo bi pravo »izdajstvo na Jugoslovance, ako bi se vsa »Slovenska Enota« složno ne potegnili in zavzela za jugoslovanske vseučiliške zahteve.

+ Šuklje-Jare. Deželni glavar Šuklje namerava odložiti svoj državnozborski mandat, obdržati pa hoče seveda svoj deželnozborski mandat še dalje in ostane torej deželni glavar. Za naslednika mu je klerikalna stranka izbrala prof. Jareca, ki bi pa menda raje ostal deželni odbornik in se brani državnozborskega mandata, kajti da bi kot državni poslanec mogel ostati tudi deželni odbornik, je po znanih izjavah klerikalne stranke nemogoče.

+ V »Zvezi južnih Slovanov« je poslanec dr. Dulibič v včerajšnji seji napravil v razgovor razpust občinskega sveta v Makarski ter se pri toževal proti temu, da je vladni komisar Oberthor vse občinske uslužbence, ki so pristali slovenske prave, takoj odpustil, dotlej je pridiral v službi vse občinske uslužbence, ki so somišljeniki hrvaške stranke. Dr. Dulibič je terjal, naj klub zahteva pojasnila od ministra notranjih del dr. Haerdla o tem postopanju deželne vlade dalmatinske. Ker poslanec dr. Ivčević, dalmatinskega deželnega glavarja, ni bilo na Dunaju, je klub z večino sklenil debato o tej stvari odgoditi dotlej, da se dr. Ivčević vrne na Dunaj. S tem sklepom dr. Dulibič ni bil zadovoljen in je zagrozil, da izstopi iz kluba, ako bi večina v zadevi občine Makarske odločila proti stranki prava in na korist hrvaške stranke. V tem slučaju bi z dr. Dulibičem izstopil iz kluba tudi gosp. poslanec Prodan. — Registriramo to vest po dolžnosti kronistov.

+ Nemška hranilnica, obrtna šola in »Slovenec«. V zadnji seji občinskega sveta je prišel na razpravo tudi javni škandal, ki ga je storila nemška hranilnica s tem, da hoče 1. maja 1911. e. kr. umetnoobratno šolo vvreči na cesto. Hranilnica vé, da dotlej novo poslopje še ne more biti gotovo in bi prav lahko svoje prostore še dalje pustila na uporabo važnemu šolskemu zavodu, pa tega nalašč neče, da bi spravila v zadrego šolo in mestno občino, ki mora skrbeti za šolske prostore. Oškodovan bo torej učni zavod, oškodovana bo torej mestna občina in oškodovana bo torej slovenska mladina, ki ta zavod obiskuje. Stvar je gotovo velikega javnega pomena in se tiče klerikalcev ravno tako, kakor naprednjakov. Občinski svetnik dr. Triller je postopanje nemške hranilnice v torkovi seji občinskega sveta po zasluženju ožigosal. In »Slovenec«? Ta je vse zamolčal! Zamolčal je, kar je povedal dr. Triller in zamolčal, kaj je storila nemška hranilnica. Da je zamolčal govor dr. Trillerja, mu čisto nič ne zamerimo. Klerikalni bački so pač tako trdni v svojem katoliškem prepričanju, da za ves svet ne smejo izvedeti, kaj govore naprednjaki v deželni zboru in v ljubljanskem občinskem svetu in »Slovenec« varuje samo interese klerikalne stranke, če vse take govore zamolči. A da je zamolčal tudi to, kar je storila nemška hranilnica, da je prikril javnosti to škandalozno dejanje, to vnovič osvetljuje sramotno ljubezensko razmerje, ki vlada med nemško hranilnico in med klerikalno stranko. Kar je storila nemška hranilnica, to interesira vso javnost, naj bo že naprednega ali klerikalnega naziranja, in tako dejanje kar popolnoma zamolčati, to je pač dokaz največje korupcije, dokaz, da so klerikalci od nemške hranilnice resnično podkupljeni.

+ Odkrita beseda. Zadnji »Domoljub« je napisal prav dragoceno priznanje. Pravi namreč dobesedno: »Katoliška cerkev, ne pa klerikalizem, obsoja civilne poroke.« Mi še nikdar nismo identificirali klerikalizma s katoliško cerkvijo, oziroma s katoliško vero. Pač pa to delajo naši klerikalci, ki celo na političnih shodih naglašajo, da govore kot duhovniki, to je kot zastopniki katoliške cerkve. Mi smo se bojevali vedno edino le proti klerikalizmu, proti nadvladi duhovniški. Zdaj pa pride »Domoljub«, ki je prej vedno identificiral klerikalizem s katoliško cerkvijo, in pravi, da katoliška cerkev pač obsoja civilni zakon — klerikalci pa ne. Naši klerikalci, katerih glasila so »Slovenec«, »Domoljub« itd., torej odobravajo civilno poroko. Mi tega danes nismo vedeli. In če bi vedeli, bi pač ne pisali, da se general Sifkovski, ki hoče svojo hčer civilno poročiti, ni zbal premočene klerikalne gospode. Napisali bi, da »je ustregel klerikalni gospodi, ki odobrava civilno poroko.«

+ Največji avstrijski čudak. V Hagu na Nižje Avstrijskem živi advokat dr. Ferdinand Siegl, ki je po naši sodbi največji čudak, kar jih živi v avstrijskem cesarstvu. Ta mož je obelodanil odprto pismo na finančnega ministra Bilinskega, v katerem razvija in utemeljuje gorostasto misel, naj država konfiscira vse cerkveno premoženje. Kakor znano, so davki, direktni kakor indirektni, v Avstriji tako visoki, kakor v nobeni drugi evropski državi. Vsled teh silnih davkov, pod katerimi omaguje prebivalstvo, vsled katerih je pri nas vse veliko dražje kakor v drugih državah, vsled katerih so stanovanja, živila in obrtni izdelki dragi, vsled katerih hira industrija, ki bi sicer lahko pomagala prebivalstvu do blagostanja, trpi vse. In še ni dovolj. Država potrebuje denarja, ogromne milijone potrebuje in hoče poleg starih davkov uvesti še nove davke in povrh nekatere stare davke še povečati. Z ozirom na to je pozval ročeni dr. Siegl vlado, naj konfiscira cerkveno premoženje, ki znaša mnogo tisoč milijonov kron. Dr. Siegl dokazuje, da bi država z dohodki iz cerkvenega premoženja lahko pokrila vse svoje nove potrebe in bi bi lahko zmanjšala vse stare davke, tako

da bi bilo pomagano državi in ljudstvu. Siegl je popolnoma resničen, kar piše ta dr. Siegl, ali da sploh misli, da bo naša, če hoče klerikalna država to tudi storila, to kaže, da je velikanški čudak, če še ne popoln norec. Proje bo država ljudstvo do srajce alekla, predno se bo dotaknila mnogo tisoč milijonov značajnega cerkvenega premoženja. Cerkev vseh veroizpovedanj lahko mirno sede na svojih nabasanih denarnih žakljih, država se jih ne bo dotaknila, pa če bi ljudje kar trumoma od lakote umirali. Kaj misli vlada o nasvetu dr. Siegla, se vidi iz tega, da je njegovo »Odprto pismo« na finančnega ministra — konfiscirala. Naj dr. Siegl le gleda, da ne bode še njega konfiscirali in ga v norišnico vtaknili, zakaj cerkveni denarni žaklji spadajo med najsvetejše svetinje vsakega dobrega in vernega naroda.

+ Nove šenklaške orglje že pojo! Kakor znano, je nemška »Kranjska hranilnica« darovala letos za nove orglje v ljubljanski stolnici 26.000 kron, za frančiškansko cerkev na Viču pa še posebej 6000 K. S tem je hotela kupiti molk naše klerikalne stranke o dejstvu, da je šparkasa črtala tudi zadnji vinar podpore siromašni slovenski šolski deci in sploh vsemu kulturnemu prizadevanju 90% njenih vlagateljev. In zahvala našega presvetlega knezoškofa za ta plemeniti čin njegovih luteranskih nemških prijateljev-upnikov ni izostala! »Domoljub« je moral naravnost v ogenj v prid nemško-luteranski šparkasi, »Slovenec«, ki vendarle mora računati za narodnim čutom gotovega dela svojih čitateljev, pa so navezali — nagobčnik. V zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega doglno se je, da nemška šparkasa iz gole — ljubezni do slovenske Ljubljane meče na cesto e kr. obrtno šolo in s tem naravnost v nevarnost postavlja obstoj tega, za ves slovenski narod vevlačnega učnega zavoda. Tisti knezoškofof »Slovenec«, ki sicer čenčari o najpomembnejšem sklepu občinskega sveta cele strupe ne uvodnike, pa molči kot ponižen lakaj ter beleži zgolj, da je mestna uprava vzela odpoved stanovanja e kr. obrne šole »na znanje«. Niti protesta na ministrstvo, ki ga je sklenil občinski svet soglasno zoper kričeče postopanje kranjske hranilnice, se ni upal priobčiti ta neodvisni organ naše »Slovenske ljudske stranke«. Tako sta se torej našla nazvle Boromejevi enikikli v bratskem objemu knezoškof Bonaventura in pastor Hegemann ob zvokih slovensko - rimsko - nemško lutranskih šenklaških orgelj. Heil!

+ »Slovenec« in Črnomlja v odgovor se nam piše: Na ponižno vprašanje iz Črnomlja, priobčeno v »Slovenec« dne 14. t. m., odgovorjam za sedaj le toliko, da se računi denarnih zavodov, zlasti posojilnice in posebno pa še pod državnim nadzorstvom stojih mestnih hranilnic sklepajo zelo temeljito in revidirajo ne samo po en teden, marveč več tednov skupaj. Za napravu takih računov se potrebuje mesece, — brez drugega dela in pisarniških izvežbanih moči. Rado vednemu dopisniku bodi povedano, da ima mestna hranilnica v Črnomlju samo enega uradnika, ki mora voditi vse knjige, izvrševati vse zemljiško-knjižne zadeve, napravljati izvečke, sestavljati tabularne listine, voditi in reševati korespondenco, s strakami občeovati in poleg tega — brez vsake pomoči — še sestavljati letno bilanco. Da je z delom preskrbljen in preobložen, je jasno dovolj, ako se upošteva, da imajo slični zavodi po dve do tri pisarniške moči in torej lahko preje računске zaključke napravijo nego jaz. Mestna hranilnica v Črnomlju, katere tajnik sem od prvega početka — je imela v letu 1909 denarnega prometa 1.300.000 K, čistega dobička pa nad 4000 K; dokaz, da se krepko razvija vkljub raznim podlim in neosnovanim napadom. — Gustav Blažon, tajnik »Mestne hranilnice«.

+ Slaviziranje sodišč na Spodnjem Štajerskem. Nemški poslanci a la Marekhl vpijejo po Dunaju, kako se sodišča na Spod. Štajerskem slavizirajo. Kakšno je to »slaviziranje«, se razvidi iz tega, da je bil te dni imenovan za namestnika državnega pravdnika v Mariboru Nemec dr. Reisner. Državni pravdnik Nemec, njegov namestnik Nemec, to je res strahovito slaviziranje! Slaviziranje je menda tudi to, da ni pri državnih pravdnishvih v Mariboru in Celju prav nobenega slovenskega uradnika! Ubogi Nemci! Če bo slaviziranje tako napredovalo, bo res kmalu vsa Spodnja Štajerska »slavizirana«.

+ Kandidat socialnih demokratov za dopolnilno državnozborske volitev v Gorici bo brezposelni tiskar Callini, bivši laški podžupnik, ki je pred kratkim časom dobil avstrijsko državljanstvo.

+ Četrti kandidat za volitve je, kar se Slovenci v Gorici ne udeležijo.

leži državnozborske volitve na dan 26. t. m. Narodno-napredna stranka je sklenila čisto pametno, da se ne udeleži volitev sedaj, ker pač ni pričečkavati nikakega uspeha in ker je škoda truda in denarja samo v to, da bi se pokazali, da so tu, ko pa leži na dlan, da bi se tudi v tem oziru ne doseglo pričakovane. Klerikalci bi radi dali kandidata iz svoje srede, delali pa naj bi naprednjaki, kajti ni misliti na to, da bi nastopal dr. Gregorič s svojimi pristaji proti dobrim zaveznikom, laškim liberalcem, katere bi se eventualno spravilo v ožjo volitev. In če bi bila ožja volitev, bi drl dr. Gregorič z odprto glasovnico glasovat za laške liberalce. On je kriv, da ne kaže Slovencev v Gorici udeležiti se dopolnilne državnozborske volitve. S tem pa ni rečeno, da Slovenci retirirajo v Gorici, marveč razmere med njimi se morajo spremeniti, mogoče mora biti skupen nastop in dobro zasnovano veliko pripravljeno delo; potem se bo izplačalo nastopiti; ob času zveze Gregoriča s Pajerjem pa je škoda truda in denarja za brezuspešno volilno borbo.

+ Istrska deželna razstava. Češki listi, predvsem »Den«, prinašajo vabila na istrsko deželno razstavo. Ta vabila izhajajo iz informacije pisarne češke deželne zveze za pospeševanje prometa s tujei v kraljevini Češki. Čudno je, da je ta zveza tako slabo informirana. V Kopru ni istrska deželna razstava — temveč laška razstava. Iz te razstave so izključili vse, kar je slovenskega ali hrvaškega. — Mi opozarjamo Čeha, da na ti razstavi ne smejo češki niti govoriti. In če zahtevajo v slovenskem jeziku vstopnico ali kozarec vina itd., ne dobe niti odgovora. Toliko češki javnosti na znanje!

+ Palica in koran. V lovski razstavi na Dunaju je napravil cesar pri svojem obisku jako pomembno opazko. Obiskal je namreč tudi etiopsko vas, in ko so mu tam pokazali šolo črnih, je rekel: »Prav kakor v Egiptu! Učitelj sedi tu s palico, razven korana se pa ne uči dosti drugega.« Kdor zna logično misliti, bo v tej opazki popolnoma jasno zapazil pointo, ki se ne obrača samo zoper šole abesinskih črncev. Egiptovske šole, v katerih sedi učitelj s palico v rokah in v katerih se razven korana ne uči dosti drugega, je cesar videl leta 1863., ko je bil ob priliki otvoritve sueškega kanala gost kediva Ismail-paše. Leto pozneje so v Avstriji odpravili konkordant ter je stopil v veljavo ljudski zakon, ki ni samo pregнал palice iz šole, temveč ustvaril tudi idealno možnost, da se uči tudi še nekaj drugega nego katoliški koran, namreč katekizem. Vsaj teoretično imamo od leta 1868. šolstvo, ki se razločuje od šolstva islamskega zamorca. Vendar pa imamo še vedno v naši državi zelo močnega in tudi pri kroni vplivne činitelje, ki se z vso vmeno trudijo za to, da se zopet vpelje etiopski učni sistem. V tem oziru je pač zelo interesantno slišati izrek cesarjev, ki tako ironično karakterizira šolski princip — črnih.

+ Slovenski duhovnik, uči se rodoljubja od bosanskega frančiškana! Ob priliki otvoritve bosanskega sabora so priredili sarajevski frančiškani na čast poslancu St. Zagoreu in dr. Banjavčeviću, ki sta prihletela iz Hrvaške, da prisostvujeta temu pomembnemu dogodku, banket v samostanskem refektoriju. Na tem banketu je med drugimi govoril tudi frančiškanski provincial Alojzij Mišić. V navdušenih besedah je proslavljal delo za narod in končal svoj govor z vzklikom: »Kakšna korist bi naj to bila, ako si ohranimo vero, ako nismo obenem tudi ohranili hrvaško narodnost?! Ohranimo hrvaško narodnost in rešili bomo tudi vero!« Tako govori rodoljubljen svečenik, ki res čuti narodno. Kako pa govore naši slovenski duhovniki? Kaj to, ako izgubimo svojo slovensko narodnost, samo da ohranimo sveto vero! Tako govore in delajo, žal, naši duhovniki, zato pa tudi v narodnem oziru tako nazadujemo.

— Tekoče šolsko leto se je izvršilo na tukajšnjih državnih učiteljskih danes, dne 18. junija. Na moškem učiteljskem je bilo v I., II. in III. letniku 91 gojencev. Učni uspeh je bil pri 83. gojencih ugoden in sicer pri 4 z odliko 8 gojencev ima v začetku prihodnjega šolskega leta ponavljalni izpit. Od 128 gojenk v prvih treh letnikih je izvršilo nauke 128 gojenk z ugodnim uspehom, 29 od njih z odliko, 2 gojenki imata ponavljalni izpit, pri 1 gojenki je učni uspeh nezadosten. Ustni zrelostni izpiti se začne v ponedeljek, dne 20. junija. Za izpiti je pripravljen na moškem učiteljskem 28 rednih gojencev in 6 privatnih, na ženskem učiteljskem 40 rednih gojenk in 23 privatnih.

— Razstavljeno ribe. V nedeljo popoldne in ponedeljek (19. in 20. t. m.) bodo razstavljene v Ljubljani ribe, uležane v soli, kar je po I. državni glavnici. Razstava se

nefoteljstvo so pristopas vsakomur, kdor se za nje zanima, otrokom pa le v spremstvu odraslih.

— **Vodovod na Dolenjski cesti.** Kakor znano, je občinski svet sklenil, da se podaljša na Dolenjski cesti vodovod od Galjevice do Magistra. Dotične vodovodne cevi so že zdavnaj pripravljene ondi in ljudje se sprašujejo, zakaj se vodovod ne zgradi. Stvar je pa ta-le: Ko so delali na Rakovnik vodovod, je voda silno nagajala, ker se je zemlja vsled nje vedno udirala pri izkopavanju temelja za cevi. Zato se je z delom gori omenjenega vodovoda slenilo, počakati toliko časa, da se zemlja osuši, da ne bo nepotrebnih stroškov. Vodovod se zgradi avgusta. Toliko v vrednost vsem, ki se čudijo, čemu se toliko časa z njegovo zgraditvijo odlašala.

— **Za trpeče brate Srbe** so poslali: Omizje v gostilni g. Bole darovalo na predlog g. Rupnika, ki je daroval 120 K, 3 K, gostilničar 1 K, skupno 4 krone, Avgust Jenko 10 kron, M. Tavčar 2 kroni, Anton Gutnik 1 krono, Marica Gašperlin 2 kroni, Anica Glawacka 1 krono, R. Debeve 1 K, Jak. Furlan 1 K, Iv. Smolič 1 K, E. Josin 2 K, Nežika Jenko 3 K, N. Panholzer 2 K, Anton Drenovec 1 K, Fran Zupančič 1 K, Ivan Feme 1 K, Jos. Drenovec 1 K, Neimenovana tverka 20 K, Fran Ks. Stare 2 K, E. Hieng 1 K, Ing. Paich 1 K, C. Pontello 2 K, Mantuani 2 K, vsi v Ljubljani. Iskrena hvala!

— **Prva slovenska tovarna za igralne karte** se je osnovala v Ljubljani. Lastnik tovarne je g. Fran Cebokli. Koncesijo za to podjetje je dobil z velikim trudom, zato želimo, da bi podjetnik, ki je zaveden Slovenec, imel s svojimi proizvodi tem večji uspeh.

Z Viča. Odgovor »Slovenec«. Te dni je zašumelo po celi občini, tako pričinja dotični »Slovenec« članek. Kaj se je pa zgodilo? Okrajni šolski svet je imenoval mladega sokolika g. Jos. Tribuča za krajnega šolskega nadzornika na Viču. Dopisnik pravi, da g. Jos. Tribuč ni ničesar storil za občino, oziroma šolo, da je ustanovitelj sokolskega naraščaja, nadalje trdi, da se je velika krivica zgodila drugim zaslužnim možem, ker niso bili imenovani, da so liberalci dali g. zupanu veliko breco za njegov trud pri liberalni stranki in slednjaj da so bile ogrožene takorekoč vse tri stranke. Naenkrat se skuplje na občinski odbor, ker so mu, kakor je videti, zadnje volitve v železode obležale. Premelje tudi te. Vse te dopisni-kove nevolje so pa krivi ti preklonani liberalci, ki v naši občini niso nič boljši nego drugod in jim je občinska korist postranska stvar itd., itd. Zdaj pa k stvari! Kakor se splošno čuje, je imenoval okrajni šolski svet res g. Jos. Tribuča za krajnega šolskega nadzornika, definitivno pa to še ni. — Da nima gospod Tribuč nikakih zaslug za občino, je neresnično. Ravno nasprotno je res. Veliko je že daroval v dobre namene, tudi cerkvi je svoj čas daroval tri sto kron ter so v tem času njegovi konji vozili dva dni z njegovega dvorišča k cerkvi zemljo, katero je on radevolje prepustil. Delavce je še celo z vinom nagradil. Vsega tega pa dopisnik s svojimi črnimi očali ni videl. Splošno se pa mora reči, da je g. Jos. Tribuč jako dobra in poštena duša. Če pa slučajno drugače misli, nego si fanatični dopisnik želi, je to njegova stvar. Da bi se s tem komu kak krivica zgodila, je tudi neresnično. Kdo pa hoče dandanes kaj zastoj delati? Nič ne! Krivico more to imenovati kvečjemu kak častihlepnež. Da bi se s tem dala breca gospodu zupanu od strani liberalcev, je tudi le domišljija napihnjena. Dopisnika Zupana, kakor tudi drugo ljudstvo, se le malo zmeni zato, kdo je slučajno imenovan za krajnega šolskega nadzornika. Zupan je s tem le nekoliko razbremenjen. Ni pa bilo potreba in popolnoma lahko bi to izostalo, da se je drugega volilo, kajti kot tak je bil tu na mestu. Naš zupan je namreč vseskozi vreden in delaven mož ter uživa popolnoma po zasluženju ugled in veljavo pri prebivalstvu. Tudi za občino ima že veliko zaslug. A ker ima vsaka glava svojo pamet, tako se je tudi tukaj po pomoči neke glave to zgodilo. Sicer se pa do danes v javnosti na Viču živ krst ni brigal, kdo je krajni šolski nadzornik, kakor bi se tudi sedaj ne, ako bi ne pričel vpiti nek nepoklicani psevd-Vičan. Iz dopisa je razvidno, kako fanatičen je avtor tega članka, trdeč, da se njegov priistaši ne upajo odločno nastopiti pri občinskih sejah, čeprav imajo večino. Ne pove pa, čemu naj nastopijo. Nadalje kliče, možje, še je čas in enajsta ura bje že, da se odločite, kajti šviga švaga nič ne poma-ga. Kaj se to pravi, menda vsakdo razume! Boj in prepir, to zahteva dopisnik. K nam pridite v katoliški tabor, tako kliče dalje. O ironija! Je-li to katoliško, če kliče ljudi na boj, na ločitev duhov, če opravlja svoje-ga nasprotno mislečega sosedu, mesto da ga skuša s lepim izgledom

pridobiti za se. Rajši ga pa na miru pustijo. Ne da ti tvoja s fanatizmom prenapolnjena atmosfera miru, ko vidiš, da se ljudstvo noče pripraviti, ampak hoče v občini, ne glede na politično prepričanje, mirno in skupno živeti. Pojdi tja dol med islamce in uči se tam dostojnosti in prisrčnosti! Je-li Kristus učil, da ljubi svojega prijatelja in sovražnega svojega sovražnika, kakor ti zahteva ločitev duhov. Kako moreš trditi, da si katoličan, ako ne tiš sovražstvo in zahtevaš prepir. Ako tedaj trdiš, da bje že enajsta ura v občini, tedaj moraš imeti vzrok za to, katerega pa nisi navedel. Ali se ne gospodari v občini dobro in pošteno? Ali ne napreduje naša občina, četudi tiho in mirno in sicer boljše nego marsikatera druga? Komu se godi krivica v občinskem odboru? Ali ne deluje odbor po večini soglasno? Kdaj se je naredila še kaka izjema od strani odbora z oziroma na politično prepričanje tega ali onega prosilca? Kdaj je vladal v odboru terorizem? Nikdar! Na to lahko vsak odbornik priseže. Čemu hočeš tedaj, zgaga, delati razdvoj? Kaj ne po izreku razdvajaj, pa bodeš vladal!! Le stopite v stran vi oznanjevalci prepira in nesloge ter nehaite iskati svojih ljudi, češ, ta je naš, oni ni naš. Pustite ljudem njihovo prepričanje, kajti kar svet stoji, še niso vsi enako mislili, pa tudi ne bodo. Pri zadnjem shodu, ako si bil navzoč, si lahko ljudem z obrazov bral, kako so do grla siti te vedne strankarije in preprirov. Le nehaite, gotovi dopisniki, s svojimi prepričljivimi dopisi in gotovi izkoriščevalci s svojim izkoriščevanjem, pa se bo ljudstvo samo prav dobro razumelo neglede na mišljenje posameznikovo. Samo da je človek pošten in dostojen, pa basta. Ne tisti, ki pravi »gospod, gospod«, ampak tisti, ki pošteno živi, je postavo izpolnil. — Vičan, pa ne psevdo.

Odgovor »Domoljubu«. Kranjskogorski občinski oziroma vaški petelin sedi na kupu gnoja in poje svoj kikiriki.

Vesela novica za Novo mesto. Dne 16. t. m. je dobil novomeški prošt, g. dr. Sebastian Elbert od finančnega ministrstva brzojavno poročilo, da se je vprašanje za gradnjo novomeške gimnazije ugodno rešilo. Gosp. prošt se je sploh zanimal za ugodno rešitev tega važnega vprašanja, kajti udeležil se je vselej deputacije, ki je bila tozadevno že večkrat odposlana na Dunaj. Dasi se letos še ne bo pričelo z zidanjem poslopja, kajti kakor je bilo že poročano, se je oddal dotični stavbni prostor za letos v najem, moramo vendar pozdravljati ugodno novico, ne toliko radi nas kakor radi mladine, ki je v vedni nevarnosti, da se usodnega dne ne znajde pod razvalinami prahu in trohobe. Poleg tega so pa tudi sedanji prostori premajhni za število učencev, ki se množijo od leta do leta.

Zavetišče za obrtniške vajence se te dni otvori v Celju. To zavetišče nima prav nobenega drugega namena, kakor da čim prej ponemči slovenske vajence. Naj bi slovenski starši in drugi poklicani faktorji skrbeli, da ne zaide slovenska mladina v vzgojevališče renegatov.

Samomor. Iz Laškega trga ob južni železnici se nam poroča dne 17. t. m.: Danes v jutro se je 22letna celjska poštna oficijantinja Ela Sadnik, ki je bila v substitucijo čez poletje pridržena tukajšnjemu poštnemu uradu, vrgla pod vlak, ki jo je ravno preko boka razdvojil. Mlado, brhko in zdravo dekle je baje gnala v zadnjo, prostovoljno smrt — nesrečna ljubezen. Njen oče, ki je bil tudi poštni uradnik v Celju, kateri se je pred leti tudi usmrtil.

Vsled zastrupljenja je umrla v Artičah na Štajerskem žena župana Slovenca. Nekaj dni na to je umrl tudi njen mož.

Zvišanje doklade na pivo. Cesar je sankcioniral v štajerskem dežel-nem zboru sklenjeni okvirni zakon glede davka na pivo. Za zvišanje tega davka so glasovali tudi slovenski klerikalni poslanci.

Radi detomora. V Podvincih na Štajerskem so zaprli posestnika Petroviča, p. d. Žepka, ker je na sumu, da je imel s svojo dekle otroka, katerega je pa baje po rojstvu zadavil in pod nekim drevesom pokopal. Tudi dekle so zaprli.

Detomor. V Kostivnici pri Rogški Slatini je porodila Antonija Inkret nezakonskega otroka, ga takoj po porodu umorila in zakopala v bližnjem gozdu. Detomorilko so zaprli.

Kako se graška inteligenca vede napram kmetom? Piše se nam: Pred kratkim je več graških gospodov v spremstvu nekaj dam in otrok napravilo v okolico izlet. Med potjo so nabirali in trgali na polju in travnikih razne cvetlice. Tako so vdrli tudi v neki ob cesti ležeči travnik in fitno polje, da si tam natrgajo cvetlice. Razdelili so se tam tako, da so eni bili na travnikih, ostali pa so gasil po dolgem žitnem klasju. Kmet kot lastnik tega zemljišča zagledavši, ka-

ko mu iz obola in predrna gospoda mandra dolgo travo in lepo klasno fito, je opomnil, da naj se takoj odstranijo in mu ne napravljajo škodo, ker so itak letine vedno slabe. Na ta kmetov opomin pa so se posmehevali, si z njim navedli in ga pocali z najgršimi in impertinentnimi posvkami, ter tako nadaljevali svoj posel, ne menec se več za kmeta. Tako se vede nemška inteligenca napram nemškemu kmetu, kako še le potem proti slovenakemu. To je menda torej tisti toliko hvalisani nemški »fortšrit«, katerega nemško časopisje ne more nikdar dovolj prehlajiti.

Celovski župan Metnitz je jako oblašten mož in je vsled tega prišel v navskriž s svojimi lastnimi pristajši. Ne da bi bil občinski svet sklenil, je dal župan podreti neko hišo, ki je last občine. Za obrtnike, ki so bili v tej hiši nastanjeni, je dal sezidati leseno kolibo, a zopet ne da bi bil to sklenil občinski svet. Ker hoče končno izročiti vodstvo zgradbe električne železnice inženjerju, ki mu je mnogo dolžan, je naposled nastalo proti njemu nasprotje, ki je pa bo spretni Metnitz že premagal tako, da mu ne bo sitno in da bo svoje ljudi že zopet trdno držal na vajetih.

Hišne preiskave v Trstu. V četrtek je prišel okrog pol 12. dopoldne v tiskarno »Amati e Donoli« v Trstu, kjer se tiska italijanski dnevnik »Indipendente«, policijski komisar dr. Hofer s celo vojsko policijskih agentov, se izkazal z nalogom preiskovalnega sodnika ter nato izvršil hišno preiskavo pri odgovornem uredniku preiskavo pri odgovornemu uredniku Marcelu Demonte in ravnatelju tiskarne Aronu Morpurgo. V istem času so drugi policijski oddelki preiskovali v Demontejevem in Morpurgovem stanovanju. Ravno tedaj, ob isti uri, je policija izvršila preiskavo tudi v pisarni in stanovanju odvetnika dr. Igina Brocchia v ulici S. Lazzaro 10 in v pisarni ter stanovanju odvetnika dr. Nikolaja Vidacovicha v ulici Cassa di risparmio, ozir. G. Rossini. Preiskava je bila zelo natančna. Trpela je povsod skoraj po tri ure. Premetali so vse papirje in pregledali ter prečitali vse, kar je bilo mogoče najti. Pri odvetniku dr. Brocchiji so zaplenili nekaj prepisov iz listov, ki so priobčili računsko zaključke o izletu v Milan, pri dr. Vidacovichu pa nekaj pisem osebnega značaja. Pri Demontu in Morpurgu niso zaplenili ničesar, kakor tudi v tiskarni ne. Kakor je razvidno iz tega, so se vršile preiskave zaradi onih demonstracij ob pri-li izleta v Milan. Preiskave so se vršile vse obenem, v istem času, in je sodelovalo pri njih osem policijskih komisarjev.

Parfurnir bankovec ga je izdal. Kakor smo že poročali, je bila uradniku, Gilbertu Torinelliju, pri trdki Hahn & Kalmus v Trstu iz suknje ukradena denarnica z zneskom 1600 K. Tatvine je bil osumljen šele v službo vstopiši uradnik, Gellert. Bil je pod strogim nadzorstvom in ko je te dni menjal bankovec za 10 K, je bil aretiran. Bankovec je dišal po parfumu in Torinelliga je po tem takoj spoznal za svojega. Gellert je sprva tajil, potem je rekel, da je denarnico z denarjem vred vrgel v Koprno v morje, ko so ga pripeljali v Koper, da pokaže kraj, kjer bi imel biti denar, je priznal, da ima denar doma v Trstu. Pri njem so dobili še 1030 K.

Iz Ljubzani. Ko se je pred večerom okrog 2. ponoči peljala prostitutka, Hermina Bizjak, s svojo prijateljico po tržških ulicah na izprehod, je stopil pred izraelsko šolo h kočiji 25letni čevljar, Viljem Biondi, ter zahteval, da naj Bizjakova izstopi. Ker ga ni ubogala, je potegnil revolver ter vanjo ustrelil, nato pa zbežal. Bizjakova je, zadeta v desno stran, padla iz voza; prepeljala jo je v njeno stanovanje. Biondija so zaprli. Pravi, da je streljal vsled ljubosumnosti in da se je nameraval z Bizjakovo poročiti.

Za izseljence v Kanado. V zadnjem času so zopet poosttrili postavbe glede priseljencev v Kanado. Vsak priselnik, ki hoče stopiti na kanadsko ozemlje, se mora izkazati v meseceh od marca do konca oktobra, da razpolaga z najmanj 125 kronami in vožnim listkom do kraja namembe. V mesecih november do konca februarja pa znaša predpisani znesek celo 250 K, ker so razmere glede zaslužka še slabše. Če potuje v Kanado cela družina, se mora gospodar za vsakega rodbinskega člana v starosti od 5 do 18 let izkazati s 60 kronami od glave ter plačanim vožnim listkom. V tem oziru niso odnotne oblasti prizanesljive in so izvzeti le slučajji, če kdo potuje k svojim najbližjim sorodnikom.

Elektrodiagnostika »Ideal«. Franc. Jozefova cesta št. 1, hotel pri »Makšcu« ima od sobote, dne 18. junija do torka, dne 21. junija sledeči spored: Medvednik v Ariogu. (Naravni posnetek v barvah.) Martina Progreha. (Umetniška drama.) Avtomobil-

aka rekordna vožnja v Modeni. (Aktualen naravni posnetek.) Ferragus. (Drama.) Gospod Lenivec si vzame dopust. (Komično.) — **Zadnja predstava** se ob lepem vremenu vrši na prostem. — **Dodatek k zadnjima dvema predstavama** ob 7. in pol 9. svečer: Odvedenje. (V barvah.) Dve sirotici. (Drama.) Obe služkinji. (Jako komično.) — **Vsak torek in petek od 6. do 10. sodeluje slav. »Slovenska Filharmonija«.**

Semenj v Ljubljani. Dne 15. t. m. je bilo na tedenski semenj prignanih 203 konj in volov, 40 krav in telet, skupaj 243 glav. Kupčija je bila pri goveji živini dobra, pri konjih pa srednja. ena goveja živine je bila od 62 do 74 v kilogram žive vage.

Hudobno poškodovanje. Človek, ki ni imel boljšega dela, je iz zgolj hudobije v noči od 13. do 14. t. m. izpodrezal na koncu hiše kovaškega mojstra gosp. Josipa Kunstlerja na Lepem potu (Tržaška cesta) v Ljubljani, lepo, že 6 let staro vrtnico in jo pustil na mestu. Gosp. Kunstler razpisuje tistemu, ki krivca dokazano izsledi, 20 K nagrade. — Več današnji inserat.

Nezgoda. Ko se je večeraj popoldne kopal v mestnem kopališču magister farmacije, gosp. Ivan Pongratič, se mu je ubila neka steklenica, ki jo je imel seboj. Stopil je pozneje na steklo in se na levi nogi tako obrezal, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

S kolesom je podrl na tla snoci Pod trančo nek kolesar 20letno Ivan-ko Lekanovo, katera se je pri padcu na ustnicah znatno poškodovala. Kolesar je znan.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 15 Bolgarov, 14 Slovencev in 8 Hrvatov. Nazaj je prišlo 7 Hrvatov. — V Reko se je odpeljalo 6 Hrvatov, v Zagreb pa 11.

Izgubljeno. Trgovčeva žena, gospa Mina Gruškova, je izgubila zavitek blaga. — Neka gospa je izgubila zlato brožo z rdečim kamnom.

Uradne vesti. Dne 5. julija bo pri okrajni sodnji v Senožčah dražba posestva, obstoječega iz mlina št. 36 v Hruševju, cenjenega 3011 K 12 vin. — Najmanjši ponudek znaša 2011 K 12 vin. — Dne 6. julija bo pri isti sodnji dražba posestva hiš. št. 5/6 v Dol. Vremah, cenjenega 5440 kron 32 vin. Najmanjši ponudek znaša 3626 K 88 vin. — Dne 5. julija bo pri okrajni sodnji v Krškem dražba zemljišča, obstoječega iz hrama, vinograda in gozda, cenjenega 450 K. Najmanjši ponudek znaša 225 K.

Narodna obramba.

Jubilejne slavnosti družbe sv. Cirila in Metoda bodo po tem-le redu: Dne 1. in 2. julija priredi »Adrijak« obrambni tečaj z važnimi referati o naših ogroženih krajih. V nedeljo, dne 3. julija bo dopoldne slavnostna velika skupščina, popoldne pa ljudska veselica v Tivoliju (Švicarija). Veselica bo resnično nekaj nenavadnega. Vse planote s sosednjimi gozdiči se spremene v pravo orientalsko sejmišče z raznovrstnimi šotori. Točilo se bo vino iz vseh slovenskih pokrajin, stregle bodo naše mile sešrice Štajarke, Tržačanke, Goričanke, Gorenjke, a največ pozornosti bodo brez dvoma zbujele brhke Ziljanke v slikoviti narodni noši. Svi-zale bodo razne godbe, sploh bo razvedrila in bučnega življenja na vseh koncih in krajih.

Ljudovlada Cirilmetodarije. Od zadnjega mojega poročila v št. 133 vašega čl. lista, se položaj ni čisto nič poboljšal, marveč še poslabšal. Izvršilo se je sicer par aretacij, a aretirani so bili ko izpuščeni, ker se jim ni moglo ničesar dokazati, glavni kraveci so pa še vedno prosti. Nova republika zavzema veliko okolu 800.000 dm² obsegajočo pokrajino, katera se je dosedaj imenovala »Strašni dol«. Imenuje se pa zato »Strašni«, ker se je tu bil ljut boj med našimi in Francozi, pred približno sto leti, kakor pripoveduje domača zgodovina. Ta »Strašni dol« je oddaljen za počasno hojo 240 sekund od Matenje vasi, boljši pešci pravijo, da pridejo v petih minutah, od kolodvora Prestraneka pa 600 sekund, ali za boljše pešce 12 minut, torej lepa tura tudi za veleturiste. Kaj vse se bode godilo dne 24. julija v »Strašnem dolu«, ne smem še danes povedati, sicer — pravijo pri nas, da snejo mravljinici.

Obrambni tečaj v Ljubljani dne 1. in 2. julija, bo pokazal, da smo se tudi Slovenci začeli zanimati za to važno panogo v našem življu. Referati so v rokah strokovnjakov. Za našo narodno bilanco bi se moral resno zanimati vsak Slovenec. Kdor se miali tečaja udeležiti, mora se čimprej prijaviti v upravništvo »Slov. Branika« (Tržaška cesta 33), da se mu pošlje vabilo. Brez vabila ni pristopa.

Velika veselica v Štepanji vasi. V. nedelja, dne 19. t. m., priredi »Ci-

ril - Metodova podružnica za občino Dobrunje« veliko ustanovno veselico pri g. J. Brlelju v Štepanji vasi. Veselica se vrši na obsežnem, senčnatem vrtu. Brezdvomno take veselice še ni bilo v Štepanji vasi. Se pa tudi naši mladi narodni boritelji in boriteljice trudijo, da bo cenj. gostom v vsakem oziru ustrezno. Priprave za veselico so že vse izvršene. Zverinjak je poln najrazličnejših zveri, muzej s »turškimi glavami«, handžari in starimi topovi, domača apoteka, zanimiva zlasti za ženske, vse je v redu. Dika vseh živali je Zlatorog. Sprva sami nismo mnogo verjeli zatrevanju našega najsrčnejšega in najspretnejšega lovca, da ne bo njegov lov brezuspešen, a glejte, skazal se je neustrašenega junaka in pripeljal Zlatoroga. Če imate rogove te prekrasne živali, si lahko pridobite zaklade zlata in srebra, ki so zakopani v gori Bogatinu. Toda komu naj pripadejo ti rogovji? Odbor podružnice je sklenil, da se vrši v nedeljo tudi tekma ženske lepote. Ona gospodična, kateri bo občinstvo prisodilo prvenstvo, dobi rogove in z njimi pride lahko do zakladov v gori Bogatinu. Gospodične, ali Vas nič ne mika? A tudi drugače je skrbjeno za zabavo. Vozila bo šaljiva pošta, pri šaljivi loteriji boš lahko poskušal svojo srečo. Plesalčnjim je na razpolago veliko plesišče. Poleg plesne godbe bodo svirali na vrtu tamburaši »N. D. O.« Zraven se bomo naslajali ob milih zvokih čarobnih naših pesmi, ki jih bodo peli izvežbani pevci. Po šotorih in pod rdečimi dežniki bodo prodajala brhka štepanjska dekleta cvetlice, slaščice, kavo itd. Razume se, da bo g. gostilničar postregel z vsem, kar si bo pozeležo suho grlo in lačen želede. Upamo, da ne bo naš trud zastoj, ampak da bo primerno poplačan s tem, da nas poseti v obilnem številu zavedno narodno občinstvo iz Ljubljane, Ciril-Metodariji iz Most, Sela, Vodmata in okolice, da položimo po svojih močeh dar, domovini na altar.

Veselica mokronoške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, ki je bila dne 12. junija na Pleterškovem vrtu, je uspeła v moralnem in gmotnem oziru prav lepo. Izmed domačinov je ta ali oni pogrešal tega ali onega, okolica pa je bila izvrstno zastopana. Našteli smo tudi lepo število Ljubljancev. — Koncertne točke je odlično izvajal moški zbor, ki je štel 18 izurjenih pevcev. Velik uspeh je imela burka »Luna ga trka!« V tej igri nastopi kar pet igralcev v komičnih vlogah. Tu najdemo vse prehode od najfinejših do najbolj drastičnih komike. Vloge so hvaležne, vendar obstoji nevarnost pretiravanja. Pri nas niso pretiravali, saj so pa tudi nastopili samo starejši, priznani dobri igralci. Vse vloge so bile izvedene dosledno. Zato pa je bilo čuti cele salve smeha. — Dež je nekoliko ponagajal, vendar nas ni pripravi ob dobro voljo. Če je kdo ob šaljivih dobitkih delal kisel obraz, ga je hitro potolažil uspešni lov na jestvine. Veselo vrvenje so povzdignile naše narodne gospodične, ki so pridno razpečavale razglednice in šopke v korist družbi. Tako se ji je pridobilo do 140 K. Hvala vsem!

Društvena naznanila.

K I. zletu Ljubljanske sokolske župe. Preteklo ni še čisto 6 let, kar se je vršil veličastni II. vsesokolski zlet v Ljubljani. V grandioznem izpredu nad 2000, slovanskih Sokolov je vsega slovenskega Sokolstva bilo le okoli 500 članov, med okroglo 700 telovadci pri prostih vajah le 215 slovenskih. Pol desetletja je minilo od tedaj, toda ne v brezdolju za slovensko Sokolstvo. Hitelo je, da si razširi svoj krog, izpopolni in poglobi svoje delo. Pred petimi leti je v Ljubljani in njeni prostrani okolici obstajal samo stari Sokol v Ljubljani in mladi Sokol v Šiški, drugod vse prazno. Danes je Sokolstvo v Ljubljani in okolici združeno v dve sokolski župi ter more samo nastopiti z večjim številom, nego je ob vsesokolskem zletu l. 1904. nastopilo vse slovensko Sokolstvo. Skromno je bilo ljubljansko Sokolstvo zadnja leta s svojimi nastopi v Ljubljani. Bilo mu je premnogo javnega dela izven nje. Letos se je spomnilo zopet svojega gnezda, bele Ljubljane, vodišča in središča slovenskega Sokolstva. Obe ljubljanski župi sta si ga izbrali za svoj I. zlet. Jutri položijo »Ljubljanska sokolska župa« svoj prvi račun slovenski javnosti. Ne bo to račun o sami moči in okretnosti posameznikov, marveč račun bo to pred vsem o tem, kako daleč je že dospelo župi izročeno članstvo v tistih lastnostih, ki njih pridobitev daje sokolskemu delu šele pravi pomen in uspeh in ki njih gojitev stvarjara šele iz telesnih vaj sokolske telovadbo. Zakaj »sila telesna«, je rekel dr. Edv. Grčar na slavnostnem telovadišču ob prvem vseslovenskem zletu l. 1892. »branim časkim Sokolom, sila telesna, ne vezana za plemeniti lastnostih duha, je podobna divjemu hudaurniku, ki

urga bregove, odnaša rodovitno polje in, metajoč se strmoglavno s skale, razpršuje sam sebe v prah in meglo. Gledalec, ki zreš na te mične gibe, to okretnost, to lahkotno obvladano moč, to skladnost in harmonijo v izvajanju manjših skupin in celote, si morda ne misliš, koliko dela tiči v tem, kar tvojemu očesu tako prija, koliko dela in vzgoje k plemenitim lastnostim, kolikor napornine brezposameznega igranja in zabave, koliko vsakdanjega, težkega, pa za naš narod neizmerno važnega truda! Saj ta skupnost, ta skladnost, ta harmonija, ta enotnost ni mogoča brez tistih lastnosti in zmožnosti vsakega posameznika, ki so prav Slovencev tako živo potrebne: železne vztrajnosti, jeklene discipline, nezlomne energije, požrtvovalnega samozatajevanja, brezpogojnega podrejanja lastne volje v prid skupnosti, — pa zopet zmožnosti najidealnejše vneme, resnične, neomahljive navdušenosti. Nad vsak dvom je vzvišen prosep, ki ga dajejo celemu narodu sokolska društva, vršča pravo sokolsko delo: »Iz njih«, pravi Tyrš, veliki ustanovitelj slovenskega Sokolstva, »mu izide na tisoče mladeničev zmožnih idealne vneme, vrli močje in trdni značaji, zvesti sebi, zvesti vsaki stvari, kateri bi se v prosep celote posvetili, sposobni samozatajevanja, ki ga zahteva vsak višji cilj. Le tisti narod pa more živeti uspešno življenje in uspešno obstati, v katerem se vsak posameznik skupnim ciljem podreja, jim, kjer treba, prinaša žrtve, zna zahtevati samega sebe, izkratka, narodno svojo dolžnost povsod vrši brez pomisleka.« Račun o uspehih Sokolstva ne samo glede na telesno moč in okretnost, temveč tudi o uspehih njegovih na polju narodne vzgoje, vzgoje naroda k navedenim in duševni moči, nam polagajo torej sokolske javne telovadbe. Dolžnost Sokolstva in posameznih delov njegove organizacije je, podajati od časa do časa take račune. Podajajo jih posamezna društva, polagajo župe in naposled v večjem razdobju Zveza vsega Sokolstva. Župe družijo manjše skupine Sokolstva, da vzpodbujajo k čim krepkejšemu delu v družini samih, da vzgajajo posamezna društva k skupnemu delu z drugimi župnimi društvi. Zvezi je izpolnjevati to nalogo glede žup. Tako je torej zgrajena mogočna stavba sokolske organizacije na kar najintenzivnejšem delu posameznih enot — društev —, ki ga združujejo potem župe in zveza v eno samo, veliko, cilja svesto delo. Tako spajajo sokolske župe in zveza moči, ki bi posamezne ne pomenile ničesar, v ogromno moč, jo upirajo in uveljavljajo v enotno smer v izvršitev kar najtežjih nalog, v dosego kar najvišjih ciljev. Malo časa se obstoji Ljubljanska sokolska župa. Jutri prvič nastopi z združenimi svojimi vrstami. Mlada je, ali pričani smo, da je dobro porabila dosedanj kratki čas svojega življenja, da si vstvari, čim trdnější temelj in že pri prvem svojem nastopu pokaže čim boljše uspehe. Ti pa, ki gledate plakat za jutrišnji njen zlet, pa majhno z glavo, čes, že zopet zlet, — veseli se raje intenzivnega dela slovenskega Sokolstva v središču Slovenije in v njeni okolici in če se že sam ne udeležuje tega dela, ogledj si ga vsaj, morda ti iskraje zasveti oko, zapolje živahnejše kri, zatriplje krepkeje srce!

I. župni zlet »Ljubljanske sokolske župe« je pred duri. Privrati izza svojega obstoja nastopi župa javno, ter tako izroči uspeh svojega dosedanjega delovanja presoji širše javnosti. Zelo mlada je »Ljubljanska sokolska župa« in razven ljubljanskega »Sokola«, obsega samo mlada sokolska društva. Vendar pa župe to ni motilo, da ne bi že po tako kratkem obstoju položila javen račun. Nimamo namena delati na preddan zleta mogoče občutja za sodbo župnega dela. Opozorjamo le cenjeno občinstvo, da si naj jutri ogleda javno telovadbo na dirkališču ter naj si potem samo napravi sodbo o sokolskem delu »Ljubljanske sokolske župe«.

Telovadno društvo Sokol v Ljubljani ponovno opozarja svoje člane na današnje zadnje redovne vaje v telovadnici ter pričakuje polnostevilnega odziva. Na zdar!

Kresna veselica. O tej prireditvi ljubljanskega »Sokola« priobčili smo že večkrat celoten spored in poročali toliko podrobnosti, da bi bilo pač odveč, ako bi hoteli še danes znova beležiti posameznosti: Izza prejšnjih let je gotovo cen. občinstvu kresna veselica in njen raznovrsten spored v dobrem spominu. Letos se pa spored spopolni z obče priljubljenimi marmornatimi skupinami iz življenja starogrške telovadbe. Prirediteljev skupin na takem prostoru, kot je dirkališče, je tehnično jako težko in le s pretnostmi optika g. Karel Jurmana se je zahvaliti, da se te skupine uprizore ter bodo nedvomno vzbujale pozornost. Ker se ljubljanski Sokol ni strašil ne truda, ne ogromnega dela, ki je s takimi prireditvami v zvezi ter se ne straši tudi rizika, ki mu preti vsled skrajno neugodnega

vremena, je dolžnost cen. občinstva, da iskreno Sokola in to s svojo obilno udeležbo svoje simpatije in priznanje.

Obhod mame basine — prepovedan. Deželna vlada je prepovedala jutrišnji sokolski spored po Šelenburgovi ulici mimo kladne. Gospodom na Bleiweisovi česti še pač vedno straše po glavah september-ski dogodki, zato se ne morejo dokopati do pameti. Kolikokrat smo jim že dopovedovali in dokazovali, da se Slovenci toliko brigamo za kazino in za ondi zbrane nemčurje kakor za lanski sneg, toda brez vspeha, — kako tudi saj »mit der Dummheit streiten selbst die Götter vergebens«! Vsled vladine prepovedi se bo torej sokolski obhod vršil mesto po Šelenburgovi ulici po Wolfovi in Prešernovi ulici.

Bratje Sokoli! Redovne vaje za tiste brate, ki se udeležijo izpoveda na jutrišnjem zletu, bodo nocoj od 9. do pol 10. v telovadnici Ljubljanskega Sokola in ne od pol 9. do 10., kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno. Udeležite se jih polnostevilno! Kolinska kavna primes na jutrišnji kresni veselici. Kakor se nam poroča, je podarila »Kolinska tovarna za kavne primese« v Ljubljani večjo množino svoje izborne Kolinske kavne primese za Sokolsko kresno veselico, ki se bo vršila jutri zvečer na dirkališču. Na ta način bo omogočeno, da se vsak sam prepriča o kakovosti te kavne primese. In gotovo bo vsak izprevidel, da je ta izdelek od vseh tovrstnih najboljši.

II. Veliki »Tabor narodnega delavstva« se vrši v nedeljo, dne 26. junija 1910 na vrtu in dvorišču pri »Novem Svetu« v Ljubljani. Sodeluje slavna »Slov. Filharmonija« razni pevski zbori in tamburaški odsek »N. D. O.« Koncertni del spopolnjujejo slavna »Slov. Filharmonija« ter preje omenjeni zbori. V zabavnem delu je sledeče: Paviljoni: Kavarna, slaščičarna in cvetličnjak. Srečolov z bazarjem. Veselični poštni, brzogajni in telefonski urad. Najnovejši umetniški paviljon itd. Kegljanje na dobitke, ki se je pričelo 12. t. m. bo trajalo do 26. t. m. Dobitki so sledeči: I. 30 K, II. 20 K, III. 15 K, IV. 10 K, V. za največ serij 5 K in VI. šaljivi dobitki za največkrat vseh devet. Serija 3 lučajevo 20 v. Dobitki se razdele na dan veselice ob 10. zvečer. Ples se vrši v salonu ob 7. zvečer. Povodom veselice se vrši tudi kolearska polzeva dirka ob pol 4. popoldne od I. državne gimnazije do restavracije »Novi svet«. Začetek veselice ob 4. popoldne. Vstopnina za osebo 40 v. Otroci do 12. leta prosti, člani z izkaznicami 20 v. K obilni udeležbi najvjudneje vabi — Veselični odsek N. D. O.

Pevski zbor slov. trg. društva »Merkur« namerava poleteti v soboto, dne 25. t. m. v Idrijo, ter se isti dan prirediti pevski koncert, drugi dan pa si ogledati ondodni svetovno znani rudokop. Odhod 25. t. m. opoldne, nepevci ozir. dotični, ki so zadržani, odhajajo 26. t. m. zjutraj. Gg. člane in prijatelje društva vabimo, da se izleta udeležijo in pravčasno prijavijo.

»Československi klub«. Po ustanovnem običnem zboru, ki je danes popoldne ob 6. v mali dvorani Mestnega doma bo ob 8. zvečer v hotelu »Tivoli« prijateljski sestanek.

Olepevalno društvo v Rožni dolini priredi svojo običajno veselico dne 7. avgusta.

Proslava petdesetletnice naše budnice »Naprej zastava Slave!« v Kranju. Gorenjska sokolska župa s sedežem v Kranju priredi jutri teden, dne 26. t. m. ob 4. popoldne na gostilniškem vrtu gospe Marije Mayerjeve v Kranju veliko narodno slavnost v proslavo petdesetletnice naše budnice »Naprej zastava Slave!« Na sporedu so pevske točke moškega in ženskega zbora Narodne četnice v Kranju, glasbene točke salonskega orkestra »Sloge« v Kranju in slavnostno predavanje. Natančni spored te slavnosti, katere se udeležijo tudi sivolasi naš starina Davrin Jenko, skladatelj slavnostnega »Napreja«, objavimo pravčasno. Upamo, da zavedna Gorenjska dostojno proslavi petdesetletnico naše marseljeze »Naprej zastava Slave!« Gostje od vseh strani lepe Gorenjske, kakor tudi iz drugih krajev ljube zemlje slovenske, na veselo snidenje dne 26. t. m. v Kranju, ko bomo imeli v svoji veseli sredi moča, ki nam je dal večnolepi napev naše budnice. Da ste nam dobrodošli! Čakamo vas prebivalci starodavnega Kranja z odprtim srcem.

Kranjskogorska podružnica S. P. D. napravi v nedeljo 19. t. m. iz Dovjega izlet na Golico. Prva partija odide zjutraj, druga ob 2¹/₂ popoldne od restavracije Zupan poleg kolodvora. K obilni udeležbi vabi odbor.

Otvoritev Sokolskega doma ob priliki dvajsetletnice telovadnega društva Sokol v Zagorju ob Savi. Kakor je bilo že objavljeno v naprednem slovenskem časopisu, praznuje naše društvo letošnje leto dvajsetletnico svojega obstanka,

združeno s otvoritvijo Sokolskega doma, ki je v pravem pomenu besede zahteval marsikatero žrtvo, položeno domu na altar. Vsakdo ve, kdor čuti s nami, s kom, s kakim sovragom se imamo boriti. Na eni strani hoče najkrajtejši naš sovražnik zidati preko naših trupel most do Adrije, na drugi strani nas ovira naš rodni brat. Vedno bolj se množe bojne vrste naših sovragov, z vedno večjo energijo prodirajo v našo lepo domovino. Toda naša sokolska misel, naša ideja, vzklika iz slovanskih src. ne more trpeti tega robstva teme, ne more postati suženj našim sovragom. Z jekleno voljo se mora upreti vsemu, kar nam zastavlja pot k napredku, svobodi, bratstvu, edinstvu. Zatorej dragi bratje na noge! 17. julija t. l. prihitite v lepo našo Zagorsko dolino, pokažite našim krutim sovražnikom, da še stoji trdna skala na meji, katero ovreči bode nemogoče, ako bomo v istini nastopali, kakor nastopa rojak proti rojaku, brat proti lastnemu bratu. Za danes objavljamo samo majhen spored, natančnejši sledi v kratkem času. Spored: 1. Na predvečer sere-nada kumice. 2. V nedeljo, 17. julija sprejem gostov. 3. Telovadna skušnja. 4. Otvoritev Sokolskega doma. 5. Izpoved. 6. Skupni obedi. 7. Javna telovadba. 8. Ljudska veselica. Bratska društva, ki se nameravajo udeležiti slavnosti naj nam izvolijo čimprej naznaniti udeležitev in tudi blagohotno javijo s katerim vlakom pridejo in kdaj odhajajo nazaj.

Učiteljska vest. Med najlepše dneve Šmarsko - rogaškega učiteljskega društva smemo šteti 9. dan junija, ko smo zborovali v prijaznem Št. Vidu pri Grobelnem. Krasen in solnčen dan privabil je od blizu in daleč do 30 članov in mnogo cenjenih gostov tovarišev in drugih, ki so zopet pokazali simpatije do učiteljskega v našo sredo. V veseljem srcem smo pozdravili vrliga A. Černeja, ki nas je povedel s svojim izbornim skiptikonom v krasoto Savinske doline. Temu je sledilo poročilo T. Kurbusa o reviziji učnih načrtov. Z vidnim zanimanjem so navzoči sledili predavanju A. Stritarja »o telovadbi in kopanju v zvezi s plavanjem. Skupno smo nato obedovali v Bečevcih gostilni, kjer se je ob kapljici rujnega vinca rekla marsikaka moska. Ko smo ugodili željam želedeca, smo se podali na vrt, kjer se je razvila prav prisrčna in neprisljuna zabava. Vmes pa se je iz krepkih grl razlegal slovenske pesmi glas, ob katere zvo-kih se je le prehitro približala ura odhoda. Z veseljem, da smo preživeli lep dan, in nado, da nam zasijejo še lepši dnevi bodočnosti, smo se razšli. Da se vidimo na Donačkih gorih!

Slavnost gasilnega društva. Dne 26. junija bo že 24 let delujoča požarna bramba v Ljubnem razvila krasno novo zastavo. Zanimanje za slavnost je zelo veliko. Celo rojaki v daljni Ameriki so poslali za zastavo krasen trak. Dne 27. junija bodo gostje s člani poleteli v Logarjevo dolino.

Čebelarški shod v Zgornji Vesici na Koroškem se vrši v nedeljo, dne 19. t. m. ob 3. popoldne v gostilni gosp. Petrove. Na shodu bo predaval zast. osv. čebelarskega društva iz Ljubljane g. nadučitelj Likozar. Čebelarstvo se tudi na Koroškem zadnji čas dobro razvija.

Zveza narodnih društev na Goriskem je imela v četrtek v Gorici svoj redni letni občni zbor. Zveza šteje sedaj 120 društev, vseh članov je okoli 7000. Delovanje centralne knjižnice je bilo kaj uspešno. Nad 3000 knjig je bilo prečitanih. Predavanj je priredila Zveza 129. Zeleti je, da bi pomagali pri predavanjih akademiki. Zveza razpošilja tudi prečitane časopise v razne kraje. Živahna debata je nastala radi plesa. Občni zbor se je izrekel za to, da ne sprotuje društvenim plesom, ki se vršijo pod nadzorstvom društvenih organov, pač pa občni zbor ne odobruje zakonitih plesov, prirejenih od zasebnih fantovskih odborov, ki se vršijo brez kontrole ter vedejo v delomrznost, lenobo in pijančevanje; zato se pozivlje županstva, da naj ne dovoljujejo takih zasebnih fantovskih plesov. Izven Zveze je še kakih 40 društev, ki polagoma tudi pristopajo k tej za ljudsko izobrazbo tako važni organizaciji.

Slovenski Jug.

Hrvatska vlada proti hrvatskemu sokolskemu društvu na Reki. Na Sušaku so pred nekaj meseci osnovali društvo »Ljudevit Gaj«, ki si je nadelo nalogo, da ustanovi na Reki potrebno hrvatsko šolo. Društvo je predložilo svoja pravila v odobrenje hrvatski vladi. Kakor poročajo hrvatski listi, je hrvatska vlada sedaj na vlogu društva »Ljudevit Gaj« odgovorila, da pravil ne more odobriti, češ da ne obstoji v Zagrebu društvo z enakim smotrom — hrvatsko prosvetno društvo. Ali po hrvatskih zakonih ni dopustno, da bi obstojali dve društvi z enakimi ci-

lji? Ni verjetno! Za zavrnitev pravil so pač morali biti merodajni drugi motivi! Skoro gotovo ima pri tem svoje prste vmes madžarska vlada. Sicer pa hrvatsko prosvetno društvo niti nima v svojih pravilih, da bi snovalo šole, marveč društveno delovanje se omejuje na snovanje ljudskih knjižnic, razširjanje popularnih knjig in prirejanje ljudskih predavanj.

Zagrebsko gledališče na Cetinju. Po poročilih iz Kotora je hrnogorska vlada sklenila povabiti hrvatsko narodno gledališče v Zagreb, da pride ob času jubilejnih slavnosti ob priliki petdesetletnice vladanja kneza Nikole na Cetinje in da priredi tu slavnostno predstavo. Hrvatsko gledališče bo seve to vabilo z veseljem sprejelo.

Razvitje zastave pevskega društva »Stanković« v Belgradu. Pevsko društvo »Stanković« v Belgradu razvije svojo zastavo v ponedeljek 20. t. m. Zastavo bo blagoslovil sam srbski metropolit Dimitrije. Slavnosti se udeležijo vsa srbska in razna slovanska pevska društva. Na slavnosti bo zastopano tudi slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, ki je poslalo tjakaj svojega predsednika dr. Ant. Šviglja in tajnika Zorka. Dr. Švigelj zabije v imeu svojega društva v zastavo srebrn žebelj, ki ga je posebe v to svrhu dal napraviti »Ljubljanski Zvon«. Med darovatelji žebeljev je tudi hrvatski poslanec dr. Hinko Hinković. Mestna občina belgradska je dala »Stankoviću« pri tej priliki 2000 K podpore.

Vseslovanski sokolski zlet v Sofiji. Upravni svet bolgarske sokolske zveze »Junak« je najel velikanški prostor, kjer se ima vršiti sokolski zlet. Okrog prostora za javno telovadbo bodo postavljene ogromne tribune in sicer amfiteatralno. Na tribunah bo prostora za 200.000 ljudi.

Srbski koncert v Sofiji. Srbsko akademsko društvo »Obilič« iz Belgrada je priredilo v torek v narodnem gledališču v Sofiji koncert. Gledališče je bilo polno najodličnejšega občinstva. Izmed ministrov so bili navzoči ministrski predsednik dr. Malinov, naučni minister Mušanov in trgovinski minister Ljapčev. Izmed vodij političnih strank so bili navzoči: T. Todorov in Iv. Gešev, voditelj narodne stranke, dr. Hodžov, Kamburov in St. Pipov, voditelji progresivno-liberalne stranke. Izmed drugih odličnjakov se je koncertu udeležil tudi predsednik pripravljalnega odbora za slovanski kongres, vseučiliški profesor St. S. Bobčev. Koncert je vspel v vsakem oziru prekrasno. Veliko navdušenje je zavladalo med občinstvom, ko so pevci zapeli bolgarsko narodno himno »Šumi Marica«. Ploskanja in navdušenih klicev ni hotelo biti konca. Koncerta se niso udeležili stambulovisti, ki so na Bolgarskem to, kakor frankovci na Hrvatskem. — Samo Bolgari, ki nečejo ničesar slišati o ostalih Slovanih. V sredo so srbski akademiki napravili izlet v Pavlovo, kjer so njim na čast priredili njihovi bolgarski tovariši in tovarišice sijajen banket.

Po slovanskem svetu.

Spomenik Fr. Palackega, češkega narodnega buditelja in zgodovinarja bo dogotovljen do jeseni leta 1911, tako da bo odkritje že o sv. Václavu prihodnjega leta.

Za drugi milijon češke »Šol. Matice« je zbranih doslej 78.000 K. — Slovenci zganite se, da doseže tudi naš »Obrambni sklad« kmalu svojo nameravano višino 200.000 K.

Češko dijaštvo na slovanski jug. Kakor se nam poroča priredi akademiki »Klub Ant. Čížek« letos v drugi polovici julija izlet na slovanski jug. Ta izlet pa ne bo reprezentacijski, temveč v resnici informacijski: izletniki hočejo spoznati naš narod in naše razmere. Izletnikov bo okoli 50. — Češki akademiki naj bodo prepričani, da jih bomo sprejeli s prav prisrčnim veseljem v naši sredi.

Richard Strauss, ki je zadnje nedeljo dirigiral v praškem »Nar. gledališču« svojo »Elektro«, je bil z velikim entuzijazmom pozdravljen. Občinstvo ga je poklicalo šestnajstkrat na oder. Vsi veliki nemški listi so polni hvale o krasnem sprejemu nemškega komponista v prvem češkem gledališču. Ko bi se tudi hoteli zamisliti nad razliko med slovansko in nemško kulturo! Nemei so izživljali v Linciu in drugje virtuoza Kubelika, ker je Čeh, pobijajo okna slovanskim šolam in drugim kulturnim zavodom. Slovani pa so vedno pripravljani gostoljubno sprejeti nemško in vsako drugo resnično kulturo pod svojo streho.

Književnost.

Nova šolska knjiga. Ministrstvo je odobrilo učno knjigo: Macher Iv., Botanika za višje razrede srednjih šol. Cena 4 K 50 v.

Več luči! Te zbirke poljudnih, poučnih spisov je izšel 4. snopič, ki obsega razpravo »Bira« kongrua in cerkvena konkurenca. Cena 30 vin. Založil I. P. Lampret v Kranju.

Vojeslav Molč: Ko so cvele rože. V Ljubljani 1910. — Pod tem naslovom je izšla v založništvu Ig. pl. Kleinmayra in Fed. Bambergera precej obširna (135 str.) zbirka pesmi slovenski publiki že več ali manj znanega pesnika. Vojeslav Molč je skozinskoz lirik, večinoma erotične vsebine. Forma njegovih pesmi je skoro povsod gladka in ji ni kaj očitati; najdejo se seveda tupatam prisiljeni, nenaravni verzji, pa to nazadnje ni tako važno. To bi se dalo sčasoma odpraviti. Kar se pa tiče vsebine, se mi pa te Moletove pesmi zde dolgočasne in monotone. Nobene originalnosti, nobene živahnosti. Ko bi ne bilo na knjigi zapisano, da je vse to zložil Vojeslav Molč, bi človek res ne vedel, komu naj te pesmi prisodi, v katerem vrtu naj išče zibelke tem rožam. Kratko: Vojeslav Molč ni nobena izrazita pesniška individualnost, in to je predpogoj za resničnega pesnika. Oblika naj bo še tako dobra in umetna, če ni izrazite vsebine, in predvsem te, je taka zbirka pesmi pač samo — potiskan papir; nič več. V. M. Z.

Vse tu naznanjene knjige se dobivajo v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Razne stvari.

* Kdo je kriv? Sveti oče jo je s svojo encikliko hudo polomil. Kakor vselej pri takih prilikah, neče biti nihče zanj odgovoren. Vsak vali krivdo od sebe in na drugega. O papežu so takoj razglasili, da ni kriv te enciklike in se niso nič zmenili za to, da bo tudi najbrumnejša duša vprašala: Kaj podpisuje papež najvažnejše uradne spise, ne da bi jih sploh prebral? Torej papež ni kriv. Krivda je padla najprej na kardinala Merry del Val. Ta je hitro rekel, da enciklike ni spisal. Potem so dolžili kapucinskega kardinala Vives y Tuto, da je encikliko spisal, a tudi ta je izjavil, da je nedolžen. Zdaj je padel sum na milanskega nadškofa, kardinala Ferraro, ki pa se je hitro oglašil in povedal, ne le da enciklike ni spisal, marveč da tudi obžaluje, da je bila izdana. Ko se je Ferraro zmažal, sta postala sumljiva dva nemška prelata, katerima da je pomagal papežev nuncij v Monakovem. Toda nuncij ni hotel prevzeti krivde, in je hitro razglasil, da ni v nobeni zvezi z njo. Zdaj leži sum na dveh jezuitih iz Lombardije, da sta zakrivila to bečikliko, a tudi ta dva se branita in pravita, da nista v nobeni zvezi s tem izvrstnim spisom. Ker je že res preveč smešno, kako zdaj ta, zdaj drugi zatajuje encikliko in vali krivdo od sebe, bomo pa mi užgali bakljo resnice in razsvetlili položaj. Naj torej čuje svet, kdo je spisal encikliko. — Moskere jo je spisal.

* Umor. V Radomu na ruskem Poljskem je neki policijski agent ustrelil žandarmerijskega polkovnika, pl. Wonsiatskega. Morilec in neki sokrivec sta se na mestu usmrtila.

* Veliko sree ima princezinja Chimay, ki je svoj čas ušla svojemu možu ter se poročila s ciganskim primasom, Rigo. Tudi ta ji ni ugajal, zapustila ga je ter vzela nekega Rizziardija. Toda tudi od tega se hoče ločiti. Upa, da dobi še četrtega moža.

* Nova trdnjava. Kakor poročajo češki listi, hoče vojna uprava mesto Prerov na Moravskem spreminiti v trdnjavo. Okoli mesta hočejo zgraditi velike moderne fortifikacijske zgradbe. Vojna uprava smatra to mesto zaradi tega za tako važno, ker je križišče večih železnic.

* Povodnji v Mali Aziji. Mesto Hassankaleh v Mali Aziji je skoraj popolnoma uničeno. Več sto ljudi je mrtvih in še več ranjenih.

* Na Tafta, predsednika severo-ameriških Zedinjenih držav, je bil nameravan napad. Nek človek, najbrže slaboumen, je prišel že do Taftove pisarne; tu so ga prijeli. V žepu je imel revolver.

* Velike povodnji na Ogrskem. V Krasso-Szőrenyskem komitatu se je vtrgal oblak ter povzročil velikanško škodo. V Szőrenyskem okraju ni kraja, kjer ni povodenj uničila ljudi, železnice in setve. Telefonske in telegrafске zveze so uničene, ceste neporabne, mostovi razdrti. V Tregovajskem okraju so vse ceste in vsi mostovi razdrti. Mnogo hiš je zrušenih. Do zdaj so dobili štiri mrtve. V Moldavskem okraju je več krajev pod vodo. V Nj. Moldavi je več šolskih otrok vtonilo. V Jamskem okraju se je več hiš zrušilo. V Szokovacu se je podrla 40, v Bogodinu 38 hiš, več oseb je vtonilo. V vasi Mönil je 6 mrtvih, v Becinskem okraju 14, v Dalbosenczu 10, v Mocserisu 7 in v Usspotu celo 50 mrtvih. Vas Usspot je voda odnesla. Tudi kraj Ponyaszka je popolnoma izginila. V Orsovskem okraju so vse kulture uničene.

V Orsovi se je podrla 200 hiš, v Mehadli 500. V Mehadli je vtonilo 13 oseb. V Jablanici, ki je podobna razvalinam, so do zdaj dobili 45 mrtvih. V Berzaski in Spodnji Jubbkovi je vtonilo kakih 100 ljudi. V Szikovacu in Felső-Jubbkovi je 9 ljudi vtonilo. Vode so odnesle mlino, živino in mostove. V Alsojubbkovi je voda odnesla celo železen most. V Szaszka-Kanya je vtonila ena oseba, v Slatini 3. V okraju Karneseb je vtonilo 6 oseb. Iz mnogih krajev se ni poročil, ker je ves promet oviran. Škoda znaša milijone. Tudi Donava narašča ter nosi vtopljenje.

* **Nevihite in povodnji.** Letošnje leto je leto neviht, povodnjem in strele. Kakor je polje lepo obetalo, tako ima kmet vedno manj nade na bogate pridelke. Vendar je drugod še hujske kot pri nas. V Srbiji so imeli letos že drugo veliko poplavo. Pretekli tork je v okrajih mest Jagodine, Čuprije, Bagrdana in Svilajna lilo neprestano. Reki Morava in Rava sta izstopili iz svojih bregov ter poplavi polja in travnike, vasi in mesta. Zetev v najrodovitnejšem delu Srbije, v Moravski dolini, je popolnoma uničena. Cesar niso uničili nalivi, to je pokončala toča. Škoda je ogromna. V Svilajna je utonilo 20, v Bagrdanu 6 oseb. Včeraj je kralj Peter odpotoval v spremstvu dveh ministrov v Svilajna. Velike povodnji so bile v tork tudi na Tirolskem, Solnograškem, Bavarskem in v Švici. Zlasti zahodna Tirolska je mnogo trpela. Poplavljeni so celi okraj, podrti jezovi in mostovi. Prometne zveze so na mnogih krajih pretrgane. Mnogo vasi je pod vodo. Neki uradnik pri glavarstvu v Imstu je utonil. Na Bavarskem je bilo neprestano 36 ur. Bodensko jezero je prestopilo svoje bregove. Železniška zveza med Lindanom in Kemptonom je pretrgana. Reka Iller je tako narasla, da je podobna jezeru. Razdejalni je nebroj mostov. Spomenik kralja Ludvika se je podrl. — Hude nevihte in plöhe so bile po celi srednji in vzhodni Švici. V Altdorfu se je utrjala zemlja in je zasula hišo nekega pismonoše. Žena in deset otrok je bilo mrtvih. Blizu Curiha sta utonila dva moža, železniška zveza je na več krajih pretrgana.

* **Velik narodni dar.** Pretečeni teden je umrl na Kralji. Vinogradni računski revident, I. Kužel, ki je zapustil vse svoje premoženje v znesku 45.000 kron »Češki šolski matiči.« Da bi našel še mnogo posnemovalcev!

* **Strupeno mleko.** Te dni se je na Dunaju zastrupilo s kislim mlekom deset otrok. Pri petih so se znaki zastrupljenja le malo poznali, do čim so bili ostali otroci v veliki nevarnosti. Neki 13letni deček je vsled zastrupljenja umrl.

* **Zastrupljeni svatje.** V Sehari na Stajerskem je bilo povodom svatovanja zastrupljenih 20 svatov. Ženin je bil že tako slab, da so ga deli v poslednje olje. Hujske nesreče ni bilo; tudi ženin je okreval. Kako se je zastrupljenje zgodilo, ni znano.

* **Zupan, ki hodi po glavi.** Takega župana imajo v Poznanju. Imenuje se Wilms in je zelo ljudomil. Veliko dobrega napravi, skrbi pa tudi, da drugi dajo. Premožni meščani niso niti pri večernih zabavah pred njim varni. Pred kratkim je dobil v neki družbi nekega bogatega trgovca, katerega je župan v ljubeznivi, naj daruje 5000 mark za neko novo ogrevano. »Zato se lahko postavite na glavo in še bi se praskali,« je odgovoril trgovec županu. »Prosim torej, le praskajte se,« je rekel pretkan župan, in že je stal na glavi. Kaj je preostajalo trgovcu drugega, nego da se je popraskal za ušesi ter naštel županu pet tisočakov.

* **Zensko truplo v kovčegu.** Kakor smo že poročali, so te dni potegnili iz Komškega jezera v južni Italiji žensko truplo. Zenska je bila oblečena, kakor da bi bila namenjena na izprehod. Na glavi je imela 5 ran, vendar so pa zdravniki izjavili, da niso smrti provzročile rane, marveč se je ženska zadušila. Bila je torej najprej ranjena in potem živa zabita v kovčeg in vržena v jezero. Iz pisem, ki so se dobila pri njej, se je dognalo, da je umorjena Marija Scott, ki je zadnji čas živela v onem kraju s svojim možem, Porter Charltonom. Ona je bila stara 35 let, njen mož 23 let. Marija Scottova je bila hči igralca iz San José v Kaliforniji. Tudi ona se je posvetila gledališču, kjer pa ni imela prav posebnega uspeha. Nadevala si je pri raznih gledaliških in gledališnih družbah tudi različna imena. Scottova je bila menda zelo histerična in ekscentrična ženska. Vsled tega jo je že pred leti zapustil v New Yorku njen prvi mož, ki je odvetnik v Alaski. Leta 1909 je hotela vjeti v svoje ljubzenske mreže newyorškega odvetnika, Craiga. Ker ta ni maral njene ljubezni, je v newyorškem hotelu »Astoria« nanj streljala. Na srečo je bil Craig le lahko ranjen. Pred dvema mesecema se je ljubezni željna Marija poročila s Charltonom, 23let-

nim sinom nekega uradnika v Washingtonu. Mladi zakonci par je odpotoval v Evropo. Charlton je bil nameraval vstopiti pri neki hamburški banki v službo. Kako da sta prišla v italijansko mesto, Moltrasio ob Komškem jezeru, je še neznan. — Umor se je izvršil, kakor vsi znaki kažejo, vsled ljubosumnosti. Njen mož je bil namreč grozno ljubosumen. Dasi je imela polno »najelegantnejših oblek,« je vendar morala biti vedno oblečena v črno, in kadar sta šla z možem na izprehod, je morala vedno deti čez obraz gost pajčolan. Ljudje, ki so stanovali v istem hotelu, so večkrat čuli, kako jo je mož vsled ljubosumnosti spoval; včasih jo je celo pretepal. Tudi iz njenih pisem sledi, da je bil mož zelo ljubosumen. Po vsem tem se opravičeno sklepa, da je Charlton iz ljubosumnosti potolkel svojo ženo, jo potem zabil v kovčeg in zavlekel v jezero. Za njim ni nikakega sledu. V njegovi družbi so včasih videli nekega Rusa z imenom Ispolatov. Ispolatova so zaprli, toda zatrjuje, da je popolnoma nedolžen.

Afera s strupenimi pilulami.

Čitatelji se bodo še spominjali, da je svojčasno preiskovalni sodnik dr. Grasselli pozival vse tiste, ki bi slučajno začetkom meseca aprila videli na državni cesti Trst - Ljubljana voziti rdeče pobarvani avtomobil, naj se zgleda pri sodišču. Ta poziv po časopisih je imel uspeh, zakaj dognalo se je, da je v kritičnem času res vozil med Trstom in Ljubljano avtomobil, ki je bil rdeče pobarvan; nadalje se je dognalo, da je bil ta avtomobil last tvrdke Anton Škerlj v Trstu in da je bil na tem avtomobilu sofer mehanik Viktor Stua.

Policija je zaslila Viktorja Stua, kateri je izpovedal, da je Fr. Hladnik res najel avtomobil v kritičnem času za vožnjo iz Trsta v Ljubljano. Avtomobil je vodil on Stua. Sprva so se hoteli ustaviti v Logatecu, a so si premislili in so nato nadaljevali vožnjo naravnost v Ljubljano. S Hladnikom se je vozil še neki njegov prijatelj, katerega pa Stua ni poznal. V Ljubljani so se ustavili na nekem dvorišču za avtomobile v bližini neke gostilne. Hladnik in njegov prijatelj sta se napotila v mesto, češ da morata poiskati nekega zdravnika. Drugi dan ob 8. zjutraj so se odpeljali iz Ljubljane. Ustavili so se v Logatecu, kjer se je Hladnik setal s svojo ženo, ki je nekaj dni prej prišla iz Trsta tjakaj. V Logatecu so obedovali, na kar so se vrnili v Trst.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Star znanec sodišč je 30 let stari dimnikar Janez Wohlgemuth iz Cerklje, nestalnega bivališča. Nič manj nego 14krat je bil zaradi raznih hudodelstev in prestopkov že kaznovan. Zadnji kazni zaradi uboja je prejel 28. novembra 1909. Letošnje leto meseca svečana sta bila on in njegov tovariš Andrej Ovičaj v Prestovi krčmi v Bazovici po orožnikih zaradi sumljivosti neke tatvine aretovana. Imela sta pri sebi vsak nabit revolver. Med eskorto se je Wohlgemuth začel s orožniki pretekati, češ da se premalo ozirajo na njegov zdravstveni položaj. Pri tem je rabil besede, s katerimi je žalil cesarja, postavodajalce in orožnike. Wohlgemuth deloma priznava; obsojen je bil na 13 mesecev težke ječe.

Prizanesljiv oče. Stari France Lavrin je izročil pred dvema letoma sinu Janezu svoje posestvo v Spod. Prekru, ter si izgovoril potrebni vžitek. Kakor je že to navada na deželi, sta se potem stari in mladi večkrat sporekla. Sin je očetu večkrat očital, da popiva, mesto da bi doma delal. Ko je nekega dne v letošnjem predpustu prišel stari Lavrin domov, ga je sin po kratkem prekanju zgrabil in ga vrzel preko vežnega praga. Dobil je na desnem komolcu lahko poškodbo. Ker oče ni hotel proti lastnemu sinu pričati, je sodišče Janeza Lovrina oprostil.

Slab poduk. Posestnik Anton Praznik in še nekateri drugi posestniki na Vinkovem Vrhu so minulo leto in že prej skrivaj kuhali žganje, ne da bi kuho naznanili finančni oblasti. Uvedla se je preiskava, v kateri je Miha Otrin prisegel, da ni nikdar videl, da bi kdo kuhali žganja brez dovoljenja. Otrin je pa pozneje priznal, da je krivo pričal in da sta ga h krivi prisegi nagovorila posestnik Anton Praznik in posestnikov sin France Koren, ki sta mu rekla, da pred finančari storjena prisega nič ne velja. Radi tega bo sedel Praznik dva meseca, Otrin šest tednov in Koren štiri tedne v težki ječi.

Tatinska tovarila. Že trikrat zaradi tatvine kaznovani France Ga-

ljet, delavec pri tvrdki »Agro-Merkur« je iz skladišča te tvrdke v Spodnji Šiški izmaknil 15 kg. težak hleb sira, katerega je prodal. Par dni potem je z delavcem Francetom Zlobcem, s katerim skupaj stanujeta, popival po Ljubljani. Proti večeru sta se vračala mimo skladišča imenovane tvrdke domov. Galjot ni bil več delavec pri tvrdki, a je poznal dobro krajevne razmere skladišča. Zlezel je notri skozi okno in vzel 22 kg težak hleb sira, med tem ko je Zlobec zunaj stražil. Skušala sta sir v trgovini Tonih prodati, ker je pa bila stvar sumljiva, so poslali po orožnike, ki so ju aretovali. Galjot je bil obsojen na 4 mesece težke ječe, Zlobec pa na 4 tedne strogega zapora.

Telefonska in brzojavna poročila.

Klerikalne spletke?

Dunaj, 18. junija. Načelnik poljskega kluba je včeraj konferiral z ministrskim predsednikom glede italijanske pravne fakultete in z njo v zvezi stoječimi zahtevami Jugoslovancev. Oфициalni komuniké pravi, da je poljski klub prijazen zahtevi Slovencev, naj se na vseučilišču v Krakovu ustanovi ena slovenska docentura. — Nasproti temu je konstatirano: 1. da sta se združila oba jugoslovanska kluba na skupno soglasno in solidarno postopanje v vseučiliškem vprašanju; 2. da ni bil nihče upravičen, samovoljno in na svojo roko, brez vednosti in dogovora z drugimi poslanci se pogajati s Poljaki; 3. da se govora ni o tem, da bi se Jugoslovani zadovoljili z eno docenturo v Krakovu. Kdor je informiral Poljake, da hočejo Jugoslovani za eno (!) docenturo v Krakovu odnehati od svojih zahtev, je uprizoril neodpustljivo spletko.

Bienertrove konference z zastopniki Jugoslovancev.

Dunaj, 18. junija. Vesti dunajskih listov o konferenci ministrskega predsednika, barona Bienetha, s poslancema dr. Plojem in dr. Šusteršičem, glede italijanske pravne fakultete, so povsem netočne. Takisto so tudi netočne vesti, kakor da bi bili Jugoslovani dovolili v neko prehodno stanje s slovenskimi vseučiliškimi stolicami v Pragi in v Krakovu, kateremu prehodnemu stanju bi potem sledila ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Slovenski poslanci bodo, kadar bo v to primeren čas, svoje zahteve točno formulirali in stopili z njimi tudi pred javnost.

Bolgarski car in srbski akademiki.

Sofija, 18. junija. Splošno pozornost je vzbudil tukaj ta - le dogodek: Car Ferdinand in prestolonaslednik Boris sta se sprehajala po mestnem parku v bližini dvora. Nasproti so jima prišli člani srbskega akademiknega pevskega društva »Obilice«, ki so v tork večer priredili v narodnem gledališču koncert. Car in prestolonaslednik sta jih ustavila in se jela z njimi razgovarjati. Med drugim sta izrazila svoje obžalovanje, da sta bila zadržana se udeležiti koncerta. Nato sta dijake povabila na zajtrk v Borisov park. Ker pa so bili akademiki že na potu na kolodvor, se vabilu niso mogli odzvati. Ob slovesu je car Ferdinand dijakom zaklical: Na svidenje v Belgradu.

Turški sultan v Sofiji.

Sofija, 18. junija. Ko se car Ferdinand vrne s svojega potovanja na Francosko, se vnovič napoti v Carigrad, da obišče sultana Mohameda V. Sultan vrne nato carjev obisk v Sofijo. Ta poset se izvrši na jesen.

Papežev državni tajnik ostane na svojem mestu.

Rim, 18. junija. Časnikarske vesti, da bo papežev državni tajnik, kardinal Merry del Val, z ozirom na blamažo, ki jo je doživel s papeževo encikliko o Karlu Boromeju, so popolnoma neutemeljene. Stališče Merry del Vala je docela neomajano.

Telefonska zveza z Dunajem je bila ves popoldne prekinjena, vsled česar so izostale popoldanske telefonske vesti.

Gospodarstvo.

Zadružni polomi. Tekom zadnjih dni je bilo uradoma razglašeno, da sta dve mlekarški zadrugi, namreč mlekarška zadruga v Poljanah in mlekarška zadruga v Ribnem sklenili likvidacijo. To sta poloma, ki dajeta misliti. Ravno mlečni pridelki in izdelki se dajo najljubše zadržati in potem razpečavati. V vseh agrarnih deželah evrope mlekarke in sirsarske zadruge in donajajo na Nemškem, na Danskem in na Finskem metoalecom naravnost ogromni dobičkov. Mleko je drugod eden glavnih virov blaginje in tudi

pri nas je vevaležen gospodarski faktor. A valje temu sta propadli omenjeni mlekarški zadrugi. Obe sta bili v likvidacijskih rokah. O vzrokih likvidacije še nismo podučeni, ali že dejstvo, da je prišlo do likvidacije, priča, da se je pri teh zadrugah ali slab gospodarilo, ali pa sploh ni bilo življenjskih pogojev za zadrugo. V enem, kakor drugem slučaju so odgovorni ustanovitelji.

Premovanje konj v mesecu juniju. Poroča se nam, da se vrše državna premovanja konj v naslednjih krajih: dne 24. junija v Bohinjski Bistrici, 25. junija v Kranju in 27. junija v Mengšu. Nadalje priredi konjerejska zadruga v Lescach premovanje konj zadrugnih članov dne 23. junija v Lescach in konjerejska zadruga na Igu premovanje konj zadrugnih članov dne 28. junija v Škofljici. Premovanje se prične v vseh krajih ob 8. zjutraj. — Samostojni konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Avstro - ogrska banka in Slovenci. Naši slovenski denarni zavodi in privatniki nimajo skoraj nič akcij avstro - ogrske banke. Čehi pa se že leta in leta organizirajo, da dobe v tem največjem in najvažnejšem denarnem zavodu primerno zastopstvo. Slovenci seveda sami ne morejo doseči uspehov, pač pa morejo pomagati Čehom, da se tudi v tem prvem gospodarskem podjetju v Avstriji zlomi moč krivične nemške nadvlade. Kdor se hoče udeležiti prihodnjega obnove zbor »Avstro - ogrske banke«, mora imeti najmanj 20 akcij, katere morajo biti najpozneje do 30. junija t. l. na njegovo ime prepisane. Priporočamo, da se začne tudi slovenski kapital, predvsem naši denarni zavodi zanimati za »Avstro - ogrsko banko« in da si torej do zgoraj omenjenega časa kupijo primerno število akcij in si jih dajo prepisati na svoje ime. Kapital je v akcijah »Avstro - ogrske banke« popolnoma dobro naložen; dividenda za leto 1909 je znašala 81 K 40 vin., to je 5 - 814%. Tozadevne nasvete dajo radevolje vse naše slovenske banke.

Zahvala.

Na dostojen način, ki je vreden vzvišene naloge sokolske organizacije, je preteklo nedeljo v Ljubljani manifestirala Sokolska Župa Ljubljana I. prvi sokolsko misel. Podpisano predsedstvo se zahvaljuje za cenjeno pozornost, katere je bila župna prireditev deležna od strani sl. občinstva, posebej pa se zahvaljuje g. županu mestne občine Ljubljanske, sl. občinskemu svetu — zastopnikom Gorenjske Sokolske Župe, br. društva iz Zagorja, Slovenske Sokolske Zveze, njenega tehničnega odseka in br. ljubljanskega Sokola.

Nastopilo je pri sprevedu 250 bratov v kroju, 115 bratov pri prostih vajah, 32 dam pri vajah s praporei, 80 naraščaja pri prostih vajah in igrar. Da je mogla Župa nastopiti v tako mogočnem številu gre zaslug vsem župnim društvom in odsekom, ki so pokazali v pripravi za nastop izredno vstrajnost in marljivost in katerim izreka župno predsedstvo toplo zahvalo. Istotako se zahvaljuje prav prisrčno vsem cenjenim damam, ki so skušale pripomoči h gmotnemu uspehu župne prireditve.

Na zdar!

ŽUPNO PREDSEDSTVO.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Josip Hočevar, Ljubljana, K 5. — Gdča. Mara Gostiša v Zidanem mostu K 7-40, nabrala med izletniki na Lisco dne 12. t. m. pod devizo »Pogled v nedolžno oko«. — Skupaj K 12-40. — Hvala! — Na zdar!

Poslano.

Mnogostanska poraba. Gotovo ni domaćega zdravila, katero se da tako mnogostansko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce kreplino in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica K 1-90. Po poštnem povzetju pošlji to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 29

Is kopališča Daruvarja poročajo: precejšnji napredek, ki ga je poslednji čas napravil Daruvar že rodi sadove, ker vključ temu, da smo šele v predhodni seziji, je kopališče kvalitativno in kvantitativno izobno obiskano. Mična terasa nanovo zgrajenega kavarniškega kioska nudi vsak večer jako zanimivo sliko. Omeniti je tudi treba udobno opremljene in pred nekaj dnevi nanovo otvorene centralne lužnate, kopeli. Pod smotrano vodstvom hiti Daruvar do sijajne bodočnosti.

Se dobi povsod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Creme
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Mnogo je preizkušena
MATTONLEV
GIESSHÜBLER

alkalična kislina
pri kamenu
in boleznih
mehurja
kot sredstvo
spojilno s sečno kislino.

Zapomni, ne zabi:
Bolan ali zdrav,
Le »FLORIAN« rabi,
Želodcu bo prav!

je krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

Proti
zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna
in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Rešljeva cesta št. 1
poleg Franc. Jozefovega jubilejnega mostu.

Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag gospod lekarnar!
Prosim vljudo, pošljite mi zopet
tri steklenice Vaše izborna delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, katere je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte mešt.

Zahvala.

Podpisani se iskreno zahvaljuje okrajni
hranilnici in posojilnici v Idriji, katera
je darovala naši revni šolski mladini znesek 50 K
(petdeset kron).

Krajni šolski svet
v Zavrčcu pri Idriji, dne 15. junija 1910.
Bogataj,
predsednik.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 16. junija: Ferdinand Dragatin, ubi-
ralec glasovirjev, 60 let, Sv. Florjana ul. 42.
— Marija Arkl, žena vpok. poštnega spre-
vodnika, 71 let, Poljanski nasip 38. — Juri
Matičič, hiralet, 87 let, Radeckega cesta 11.
V deželni bolnici:
Dne 14. junija: Štefanija Šusteršič, učiteljeva žena, 19 let. — Ana Stružnik, delavčeva hči, 5 let.
Dne 15. junija: Marija Kozlevčar, kuharica, 38 let. — Cecilija Jakob, posestnikova vdova, 24 let.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 18. junija 1910.
Termin.
Pšenica za oktober 1910. . . za 50 kg 970
Rž za oktober 1910 . . . za 50 kg 687
Koruzna za julij 1910 . . . za 50 kg 535
Oves za oktober 1910 . . . za 50 kg 707
Krompir . . . 5-10 vin. v 100

R vprašanja mestne posredovalnice za razpečevanje živine in mesa.

(Poročal dr. D. Majaron v seji obč. sveta ljubljanskega dne 7. t. m.)

Gospod župan je poslal personalnemu odseku naslednji dopis z dne 14. marca 1910:

»Poslanska zbornica državnega zbora sprejela je dne 22. decembra 1909 zakonski načrt, glasom katerega se dovoljuje poljedelskemu ministru za leto 1910 do 1918 vsakoletna dotacija po 6.000.000 K v svrhu pospeševanja živinoreje in razpečevanja živine. Od te svote uporabiti je za povzdigo oziroma pospeševanje živinoreje vsako leto 5.000.000 kron, za pospeševanje razpečevanja klavne živine s posebnim ozirom na aprovizacijo mest z mesom pa 1.000.000 K ter je po ključu, katerega je sestavila c. kr. vlada, prišlo od prvotno imenovane svote na kranjsko deželo približno 133.000 K, od drugoimenovane pa približno 28.000 K. Vendar pa se bo smelo po meri potrebe iz letnih 5.000.000 K, namenjenih povzdigi živinoreje, prevzeti nekoliko tudi na pospeševanje razpečevanja klavne živine.

Važnost tega zakona za aprovizacijo mest je očitna. Kajti ena izmed glavnih nalog izvrševateljev tega zakona bo, da se ustanovi pravilna, naravna relacija med ceno živine in ceno mesa, ki prihaja na mestna tržišča. Po pravici namreč trdi c. kr. vlada v obrazložitvi imenovanega zakonskega načrta, da je manjkalo tu dosedaj vsake stabilizacije in da je bila pot živine od hleva do mesčanskega piskra vse predloga, to pa zlasti zbog nezdravega prekupovanja in barantaštva, tako da mora konsument goveje meso plačevati ter vsled splošne druginje postaja ta hrana nepristopna vedno širšim plastem prebivalstva.

Vse to velja tudi za naše razmere, in vsled tega bi bilo po mojem mnenju velevažno, da mestna občina ljubljanska, prijemši se imenovanega zakona in njegovih dobrot, ustanovi lastno posredovalnico za razpečevanje živine, mesa, potem pa tudi mleka in drugih živalskih produktov. Glede na to, sem dal sestaviti načrt statuta take posredovalnice, katerega prilagam in iz katerega naj cenjeni odsek blagovnih razvideti, kako važna in blagodejna bi lahko postala taka posredovalnica za aprovizacijo našega mesta.

Priporočam torej cenjenemu odseku, da izposluje pri občinskem svetu načelen sklep, da se ima taka posredovalnica na podlagi priložnega statuta ustanoviti, kakor hitro bo zagotovljen od c. kr. poljedelskega ministristva, na katero se bo v to svrhu obrniti, iz uvodoma navedene fonda primeren vsakoleten prispevek. Seveda bi se morala razvijati mestna posredovalnica le po vsi visokosti tega prispevka, tako da bi mestni občini sami ne nalagala posebnih bremen.

Tako g. župan. V imenu odseka že sedaj izjavljam, da se odsek popolnoma strinja s stališčem gospoda župana in da bom predlagal, naj sl. občinski svet njegov načelen nasvet odobri.

V boljše razumevanje stvari, za katero tu gre, si dovoljujem k županovemu dopisu naslednje pripomniti.

Vnanji povod je nasvetu g. župana dal torej zakon o pospeševanju živinoreje in razpečevanja živine, ki je bil razglašen dne 30. decembra 1909 drž. zak. št. 222.

Ta zakon obstoji iz 6 kratkih, suboparnih paragrafov. Vendar pa je eden izmed najbolj zanimivih gospodarsko - socialnih zakonov. To se kaže razvidi iz pojasnil, ki jih je vlada dodala načrtu tega zakona, ko ga je predložila državnemu zboru.

Šest milijonov se ima vsako leto izdati iz javnih sredstev za pospeševanje živinoreje in za pospeševanje razpečevanja živine. Od teh šest milijonov odpade 5 milijonov na pospeševanje živinoreje, a en milijon na pospeševanje razpečevanja živine, zlasti klavne živine.

Če se stvar tako vzame, potem je prvi utis ta, da se hoče s temi subvencijami pomagati edino le živinorejcu - producentu, da bode prišel več in boljše živine in da jo bode tudi lažje v denar spravil. V istini je to tudi glavni namen zakona, saj so agrarni zastopniki že davno zahtevali izdatnih, rednih subvencij za povzdigo živinoreje in razpečevanje, in saj je znano, da je ta zakon nekaka odkupnina za to, da so »agrarci« pristali na trgovsko pogodbo z Rumunijo in na pooblastilni zakon.

Vendar pa so vlado in zakonodavca pri tem vodili tudi oziri na drugo stranko, namreč na kupce in konzumirajoče občinstvo. Še več: zakon, ki ima odločen namen, služiti interesom producentov - poljedel-

cev, ima tudi očiten namen, služiti interesom konsumentov, valasti takim imenovanih mestnih trgov. To pa je ravno zanimivo, da se hoče in kako se hoče s tem zakonom spraviti v sklad interese, ki so si navadno nasprotni, in to celo na polju, na katerem so si zadnja leta najbolj navskriž. Da, z akcijo na podlagi tega zakona naj se celo doseže, da se bodo ti interesi vzajemno podpirali. O tem govori zakon sam, v zlasti pa motivno poročilo.

Zakon določa v §-u 2, da se ima en milijon kron vsako leto porabiti med drugim tudi »za razpečevanje klavne živine v zvezi s tem, da se mesta preskrbujejo z mesom.«

Motivno poročilo pa naglašja, da je treba skrbeti za povzdigo živinoreje ravno sedaj v večji meri, ker zahteva aprovizacijska politika čedalje bolj, da mesta dobijo dovolj mesa in bolj po ceni. Obenem ko se pospešuje produkcija živine, je brezpogojno treba v interesu producentov in konsumentov, da se zboljša način razpečevanja živine. Treba je delati na to, da nastane naravna relacija med cenami živine in cenami mesa, in da tako cena živine, kakor cena mesa postane bolj stanovitna.

Nadalje pravi motivno poročilo: Če bi se posrečilo odpraviti prekupovanje in manipuliranje, katero se, večkrat na neracionalen ali nerealen način vriva med producente in konsumente, in če bi se s primernimi organizatornimi sredstvi znižali stroški živinoreje, potem bi poljedelci dobili za svojo živino primerne cene, a tudi meso bi imelo ceno, katero bi zmogel konsument in katera bi tudi povzročala, da bi se znatno povzdignil konsum mesa med ubožnejšimi, delavskimi, pa tudi med tistimi mesčanskimi krogi, ki si sedaj zaradi pretiranih cen skoraj vse leto ne morejo privoščiti mesa.

Potreba je torej organizirati promet z živino, racionalno razpečevanje živine.

Dandanes — pišejo motivi — manjka povsodi organizacije za prodajo živine. Mnoge pokrajine so, koder hodi klavna živina iz hleva skozi roke treh ali štirih prekupovalcev, predno pride do konsumenta. Naključje, pomanjkanje razumnosti in nerealno postopanje, to vse povzroča večkrat cene, katere so ko nečeno merodajne za eno najvažnejših živil prebivalstva.

To, da se odpravijo vse te pomanjkljivosti in interese konsumentov in producentov, da se regulira vzlasti tržni promet s klavno živino, da se znižajo cene mesa, to je naloga akcije, ki se ima uvesti na podlagi tega novega zakona.

Smoter je: organizacija trga za razpečevanje živine v vseh avstrijskih deželah.

Pri tem računa vlada na sodelovanje vseh že obstoječih organizacij za razpečevanje živine. Največ pa bo potreba takih organizacij šele na novo v življenje poklicati.

Predvsem pa se ustanovi centrala, ki bode v stanu z višjega stališča opazovati in presoati vsa vprašanja zastran produkcije in prometa živine, oziraje se na splošni tržni položaj, in ki bode zamogla delati ukrepe v vsakem slučaju potrebe.

Tudi bode posebna naloga glavne centrale, da spravi v sklad poljedelske interese pri razpečevanju živine z interesi konsumentov in z nalogi aprovizacijske politike.

Iz dovoljenih fondov pa hoče vlada podpirati vse organizacije in podjetja, ki se bodo bavila z razpečevanjem živine.

Ze iz tega kratkega posnetka —

vladni motivi povedo se mnogo več — se da sklepati, da gre za velikanski organizacijski načrt, po katerem naj se reši cel kompleks vprašanj, ki so doslej zastojali čakala rešitve. Ali se bodo pri tem dosegli vsi hvalevredni nameni, je kolikor toliko dvomljivo. Lahko se bodo v splošno korist pokazali uspehi pri živinoreji v kvantitativnem in kreditativnem pogledu, težja bode naloga pri razpečevanju in vnovčenju živine, a najtežja bode znabiti, akcijo napeljati v izdatno korist konsumentov.

Jasno pa je že sedaj, da nasproti velikemu organizatornemu gibanju, ki se prične na podlagi tega zakona, večja mesta, središča konsumentov, ne smejo ostati pasivna, ne smejo držati križem rok.

Gre se pri tem za najvažnejši del aprovizacije, in mesta store prav, če pri nameravani širni organizaciji s svojega stališča sodelujejo, da skušajo za svoja prebivalstva pridobiti koristi, ki jim jih obeta novi zakon, ali da vsaj v novi organizaciji veljajo kot faktor v varstvo konzumirajočega občinstva.

Zakon sam kliče mesta na sodelovanje, ker hoče skrbeti za to, da se mesta preskrbujejo z mesom, in ker hoče podpirati vsako podjetje, ki ima enako nalogo.

Mesta sama bodo torej morala snovati takina podjetja.

Zategadelj je popolnoma pravilno in vse hvale vredno, da je gospod

župan nastopil s svojim iniciativnim predlogom, naj se načeloma sklene ustanovitev mestne posredovalnice za razpečevanje živine.

Naj bo to eno izmed tistih podjetij, katerih treba pri izvršitvi zakona v prosep razpečevanja klavne živine in obenem v korist aprovizacije našega mesta. Naj bo to eno izmed tistih podjetij, katerim na podlagi večkrat omenjenega zakona vlada zagotavlja moralno in materialno podporo.

Kakšen konkreten obseg in delokrog naj ima nasvetovana posredovalnica, o tem debatirati in sklepati, mislim, bilo bi prezagodaj.

Gospod župan je tudi že predložil »statut« takšne mestne posredovalnice, ki mi ga ni treba prečitati, ker ga imajo gg. tovariši itak tiskane v rokah.

Pravzaprav pa je to le program za mestno upravo, kako naj bi se skušalo skrbeti za aprovizacijo mest ne le glede preskrbovanja z mesom, ampak tudi z mlekom in drugimi živalskimi produkti. Ta program popolnoma ustreza v gotovem delu namenu, ki jih hoče vlada uresničiti s pomočjo novega zakona, kolikor se tiče razpečevanja živine in aprovizacije mest. S tem programom bi bila torej mestna posredovalnica ena izmed tistih ne le gospodarskih, ampak tudi trgovskih organizacij, s katerimi hoče in mora vlada računati pri svoji na široko ospovani akciji.

Ako to v principu sklenemo — in več tudi gospod župan ne predlaga — smo za sedaj dovolj storili. V konkretnih osnovah, kakor vzlasti v ustanovitve posebnega trgovskega oddelka na živalskem sejmišču v svrhu paraliziranja, oziroma uničevanja nezdravega barantaštva, ali v ustanovitve posredovalnice, ki bi prevzemala živino direktno od živinorejcev, ter po potrebi radi oskrbovanja živine in razpečevanja na sejmu na račun prodajalca itd. — se za sedaj nikakor ne kaže spuščati.

Za to imamo prve že premalo izkušnji. Dunajsko mesto je l. 1905, torej šele pred 5. leti ustanovilo v svrhu aprovizacije na centralnem živalskem sejmišču pri St. Marksu »die städtische Uebernahmestelle für Vieh und Fleisch«, ki ima namen, da kolikor moči direktno od producentov dobiva klavno žival in jo na sejmišču v komisiji prodaja. Doseglo se je s tem lepim uspehom za aprovizacijo Dunaja, osobito, odkar se je ta posredovalnica združila l. 1907 z »občno zvezo poljedelskih zadrug v Avstriji«, ki je bila v stanu dobavljati mestni posredovalnici dovolj živine. Kolikor toliko se je tudi omejil krog živalskih prekupovalcev in oderuhov. Toda drugi glavni smoter, namreč regulacija cen se ni dosegla, narobe nikjer niso cene živine in mesa tako nestanovitne, kakor ravno na Dunaju, kjer je vzlelo vsemu ostala tudi druginja kronična.

* Ta statut se glasi:

§ 1. Mestna posredovalnica za razpečevanje živine, mesa, mleka in drugih živalskih produktov ima namen:

1. skrbeti za to, da se stalno dovaža na ljubljanski trg dovolj klavne živine, mesa, mleka in drugih živalskih produktov;

2. dajati v to svrhu živinorejcem priliko, da pošiljajo na ljubljanski trg skupno in zlasti zadrugnim potom klavno živino, meso, mleko in druge živalske produkte;

3. dosežati primerno in pravično relacijo med cenami živine in mesa ter drugih produktov, izključivši vsako prekupovanje in barantaštvo;

4. uvesti na ljubljanskem trgu primerne naprave, s pomočjo katerih naj bi se kmetsko blago, prihajajoče na trg pred konsumom tako izboljševalo in pripravljalo, da bi doseglo najboljše kakovost in s tem tudi primerne dobre cene;

5. skrbeti sploh v interesu producenta in konsumenta, da se živina, meso in drugi živalski produkti kar najbolj gospodarsko uporabijo.

§ 2. Ta svoj namen dosega mestna posredovalnica za razpečevanje živine, mesa in drugih živalskih produktov zlasti s sledečimi sredstvi, kakor so:

1. zboljšanje ljubljanskega živalskega sejmišča na ta način, da bi odgovarjalo vsem zahtevam modernega importnega oz. tudi eksportnega tržišča;

2. ustanovitev posebnega trgovskega oddelka na živalskem sejmišču v svrhu paraliziranja oz. uničevanja nezdravega barantaštva;

3. prevzemanje živine direktno od živinorejcev ter po potrebi tudi oskrbovanje iste in razpečevanje na sejmu na račun prodajalca;

4. brezplačno posredovanje v vseh zadevah živalske kupitve;

5. ustanovitev posebnega pitlišča za klavno živino, ki bi eventualno služilo tudi kot shrambišče za živino cele države, namenjene na le na ljubljanski trg, temveč tudi na določeni eksport;

Vodja dunajske posredovalnice, magistratni nadkomisar Karel Schwarz, je bil ravno te dni sprejet v poljedelsko ministristvo kot konzulent pri akciji za pospeševanje živinoreje in razpečevanja z živino. Schwarz, ki je vodil dosedaj dunajsko posredovalnico, je lansko leto izdal publikacijo * o dunajskem centralnem živalskem sejmišču, in v njej pravi glede dunajske mestne posredovalnice in velike klavnične delniške družbe (v prevodu):

»Za vsakega objektivnega presojevalca mora biti jasno, da so te občinske naprave zgolj eksperimenti, po katerih se je moral stvarni položaj šele razbistriti. Samo lajk je mogel zahtevati, da senaj tekem nekaj let ali celo le v nekaj mesecih premeni položaj ob tako zapletenih razmerah, kakršne vladajo na polju aprovizacije z živino in mesom in kakor so se razvile polagoma tekem mnogih let, da celo tekem mnogih desetletij.«

In na drugem mestu iste publikacije označuje Schwarz sam dunajsko posredovalnico za goli »gospodarsko-politični studij.«

Iz vsega tega je posneti edinole nauk, da je treba marsikaj preudariti, predno se »etablira« takšna mestna posredovalnica. In popolnoma umljivo je, da se doslej druga mesta v svrhu svoje aprovizacije niso spuščala v takšna trgovska podjetja, ki so lahko riskantna, poleg tega pa, kakor kaže dunajski vzgled, vendar ne uplivajo sigurno na cene mesa.

To utegne biti drugače, ako se na podlagi novega zakona razpečevanje živine po Avstriji sploh organizuje in v sistem spravi. V takšni organizaciji utegnejo tudi mestne posredovalnice dobiti potrebno zaslombo in druge pogoje, da bodo v stanu preskrbovati mesarjem dovolj klavne živine, mestnemu prebivalstvu potrebnega mesa in da bodo znabiti tudi v stanu pobijati druginjo.

Zategadelj je treba počakati, kaj vse stori v teh ozirih državna uprava, odnosno njena glavna centrala za razpečevanje živine, počakati, kako se začne razvijati ogromno organizatorično delo, in na kakšno podporo, moralno in gmočno, od strani države smejo računati mestne posredovalnice.

Če danes mi storimo na svetovani načelni sklep, izrečemo s tem obenem, da nas je resna volja sodelovati pri vsej akciji v zmislu boljše in cenejšje aprovizacije našega mesta, in pričakujemo tudi, da nas bodo poklicani faktorji pri tem delu uvaževali.

Za aprovizacijo večjih mest so mestne uprave, odločile tudi ljubljanska, doslej storile, kar se je sploh s sredstvi administrativne storiti dalo. Vse pa kaže, da bode treba seči tudi po sredstvih druge vrste, kakršna so obsežena tudi v predloženem programu, — naj se popolnoma obneso ali pa tudi ne.

6. primerna uredba ljubljanske mestne klavnice v svrhu klanja živine in pripravljanja živine tudi za eksport, to zadnje v prvi vrsti na zadrugni podlagi;

7. zgradba mestne tržnice z modernimi tehničnimi sredstvi, kakor umetnimi hladilnicami itd. v svrhu higijeničnega in racionalnega razpečevanja mesa na debelo in drobno na podlagi pravične relacije med ceno živine in mesa;

8. ustanovitev mestne tržne stojnice v svrhu razpečevanja manj vrednega in le pogojno užitnega mesa po primernih cenah;

9. ustanovitev termo-kemične stacije za predelovanje, izkoriščanje, unovčevanje konfiskatov in mrhovine;

10. ustanovitev mestne mlekarne v svrhu moderne aprovizacije ljubljanskega trga z zadostno množino higijensko neoporekljivega mleka in mlečnih izdelkov.

§ 3. V svrhu lažjega izvrševanja teh svojih nalog stopiti ima mestna posredovalnica za razpečevanje živine, mesa, mleka in drugih živalskih produktov v zvezo s c. kr. kmetijsko družbo za Kranjsko in drugimi centralami kmetijskih gospodarskih organizacij.

§ 4. Mestno posredovalnico oskrbuje poseben kuratorij 5 članov, katere izvoli občinski svet ljubljanski za dobo enega leta. Vsaj 3 člani kuratorija morajo biti člani občinskega sveta.

§ 5. Neposredno vodstvo mestne posredovalnice za razpečevanje živine, mesa, mleka in drugih živalskih produktov poveri se posebnemu mestnemu uradniku, katerega imenuje občinski svet. Potrebno pomožno osebje prideli mu mestni magistrat.

§ 6. V svrhu pokritja stroškov uprave mestne posredovalnice naprositi jo c. kr. vlada za primerno subvencijo iz fonda, ustanovljenega s zakonom s dne 30. decembra 1909 drž. zak. št. 222.

* »Schriften des Vereines für Socialpolitik«, Zv. 130. Del. I. 1909.

V tem oziru je strokovnjak Schwarz svojo navedeno publikacijo zaključil s temi-le velepomembnimi besedami (v prevodu):

»Tudi razmere aprovizacije velikih mest se izpreminjajo nepretrgoma, se razvijajo neprestano. Iz tega izhaja, da vprašanj zastran živine in mesa, kakor tudi drugih mnogih vprašanj v socialni politiki in narodnem gospodarstvu, ni moči »rešiti«, ker se jih rešiti sploh ne da ali pa le za trenotek. Pri vseh teh vprašanjih se zamore na njih razvoj le bolj ali manj vplivati, drugega ne, to pa gotovo. V to je treba vedno prilagoditi se neprestano preobrazujočim se razmeram, in zmožnost za to pridobiti si, odnosno udeleževati jo, je resna dolžnost naše javne uprave; če se ji to posreči, onda dokaže, da je postala moderna v najboljšem pomenu te besede.«

S tem citatom naj zaključim tudi to poročilo in obenem predlagam v imenu personalnega in pravnega odseka:

Slavni občinski svet skleni: Temeljem dopisa gospoda župana z dne 19. marca 1910 št. 8792 se načelno sklene ustanoviti mestno posredovalnico za razpečevanje živine, mesa, mleka in drugih živalskih produktov po zmislu programa, priložnega omenjenemu dopisu, kakor hitro bo zagotovljen od c. kr. poljedelskega ministristva na katero se bo v to svrhu obrniti, primeren vsakoleten prispevek iz fondov, osnovanih vsled zakona od 30. oktobra 1909 št. 222 drž. zak.

Svobodomiselnih Slovencev in Slovenke prispeljajte za Trubarjev spomenik.

Zaradi prenovitve kavarne prodajo se ceno razni biljardi, lestenci za plin, velika ogledala itd.

Vpraša se 2031 v kavarni »Evropa« v Ljubljani.

Zenitna ponudba. Vdovec brez otrok, večji posestnik, se želi seznaniti z dekletom zdrave in krepke postave, telesne in duševne lepote, ki bi bila pridna in skrbna gospodinja. — Premoženje postranska stvar

Ponudbe naj se pošljejo s sliko pod »Sokol 30« na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Tajnost zajamčena. 2067

Lepo posestvo. Obstoječe iz ene stare in ene nove hiše, hleva, kozolca in drugih gospodarskih poslopj, se zaradi preoblega posla

iz proste roke prodaja. Okrog posestva je skupno 35.845 m² lepega sadnega vrta, rodovitnih njiv in travnikov. — V novi hiši je gostilna z vsemi pravici. Pripravna je nova hiša poleg gostilne tudi za trgovino, katere v vasi ni nobene, dasiravno šteje vas blizu 500 prebivalcev. — Posestvo je v najlepši legi poleg ceste ter komaj par sto korakov oddaljeno od vhoda v premožnokopne rove, kateri edini imajo v celi okolici prihodnost. — Kupcu se preskrbi v slučaju, da ne more plačati cele kupnine, tudi posojilo. — Več se izve pri lastniku 2036

Tomo Koprivc v Zagorju ob Savi.

V založbi »Narodne knjigarne« v Ljubljani je pravkar izšel zgodovinski roman iz francoskih časov

::: Ljubezen ::: Končanove Klare

Spisal Fr. Remec.

Cena broj. K 1-50, vez. K 2-50, po pošti 20 v več.

Ta roman je vzbudil že v podlistku »Slov. Naroda« občno pozornost ter se je moral na splošno zahtevno poznati.

»Schriften des Vereines für Socialpolitik«, Zv. 130. Del. I. 1909.

Štedilna ognjišča „Triumph“

za gospodinjstva, ekonomije itd. v vsaki hiši. Za 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot najboljše in najučinkovitejši izdelki. Največja prihranitev goriva. Ispolnjujejo: štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restorane, kavarnice, kafe, Ceniški in proračuni na razpolago. Glavni katalog 2040 franko proti doposlani znamki.

Tvornica za štedilna ognjišča Triumph
S. Goldschmidt & sin, Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Otvoritev gostilne!

Pri Gorjah nad Bledom, na Dolgem brdu

se je iznova otvorila gostilna in se p. t. letovičarjem, turistom ter slav. občinstvu priporoča v blagohoten obisk.

Tu se oddajajo sobe oziroma stanovanja za družine.

Za dobro pijačo in izborna jedila skrbita ter se priporočata

Helena in Fani Per.

2091

Ceno posteljno perje

priporoča

Anton Polednak, Gradec, Mariahilferstrasse 11, K.

Ostanovljeno 1827.

Sivo perje (pol kg) ... od K 70
Beli perje (pol kg) ... 120
Belo perje (pol kg) ... 2-
Sivi napol puh (pol kg) ... 260
Sivi puh (pol kg) ... 3-
Beli napol puh (pol kg) ... 4-
Beli puh (pol kg) ... 6-
Zima (pol kg) ... 90

po najnižjih cenah.

Posteljni koci ... od K 280
Posteljni vstavki ... 18-
Blazine ... 3-
Pernice ... 9-
Odeje iz ruža ... 5-
Odeje iz satina ... 6-70
Odeje iz svil. klota ... 8-70
Modroci iz morske trave ... 8-

Ustanovljeno 1827.

Modroci iz afrike ... od K 12-
Modroci iz afrike, trodelni ... 18-
Zimski modroci ... 32-
Zimski modroci, trodelni ... 40-
Rjane brez siva ... 2-
Preobleke za odeje ... 4-
Preobleke za vagnjauke ... 2-
Preobleke za pernice ... 4-

Ceniki za posteljno perje, posteljno blago, perilo in žimo gratis in franko. 1076

Carla Kronsteiner

proti vremenu odporne apnene

fasadne barve

oblastveno varovano

v 50 različnih barvah, kilogram od 24 h naprej. Že desetletja najbolje preizkušene ter prekašajo vse ponaredbe. — Edino primerno pobarvanje za podbarvanje fasade.

Emajline fasadne barve, ki nikoli ne popuste, krijejo že z eno potezo, ni treba podbarvanja, emajlnotrdne — takoj porabne, da se le zmešajo z mrzlo vodo. Antiseptične — nestrupene — porodne. Idealno prevlečenje za notranje prostore, še nepobarvane fasade, lesene stavbe n. pr. kolnice, paviljone, plotove itd. Dobivajo se v vseh barvah, stroškov za m² 5 h. — Knjiga z vzorci in prospekti gratis in franko. 1448

Cari Kronsteiner, Dunaj III., Hauptstrasse 120.
Zaloga: Brata Eberl, Ljubljana.

Lekarnarja

A. Thiery-ja balzam

53

(Obl. varovano.)

Edino pristen z nuno kot varstveno znamko.

Največjega učinka proti želodčnemu krču, napenjanju, zaslezenju, motenju prebave, kašlju, prsnim in pljučnim boleznim, hripavosti itd. — Izredno rane čističe, bolečine tolažeče. 12 malih ali 6 dvojnatih ali ena velika specialna steklenica K 5.—

Lekarnarja A. Thieryja centifolijsko mazilo

zanestičjega učinka za otekline, rane, ranitve, še tako stara vnetja. 2 škatljici K 3-60. Naslov: lekarnar pri angeli varhu A. Thiery v Pregradi pri Rogatcu.

Dobiva se v skoro vseh lekarnah.

C. kr. avstrijske državne železnice

Izvlaček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1910.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)

7-03 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

7-25 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-12 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Celovca, Dunaj j. k., Linc, Prago, Građdane, Berlin, Beljak, Badgastein, Solnograd, Monakovo, Kolin.

11-40 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Celovec, Gorica, Trst.

1-32 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, St. Janž, Straža-Toplice, Kočevje.

3-30 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

5-35 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Beljak, Celovec, Dunaj, z. k., Badgastein, Solnograd, Monakovo, Inomost, Frankobrod, Wiesbaden, Kolin, Düsseldorf, Vleissingen, Trbič.

7-40 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Kočevje.

10-10 ponoči: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

Odhod iz Ljubljane (državni kolodvor).

7-25 zjutraj: Osebn. vlak v Kamnik.

9-05 popoldne: Mežanec v Kamnik.

7-35 zvečer: Mežanec v Kamnik.

11- ponoči: Mežanec v Kamnik le ob nedeljah in praznikih.

C. kr. državno-železniško ravateljstvo v Trstu.

Klavir.

Ponudbe na upravitelstvo »Sl. Narodac«.

Kdo se nima brezplačne knjige?

Vsek, kdor se čuti slabotnega in bolelega, naj se obrne na nas in prav radi mu bomo na razpolago stavili svojo veličnino knjigo. Še nikoli se ni na Avstrijskem tako poučna, dragocena knjiga popolnoma zastoj nudila občinstvu: mi pa hočemo s tem trpečemu občinstvu izkazati dobroto, ker jih je še veliko, ki ne vedo, da imamo ravno v galvanski trajni elektriciteti sredstvo, s katerim se lahko uspešno borimo proti spletni ti čini oslabelosti, revmatizmu, gila obolu, pomanjkanju spanja, petrosti, ohromelostnemu stanju, ne ralgiji sled nervoznosti, moteni prebavi, slabokr nosti, oslabelosti sek rat in najrazličnejšim ženskim boleznim itd. Svoj zdravilni način smo popisali v zanimivi brošuri in jo pošljemo vsakomur, kdor se na nas obrne, to brošuro

gratis in franko pod zaprto kuverto in brez vsake obveznosti.

Elektro-terapevtska ordinacija

Dunaj, I. Schwanngasse 1, Mezzanin, Abt. 2.

19/VI 1910.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na

Elektro-terapevtsko ordinacijo na Dunaju, I. Schwanngasse 1, Mezzanin Abt. 2

Prosim pošljite mi knjigo:

„Razprava o modernih elektro-terapijah“

gratis in franko pod zaprto kuverto.

Ime:

Naslov:

Pristni kranjski lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2 l kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pobe.

Steklarski klej

(hit) priznane in strokovno preizkušene najboljše.

Karbolinej

prve vrste

Mevec (gips)

za pešbarje in za stavbe.

Čopiči

domaćega izdelka za zibarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann v Ljubljani.

Prva kranjska trgovina svinjske barve, kramar, kuhar in ostalih domačih stvari.

Zahtevajte ceno!

Priloge zbirke in najpomembnejše izdaje prvovrstnih klavirjev in harmonijev

ima edina narodna trgovina

Alfonz Breznik

ul. 101, „Stasche Matke“ in zaprta stolovnjak del. sodišča v Ljubljani, Gradsko štev. 11.

Najcenejša izposojalnica. Prodaja na najcenejše obroke. — Ugodna zamena. 10letno jamstvo. Popravila in ugaševanja najceneje.

RHEUMA

PROTINI

ISCHIAS

Odprto od 1. aprila do 1. novembra.

Matec cene lažje dosti, vrtiček cene primerne svetlosti. — 1. septembra do 1. junija 23. 1/2 malicev cene.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 35—44 C°

Krapinske Toplice

Zdravljenje s pitjem termalne vode.

Razpošiljalnica termalne vode.

Frekvence 6000 oseb.

Mrvaške (Mrvaška Švica).

Rein, marmora, priče kopeli, mahovna kopeli, fango, sušarji. — Prospekte in pojasnila daje kopališko ravateljstvo in kopališki zdravnik dr. Mat.

Pravilni naslov samo: Krapinske Toplice, Mrvaške.

Zdravilni dom, 200 komp. sob, prehrana park, terasa, zdravilni salon. Stalna vojaška zdravniška godba, fit, telod, avtomobila garaža, posejanje avtomobilov.

Na železniški postaji Rogatec (stranska postaja železniške proge Dunaj-Trst) zvezo z avtomobilskim omnibusom pri vlakih ob 11 uri 16 m dop. in 5 uri 29 m pop. Na železniški post. Zabok zvezo z avtomobilskim omnibusom pri vlakih ob 10 uri 29 m dop. in 4 uri 4 m pop. 1. maja do 1. oktobra.

Mestni dekliški licej v Ljubljani.

Vpisovanje v I. razred bode 30. junija od 10. do 12. ure, sprejemna izkušnja isti dan popoldne ob 2. uri.

Deklice se morajo oglasiti v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov s krstnim listom in zadnjim šolskim izprijecalom.

Za sprejem se zahteva: a) tekom 1910 dopolnjeno deseto leto; b) sprejemna izkušnja po dokazilih za srednje šole.

Vpisovanje v II., III. in IV. razred bode 3. julija od 9. do 11. ure, sprejemna izkušnja 4. julija ob 8. uri. Zahteva se poleg zadostne starosti krstni list in zadnje šolsko izprijecalo.

Pri vpisovanju se plača 4 K sprejemnine, 4 K prispevka za učila, za sprejem v II., III. in IV. razred pa poleg tega še 20 K pristojbine za sprejemno izkušnjo.

Jeseni se bode vpisovalo 9. septembra.

2108

Natančnejša pojasnila v zavodu na črni deski ali pa pri ravnateljstvu.

Nihče ne plača

za britje in striženje nič, kdor to oskrbi sam.

Sam se brije

lahko takoj vsakdo mehko in voljno, ne da bi se ranil, z brilnim aparatom „Reda kapica“, h kateremu rabimo lahko klinje

Origin. Gillette

Cena za dvojnato klinje K 3.—

Sam se striže

lahko takoj vsakdo s prima solingenskim strojem za striženje las iz najfin. jekla, najfin. ponikljano, se prestavi lahko na 2, 7 in 10 mm dolgoti reza z nadomestnimi deli in natančnim navodilom

K 5-50, II. vrsta K 4-50.

Herman Auer, eksportna trgovina, Dunaj I., Wipplingerstr. 15.

Tople in lužne kopeli kopališče Stubica na Hrvaškem.

Postaja Zabok in postajališče Zagorjanske železnice Kopališče Stubica.

Sezija od 1. maja do 30. oktobra.

Topli vrelci 53° C toplote in lužne kopeli so pripravne posebno za zdravljenje protina, revma, tizma, ischias, dalje ženskih bolezni, kroničnih katarjev, eksudatov, živčnih bolezni, kožnih bolezni, prebolelosti. Najboljša poraba vrelske mahovja, enakega onemu v Francovih varih. Kopališki zdravnik. Zdraviliška godba. Prekrasen gozdni park, najlepša okolica. Najcenejša brezkonkurenčna prav dobra prehrana in stanovanje.

RADIOAKTIVITETA.

Soba od K 1.— naprej. Pojasnila in prospekte daje kopališka uprava kopališča Stubica na Hrvaškem. Pošta Zabok. Brzojavna postaja Stubica. Postaja za interurbani telefon.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani.

Zap. št. 472. 1910.

Vabilo

gospodem častnim, podpornim in rednim članom

Trgovskega bolniškega in podpornega društva

v Ljubljani

na

72. redni občni zbor

Ki bo

v nedeljo, dne 3. julija 1910, točno ob 10. dopoldne

v sejni dvorani mestne hiše.

Dnevni red:

1. Poročila ravnateljstva o poslovanju in stanju društva za leto 1909.
2. Poročila ravnateljstva o poslovanju računskih sklepov za leto 1909 in o sklonitranja imovine.
3. Predlog razpisnega pisma, da se odobri enkratne fakultativne podpore, ki jih je ravnateljstvo dovolilo in izplačalo leta 1909.
4. Predlog razpisnega pisma glede podeljevanja izrednih podpor članom za leto 1910.
5. Razpisni predlogi članov, ki se morajo po § 48. društvenih pravil izročiti ravnateljstvu pisano vsaj osem dni pred obnim zborom.
6. Predlog za sprejem novih članov in zopetni sprejem nekoga izstopivlega člana.
7. Prihod nekoga člana na občni zbor glede povratne stroškov.

V Ljubljani, dne 18. junija 1910.

Aljož Lilič

ravnatelj društva.

Juan Volk

prvi podpredsednik.

L

* * *

»Lepa pojedina bode po maši, in dobra«, tako je sam pri sebi govoril kaplan, tako so mislili najemniki, tako grajski pisar in sploh vsak.

«To bi bili zdaj dve» je dejal kaplan, ves zasoplen, in s temno rdečim, potnim obrazom, ne da bi hlastnil po sapi, skoči po stopnicah navzdol, klinglingeling! — klinglingeling! in že se tretja masa začne. Le še nekaj trenotkov in potem pa k mizi. Ali bolj ko se pojedina bliža, bolj nadleguje nestrpnost in požreš-

(Dadaljevanje na 11. strani.)

.....

Conditio natorij in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 767, Šumav

Vožnja po cirkularnoj trasi kroz Srca Jezusovega.
Vožnja cena Trst-New York III. razred K 1

pozivamo uro jamcim 1 leto.
Gostje bivanje in polno goste.

iz dobre hiše, 14 let star.
Ponudbe na **Anton Verbič, tr-**
govec, Sevnica ob Savi. 2084

blizu Šoštanja, ter

DATE INDEXED 37250

Revmatizem,
protin, ischias, Nervozni
rad pismeno zastopnik sporočim, kako sem
se rešil mukepolnega trpljenja.
Karel Bader, Illertissen, Bavarsko

Ordoba!!! Si še zdaj nisi zapomnil, da
ne rabim drugega cigaretnega papirja in
stročnic kot samo
„Ottoman“?

SVETOVNOSLAVNI FERNET-BRANCA

tvrdke Fratelli Branca v Milanu

edine in izključne lastnice tajnosti o pripravljanju
je najuspešnejša želodčna grenčica na svetu!
Neutrpijiva v vsaki družini! — Dobiva se v Ljubljani pri:
J. Buzzoliniju; Anton Staculu; slaščičarni Jak. Zalaznika.

Fr. Mally & dr.

Parna opekarna in tvornica za zarezano opeko
v Srednjih Gameljnih pri Ljubljani.

Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta 2,
priporoča

zarezano strešno opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd.
najboljše kakovosti in v poljubni množini.
Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se daje najobširnejše jamstvo.

Mesečna soba

na ulico, lepo meblirana se odda
s 1. julijem v Sedni ulici št. 4,
II. nadstr., levo 2. vrata. 0582

20 do 50 K na dan

lahko zaslužijo osebe vsakršnega stanu,
z razpečevanjem novega predmeta, ki
je potreben za vsako hišo. — Pošljite
svoj na slova: Josipa Batiča, Idrija
št. 262. 2103

OLLA
je več nego
2000 zdravni-
kov označilo
za najzane-
sljivejšo.
Zaloga v
Ljubljani:
A. Hlavka, R.
Sušnik, Gabriel
Piccoli, lekar-
nar, A. Kanc,
drogerija, Ant.
Krisper.

Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da
OLLA in ne dajte si manjvrednih posnetkov
za isti denar kot OLLA hvaliti za „ravno
tako dobro blago“.

Ilustrovan, poučen in originalen cenov-
nik z navedbo prodajališč zastoj od tvr-
nice za gummi OLLA na Dunaju II. 300,
Praterstr. 57. 1000

Večjo množino

dobro žgane, rdeče

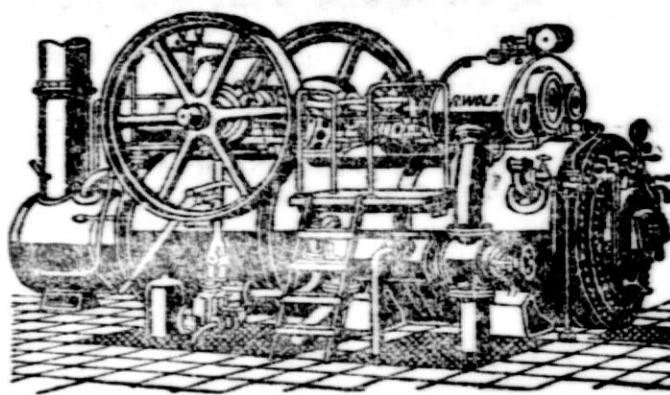
zidne opeke

oddaja v vsaki množini

Filip Zupančič,

stavbenik v Ljubljani, Šubičeva ulica št. 5.

Linoc: Zlata kolajna, najvišje priznanje.

R. WOLF Devin-
Buckau

Podružnica: Dunaj III, Am Heumarkt 21.

Premične in nepremične polnparne in patentne
ročeparne lokomobile
od 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj ekonomični, najbolj trpežni in zanesljivi stroji za
vse industrijske in poljedelske obrate.

V celem izdelanih nad 650.000 PS.

Prodaste se iz proste volje

2 domačiji v Kozarjih

tri četrti ure od Ljubljane. Ena za 5
glav in ena za 7 glav živine.
Vpraša naj se v Kozarjih št. 10.

Sprejme se takoj ali koncem šolskega leta

učenec

iz boljše rodovine, s primerno šolsko
izobrazbo, v trgovino z mešanim blagom.
Anton Trevn, Jesenice, Gorenjsko.

Vinske sode

nove iz klane in žgane domače in slavonske
hrastovine, izparjene in ovinjene, porabne takoj
za vsako vino, prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek!

UMETNA GNOJILA

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit,
rudninski superfosfat naročite za po-
mladansko gnojenje takoj pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

MOKO

otrobe in druge mlinke izdelke izvrstne ka-
kovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

VINO

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko,
metliško, vipavsko, goriško, istrijansko, zanesljivo
pristno, izborna kapljico dobavlja od 56 litrov
naprej zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, enotne oblike, ki ustreza različnim
željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja
zadruga „Agro-Merkur“
po najnižjih cenah. Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Krojač

za salonsko delo,
samo spretna moč najprve vrste,
se za stalno sprejme

v odlično obrt v Spljetu.
Začetna plača 36 K na teden. Po-
nudbe če mogoče v nemškem jeziku,
s prepisi na

Karla Lechinger, Spljet, Dalmacija.

Pod ugodnimi pogoji se prodaja

trgovina z vinom

z velikim krogom odjemalcev, z ob-
širnimi kletmi, prostora za 2500 hek-
tolitrov, dalje hlev, voda v hiši, nekaj
zemljišča, travnik in pa velika
množina

praznih sodov.

Več pove

Josip Rossi, trgovina z vinom
v Zagorju ob Savi.

Automobil

za 4 osebe

se po jako ugodni ceni prodaja.

Več se poizve

v Sp. Šiški 220, pri Šebeniku.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delnika glavica K 3.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond 400.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih
obrestuje od dve vloge po čistih

4 1/2 %

promese na Dunajske kom. srečke à K 18—
„ „ kreditne srečke „ „ 24—
Obe promesi skupno le K 40—.

zrebanje
1. julija
glavni dobiček
K 300.000—
„ 300.000—

„BALKAN“

spedicija in komisija

Centrala v Trstu

Podružnica v Ljubljani,

Šolenburgova ulica št. 7.

Telefon št. 38.

Spedicije

vsake vrste. — Prevažanje blaga za trgovce in zasebnike.

Preselitve. — Vlaganje blaga in pohištva v skladišča. —

∴ Zacarivanja. — Prevzetje blaga v prodajo itd. ∴

„BALKAN“

spedicija in komisija

Centrala v Trstu

Podružnica v Ljubljani,

Šolenburgova ulica št. 7.

Telefon št. 38.

Tri tibe maše.

(Konec.)

III.

Čez pet minut je kaplan že sedel med odlično gospodo v jedilnici. Petje in vpitje, smeh in ropot je napolnjeval razsvetljeno poslopje, in častiti gospod Dominij Balaguere je nabodel na vilice piščanca in z dišečo omako in sladkim vinom je tolažil pekočo svojo vest. In sveti mož se je tako preobedel in preopil, da ga je še tisto noč udarilo božje, ne da bi se bil preje nad pregreškom skesal. Zjutraj je prišel v nebesa, glava mu je bila še pusta od nočnega šuma in ropota, in lahko si mislimo, kakšen pozdrav ga je čakal tam gori.

»Poberi se mi izpred oči, grešni ti kristjan!« mu je zaklical vesoljni sodnik; »vse tvoje krepotno življenje ne odvrta teže storjene pregrehe — za celo mašo si me ukani! — Tristo jih bodeš bral namesto nje in šele potem premeš zveličanje, ko bodeš v svoji kapeli, ob navzočnosti vseh, ki so zaradi tebe in s teboj grešili, opravil teh tristo maš!«

To je resnična dogodba Dominija Balaguere, kakor sem jo slišal v deveti deželi.

Grad je že davno razpadel, ali na ventuškem vrhu stoji kapela, obdana od zelenih hrastov, še dandanes. Vrata so skočila iz tečajev in ječe in stokajo v vetru; v altarskih kotičkih in v širokih oknih so se ugnezdile ptice. Ali vsako leto v božični noči se zdi, kakor da bi čudežna svila razsvetljevala stare te groblje. Kmetje, ki hodijo k polnočnici, vidijo kapelico kot od nevidnih sveč razsvetljeno, ki ob najhujšem viharju in metežu mirno dalje gore.

Najsi smešno in neverjetno doni, ali vendar mi je pravil kmet imenoma Garrigon, brez dvoma Garrigonjev potomec, in mi sveto zatrjeval, da se je nekoč na sveti večer izgubil v gorah in da je videl sledeče: Do enajstih je bilo vse temno, puščobno in tiho. Končno, o polnoči je zaslišal iz zvonika zvonjenje, kakor da bi se iz daljave glasilo. Zdajci je Garrigon opazil, kako je po strmi poti prihajala blede svetloba, kako so se pomikale čudne sence. Pri kapeli je šumelo in šepetalo: »Dober večer, gospod Arnoton.«

»Dober večer, bog daj, ljubi ljudje.«

Ko je vse v kapelo zginilo, splazil se je moj kmet, ki strahov ni poznal, k vratom, in skozi špranje se mu je odkril čuden prizor.

Vsi ljudje, ki so preje s tihimi koraki mimo njega hiteli, so stali v razpadli cerkvi v veličastnih skupinah; tu so bile plemenite dame v brokatu z umetnimi čipkami v visoko počesanih lasih, odlični gospodje v jopičih z zlatom pretkanih, kmetje v pisani noši, kakor so se naši dedje oblačili, ali vse je bilo videti utrjeno, staro, trohnelo, premrlo. Sove in netopirji, od svetlobe preplašeni, so boječe frfali krog luči, ki so gorele kakor v megli, in moč z velikimi očali je neprestano strepal svojo visoko črno lasuljo, ki se je vanjo ujela tica in brez šuma s perotni trepetala v nji.

V kuru je klečal majhen star možiček in obupno vihtel nemi svoj zvonček semtertje, pred altarjem pa je stopal duhovnik v plesnivem mašnem oblačilu gor in dol in izgovarjal molitve, ki jih ni nihče razumel.

To je bil Dominij Balaguere, ki je bral svojo tretjo tiho mašo.

L. R.

Cesarica Charlota.

7. junija je obhajala svojo sedemdesetletnico nesrečna Charlota, soproga ustreljenega mehikanskega cesarja Maksimilijana, rojena belgijska princeznica. Žalostno je to slavje. Njeno srce ni več dovzeto za veselje. Stiriinštrideset let je minulo, odkar se je cesarica Charlota omarila duh, odkar živi zapuščena na svojem gradu blizu Bruslja. Tam živi sama, ne govori z nikomur, boji se vsakega človeškega obličja, njeno edino veselje je sestavljanje jedilnih listov. Zadnje ostanke pameti posveča skrbi za želoce. V resnici: najnesrečnejša vseh cesaric...

Njen brat je bil Leopold, kralj belgijski, eden najčudovitejših vladarjev. Toda ženalen je bil vendarle ta čudak med vladarji. In ravno ta ženialnost, združena s trezno pametjo mu je včasih pripomogla, da se je srečno izvelel iz najnevarnejših spekulacij in podjetij. Toda pri njegovi sestri Charloti ta ženialnost ni bila omejevana, njenih korakov ni nikjer ovirala trezna premišljenost. Od tod tista velika razlika med bratom in sestro. Sestra ustanovi mehikansko cesarstvo, ono nesrečno fantastično stvaritev, brat pa državo Kongo, sijajno kupijo. Oba sta bila Koburžana, člana tiste rodbine, kateri je bila očetovska palača preozka in kateri se je posrečilo zasesti prestole na Angleškem, Portugalskem, v Braziliji in na Bolgarskem.

Trideset let je bila stara Charlota, ko je dala svojo troje nadvojvodi Maksimilijanu. Meseca avgusta 1857. l. je prišel mladi par iz Bruslja, kjer je bila poroka, na Dunaj. Teden pozneje je bil slavnosten vohod v Milan. Nadvojvoda Maksimilijan je bil s petindvajsetimi leti močen gospod, generalni guverner lombardsko beneškega kraljevstva, obenem pa najvišji komandant cesarske marine. Pridobil si je velikih zaslug — pri tem pa ni pozabil tudi na podrobno delovanje. Razkril je naš jug, ki je bil dotlej neznan, turistom. Grad Miramar, katerega si je sezidal na griljanskih pečinah, je postal kašipot proti naši rivieri. Toda vendar mu domovina še ni zadostala. Zaželi si dalje, dalje. Tako postane njegovo življenje — potovanje. In na vseh teh daljnih potovanjih ga spremlja njegova soproga. Vidi Dalmacijo, Albanijo, Sicilijo, Južno Spanijo, Kanarske otoke, Madejro. Toda to še ne zadostuje. Voznje se prekratke... In pri vsem se vidi vpliv žene. Ta je zelo častilakomna. In ta demon išče le trenutka, da jo dobi popolnoma v svoje mreže. Našel ga je. Nadvojvodi ponudijo krono. Mladi princ se je nekaj časa obotavljal. Toda njegova soproga je bila preveč častilakomna, da bi izpustila to priliko, ki se ji nudi. In končno sta meseca marca 1864. l. v Parizu — cesar in cesarica mehikanska.

Tam sta se poslovala od Napoleona III., katerega smatrajo za ustvaritelja tega mehikanskega cesarstva. Toda to je popolnoma napačno. Mehikansko cesarstvo je ustvarila klerikalna politika, vatičanska diplomacija, ki je hotela s to izpremembo vladne oblike povzročiti, da dobi mehikanski klerus konfiscirano cerkveno premoženje nazaj. Za te namene so pravzaprav Napoleona III. izrabljali le kot orodje. Vendar so pa bili njegovi pristaši jako ponosni na to njegovo vlogo in so menili, da je nečakovo delovanje že zdaj pomembnejše nego stricevo; ta je razdaljal samo kraljeve kroge, oni pa daruje celo cesarstvo.

Toda razpoloženje obeh cesarjev, Napoleona in Maksimilijana, že takrat ni bilo nič kaj dobro. Nikakega navdušenja, nikakega pravega veselja. Maksimilijana se je polastilo domotožje, predno se je ločil od domovine. S solzami v očeh se je poslavljaj. Toda Charlota je bila srečna, vesela. Zanašala se je na svojo prijateljico Evgenijo, francosko cesarico, s katero ste bili najboljši prijatelji. Obe lepi — Charlota je imela štirindvajset let, Evgenija je bila za štirinajst let starejša. Zadnje skupno kosilo popisuje vojvoda Ernst Koburški. Bilo je kakor veselo in žaloigra. Možje malobesedni, žene razposajene vesele. Govorile so le španski. Po obedu je rekel Napoleon vojvodi: »Une très mauvaise affaire!« Na njegovem mestu bi jaz tega ne prevzel. Tako so mislili, še predno je bil novi cesar v Mehiki. Maksimilijan sam je bil prepričan, da bo vse brez uspešno.

In hitro je prišla nesreča. Čez dve leti je prišla neka uboga žena z objokanimi očmi od daleč v Pariz, prosit Napoleona III. pomoči. Če vzame francoske čete iz Mehike, bo vse izgubljeno. Toda Francija ni mogla več pomagati. Zrtvovala je že tisoče človeških življenj in tristo milijonov. Bazaine se je vrnil s svojimi četami na Francosko. In kaj je temu sledilo, je znano: Maksimilijan mrtev, cesarica nora.

Od tistega časa je njeno življenje temna puščava. Bogata je in vendar nima ničesar od vsega bogastva, cesarica — pa je izgubila svoje cesarstvo.

Častihlepnost je uničila tega duha. Toda sodeloval je pa tudi čut kesanja, kajti ta žena vendar ni mogla pozabiti, da je bila ravno ona, ki je svojega soproga s sladkimi besedami spravila v pogubo. Ženska politika le malokdaj ustvari kaj dobrega, in mnogokrat se politika mašuje nad ženami, ki se nepoklicane podajajo v njene mreže.

Pozor!

Dober in malo obrabljen

parni stroj

za 30 konjskih sil, nov sistem je po nizki ceni takoj napredal.

Naslov pove iz prijaznosti uprav. »Slovenskega Naroda«. 2006

Pol ure od Celja v Savinjski dolini se nahajače 2006

posestvo

arondirano, čez 40 aršev (hmelj, vinograd, gozd, polje, travnik, mnogo hlatnih sadnih dreves, hila, gospodarska poslopja in potrebnice, krasen razgled po Savinjski dolini), takoj preda za 30.000 K Zofia Lenart, Mace pri Celju.

A. KUNST

Ljubljana

Židovska ulica št. 4.

Velika zaloga obuval

izkustveno izdelana za damo, gospodo in otroka je vedno na voljo.

Vse vrste narečila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere so skrupulozno in zaznamujejo. — Pri znanjih narečilih naj se blagovoli vzorce poslati. 40

Fr. P. Zajec

optik, urar in trgovec z zlatnine in srebrnine.

Stari trg 26.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Josip Stupica

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

kakor tudi krasno opremljene

kočije, druge vozove in najrazličnejšo

vpredno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske nprave.

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfova ul. št. 5.

priporočam svojo bogato zalogo

najmodernejših, najfinerjih

klobukov

slamnikov

in čepic.

Prevzema tudi vsa v to vrsto spadajoča popravila proti najnižji ceni. Kupuje tudi vsakovrstne kože divjačine in jih najbolje plačuje.

Blago ceno in solidno.

Specialna trgovina

ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani,

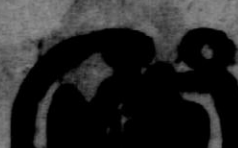
Židovska ulica št. 5.

Predtiskarija

Tamburiranje

Montiranje ::

Plisiranje :: ::

Na obruke 13

Prejeto za posredstvo za gospode in dame. Posredstvo obsega in skrbno brez povišanja cen. Razpisuje na vse strani. Ugodni pogoji. 4 K mesečno. Zahtevajte naročilni list.

A. LEONARD, posrednik za vse vrste predmetov, Hrovaška št. 61.

Več majhnih in velikih hiš

med katerimi ste tudi dve dobro 2033 vpeljani gostilni

22 prav po ugodnih pogojih proda.

Pojasnila se dajo v Sp. št. št. 22.

Globin

Seydlin

Najbolje za zoba

JANUS

Tvornica vozovih koles.

Tvornica vozovih koles.

Prve vrste vozna kolesa s prostim tekom in zavoro na pritisk nazaj od 95 K naprej. Janus prestolnica od zavore na pritisk nazaj, 1 leto jamstvo, 15 K. Platiče od 4 K naprej, dobre pnevmatike, prima pedal in prima vertice od 3 K naprej. Žvenci od 30 vin. naprej, koletočen zvoce od 1 K. Acetilenke od 2 K naprej, varovalni kot blizu kompletno iz pločevine ali lesa 2 K 20 vin. sedla, torbe, oči, krami vseh sistemov v zalogi in poceni.

Lastna popravila, ponikanje in emajliranje.

Zahtevajte bogati glavni katalog 1910 gratis in franco.

Uvozna trgovina za industrijo vozil

Max Skutetzky

Dunaj I., Stubenring št. 6.

Lud. Černe

uravil, trgovci z umetno in naravno kamnino.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Velika zaloga

juvelov, zlatnine in srebrnine, različnih vr, uha-

nov, pr-

stanov,

veržic in

očal itd.

Na prv. ul.

Črna na Koroškem.

Cena na željo.

Za krasno obrt in vodovodno vpejavo se sprejme takoj

dober pomočnik

Zglasiti se je pri Francu Lenčarju, Spodnja Šiška št. 66. 2034

Stanovanje v vili

na zelo dobrem in zdravem zraku, z 3 sobami in pritlikinami, pripravno za oženjene penzioniste, 1607

se odda

v Vižmarjih blizu kolodvora.

Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Za krošnjarje in brivce.

Dober postranski zaslužek se nudi z nabiranjem izčesanih in odrezanih

ženskih las

s pismenim jamstvom za stalno odje-manje vsake množine. 1442

Josip Nägele, Iglava, Moravsko.

Kmetovalci pozor!

Zaradi opustitve kmetijstva se proda jako krasno 2049

posestvo

v najlepšem delu slov. Koroške, tik farne cerkve, 3/4 ure od malega pri-jaznega mesta, za jako nizko ceno 18.000 K.

Posestvo obstoji iz jako lepih njiv, trav-nika, potrebnega gozda in dobrih poslo-pij. Zivine se redi 12 glav, ter do 3 konji in 30 svinj. — Natančnejša pojasnila daje do 20. junija Fr. Kamnikar, Schiffgasse št. 2 v Celovcu. — Na poznejša vpra-sanja se ne bode oziralo.

Pod Najvišjim pokroviteljstvom Nj. c. in kr. spo-stolnega Velikanstva cesarja Franca Jožeta I.

Prva mednarodna

lovska razstava na Dunaju 1910

maj — oktober.

Lov in lovski obrat, industrija in obrt, pro-met s tujci, umetnost in umetna obrt, po-ljedelstvo, stalna razstava avtomobilov.

Časovne prireditve:

Razstava konj. Razstava domačih zajcev in perutnine. Razstava trofej. Razstava psov. Tekma lovskih fanfar. Letalna tekma 1534

listovnih golobov itd.

Luna-park. Kinematografi, lovske diorame itd.

Razstavna loterija. L. glavni dobiček K 100.000

Hotel Liburnija

(Narodni Dom) v Voloskem

edini popolnoma slovenski hotel v Ižickem

Opatiji,

stoji ob državni cesti v bližini po-staje električne železnice. Preskrbljen je z vodovodom in električno raz-svetlitvijo. Sobe imajo krasen razgled na morje. V hotelu je restavracija z izvrstno kuhinjo. Točijo se zna-menita istrska in dalmatinska vina. Cene zmerno. 1949

Priporočam se

Marija Medved, zakupnica.

Pristno brnsko blago

Spomladanska in poletna sezija.

KUPON

metrov 3-10 dolg

za papirno milo aliho (suknja, hlače, telovnik) stane samo 1 kupon 7 kron 1 kupon 10 kron 1 kupon 12 kron 1 kupon 15 kron 1 kupon 17 kron 1 kupon 18 kron 1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20—, dalje blago za površnike, turistični loden, svilnate kamgarne itd. razpošilja po tvorniških cenah kot solidna in po-štena vrlo znana

Zaloga trenutno za celno

Siegel-Imhof v Brnu

Vzorec gratis in franco.

Od tega, da določite naročajo blago pri firmi Siegel-Imhof na tvorniških ceni, imajo vsi kupci najugodnejšo ceno.

Zaradi obilne prodaje vaše naročajo blago popolnoma svezega blaga. Slike napajajo ceno. Tudi najmanjša naročila se izvršijo najpozneje in natančno po vaši želji.

Lepe prsi

dobre dekleta in žene vanje ob-
reže, ako rabiš malo najmanjšo
brezno na prvi ali vodo in
grud. Rabi se samo znanje;
odino zanesljivo učiteljstvo
stvo, zanesljivega učitelja.
Cena K 3.-, K 5.- in K 8.-
Zraven spodnje mila 60 vln.
Prodaja jih gospa

Elke Kuzel, Dunaj 11.
Slovenska 25, I. natk., I.

Julija Štor

v Prežernovih ulicah št. 5.

Največja zbirka nočnih, dančnih in otroških
čevljev, čevljev za lani-tomaj in prihodnjih
gostinstskih gostih čevljev.

Elegantna in
jako skrbna
izvršitev po
vseh cenah.

8271

Poštna hranilnica št. 49.088. Telefon št. 135.

Glavna posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna na Kongresnem trgu št. 15, Solvanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge,
obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % od dne vložitve do dne vzdiga
brez odbitka rentnega davka. 1950
Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

„Nobena dama se ne ubrani izkušnjavi“.

Ne kupujte, dokler niste videli prekrasne kolekcije firme
BRATJE KREJCAR, Dobruška št. 9181, tkalnica platnin in bombaževin.
Vse vzorce pošiljamo na ogled gratis in franko.
Naročite na poizkušnjo 6 belih rjuh brez šiva 150/200 cm velikosti za samo K 13-60.

Štev. 21. **Razglas.** 2078

Vsled odloka okrajnega šolskega sveta v Ljubljani z dne 2. decembra
1909, št. 3244

odda potom ponudbe krajni šolski svet na Viču pri Ljubljani

pri zgradbi nove 6 razredne ljudske šole s 14 učnimi sobami sledeča dela:

1. pleskarska dela,
2. steklarska dela,
3. slikarska dela,
4. dobava železnih peči,
5. lončarska dela,
6. inštalaterska dela,
7. dobava okenskih zagrinjal,
8. naprava strelovoda in hišnega signala.

Načrte se lahko ogleda, tudi ustmena pojasnila se dobivajo v obč. pisarni
na Glincah št. 8. in to vsak dan od 15. t. m. naprej od 5 do 7 ure zvečer,
kjer se obenem tudi dobijo proti primerni odškodnini, dokler zaloga traja, iztisni
splošnih proračunov, posebnih pogojev in ponudb. Ponudbe po pogojih in po pred-
pisanem vzorcu sestavljene se morajo vložiti najpozneje

do 25. junija t. l. do 7. ure zvečer v občinski pisarni na Glincah št. 8.

Ob enem z vložitvijo ponudbe se mora vložiti 5% vadij v vrednostnih pa-
pirjih ali potom hranilne knjižice v občinski pisarni istotam. Ponudba naj ima
naslov: „Ponudba za dela pri zgradbi nove ljudske šole na Viču.“

Na Viču dne 14. junija 1910.

Za krajni šolski svet
Andrej Knez,
predsednik.

KUPALIŠTE DARUVAR

Slavonija.

Železoviti — in blatni izviri
34—45° C.

Mramorne, porcelanske kopeli, lečenje fango, lečenje s mrzlo
vodo, zračne in solne kopeli, prosta ležišča.

Izvrstni uspehi pri lečenju ženskih bolezni, slabo-
krvnosti, revmatizmu, kostobolju in živčnih
bolezni, zlasti ischiasu.

Zmerne cene. Prospekte pošilja na zahtevo
ravnateljstvo.

1706

Ključavničarstvo

lg. Faschinga vdova
Poljanaki nasip št. 2.
Reichova hiša.
Velika ulaga

štedilnih ognjišč.

izvorne in soline dele.
Cene zmerno. Popravila se
: : točno izvršujejo. : :

Največja zbirka avtomobilov do najmlajših
otroških vozičkov
in naprav do najmlajših

žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Izposoja avtomobilov se
prijema v poslovanju.

Josip Rojina

krojač prve vrste
se nahaja sedaj v lastni hiši
Franca Jožeta cesta 3.

konkurira z največjimi tvrdkami
glede **finega kroja** in ele-
gantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinjših angl.
in franc. specialitet blaga.

: Zavod za uniformiranje. :

Najboljši kozmetičski predmeti
za olepšanje polti in telesa so:

A da mila po 80 h,
da cream po 1 K;
da Menthol ustna voda po 1 K;
da zobni prašek po 60h;
za ohranitev in rast las:
da lasna voda po 1 K;
da lasna pomada 1 K.

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno
varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Čizmar
v Ljubljani.
Kupujte skupno te domače izdelke!

Odlikovana
Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5 Gradišče
RUDOLF A. WARBINEK

Jamstvo šest let. Ekspert v vse dožele.

Priporoča svoje prve vrste, za vsa področja
solidno narejene pianine, trikotje in
harmonije tudi samostojne
za gotov denar, na dolga od-
plačila ali napoveda.

Poprave in ugotavljanje se izvršujejo točno
in računsko najceneje.

Največja trgovina na Slovenskem naj-
večja trgovina na Slovenskem naj-

Samo še malo dni! — Že 30. junija 1910 bo vlečenje
kralj. ogrske

državne dobrodelne loterije.

Glavni dobiček 150.000 kron.

Vsi dobitki 365.000 kron v gotovini. Ena srečka stane 4 krome.

Srečke se dobivajo pri kralj. ogrskem loterijskem dohodarstvenem ravnateljstvu
(glavni carinski urad), pri vseh poštah, davčnih, carinskih in solnih uradih, na vseh
železniških postajah in po skoro vseh trafikah, menjalnicah itd.

1506 Kralj. ogrske loterijske dohodarstvene ravnateljstvo.

Ustanovljeno leta 1842.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
Brata EBERL
Ljubljana 343

črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja,

Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Igriška ulica št. 6.
nasproti hotela „Union“.

Ustanovljeno leta 1842.

Opr. št. A 30/10-20 2050

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Kostanjevici so po prošnji dedičev
Franceta Komana iz št. Jerneja 15 naprodaj na javni dražbi sledeče
nepremičnine za katere so se ustanovile pristavljene izključne cene in sicer:

hiša št. 15 v št. Jerneju, pripravna za trgovino in gostilno z
gospodarskimi poslopji (23.840 K), travnika (560 K, 140 K),
sadni vrt (1000 K), vrt za zelenjavo (500 K), njive (3000 K,
2200 K, 1800 K, 180 K), vinograd s hramom in nekaj posode
(689 K), vinograd (150 K), gozd (600 K), solastninske
pravice (600 K).

Dražba se bo vršila
dne 27. junija 1910 ob 8. dopoldne v št. Jerneju.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Dražbeno izkupilo je vplačati: $\frac{1}{3}$ takoj, $\frac{1}{3}$ v pol leta, ostanek v enem letu.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri tem sodišču.

C. kr. okrajno sodišče v Kostanjevici, oddel. I.,
dne 8. junija 1910.

Suarilo!

Schichtovo milo je pravo
samo z imenom

Schicht

in z znamko „Jelen“.

Betonsko podjetje. Tvornica umetnega kamena in marmorja
ZAJEC & HORN

Izdelovanje kamnolomskih del iz „umetnega kamena“ kakor:
stopajice, postamente, balustrade, ornamente in kipe, vrtno ograje po
načrtu, podboje za hišna vrata, nagrobne spomenike, vodovodne mušlje,
cementne cevi itd.

Prevzemajo kanalizacijo in fundamentov za stroje v izvršitev.

Umetni marmor (Garralyth patent) za obhajilne mise, oltarje, pre-
vleko stebrov in sten v cerkvah, privatnih in javnih hišah.

Kvalitetni kamnolomski izdelki izmed najboljših tlakov za cerkve, javne in za-
sobne stavbe. Zelo prilagoden za pisarne, hodnike, sobe; tiha hoja, topel,
brez ispranj (zato iz zdravstvenih razlogov priporočljiv) lahko snajenje,
nengorljiv, v poljubnih barvah od najprostejše do najfinije izvršitve.

Projektkiranje in izvršitev železobetonskih stavb:
stropov, mostov, rezervarjev (sodov za vino) in celih tovarn po inženirju-
strokovnjaku, kateri daje na željo tudi strokovna mnenja.

Telefon 237. Ljubljana, Dunajska cesta 73. Telefon 237.